

Derewel i mäsler i ndo i maslan hay Mäfələkwe

Ka Luka na, Derewel i mäsler i ndo i maslan hay a tsikiye Yesu a slər tay ha ndo i maslan hay kəkay, tə dā ha bazlam ŋgay kwa a ŋgay. Tə dā ha təday na, ma Zerozelem ada ma gəma neheye tə mbay naha aye, ada a dala neheye tə lawara na bəlay nakə tə zalay Mediterane aye. Ta ge na mäsler nakə Yesu a vələtay aye (Luka 24.47-48; Derewel i ndo i maslan hay 1.8).

Ka madazlay i derewel nakay na, Yesu a tsal ka təv i Mbəlom (1.9). Anəke na, neŋgeye andaya ka təv tay sa bay, ane tuk na, a sləraw Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a ndo i maslan hay (Mäsler hay 2). Məsəfəre niye a vələtay tsəved mədə ha wu neheye bagwar eye Mbəlom faya ma giye, ada Məsəfəre Tsədəŋŋa eye faya ma həlaweye ndo wedeye hay ka məpe mədzal gər ka Yesu.

Hus ka madədo 12 na, Piyer ndo i maslan i Yesu neŋgeye ndo nakə derewel nakay a tsiki faya haladzay aye.

Gawla i Yesu hay tə hutawa dəretsətseh ta təv i bagwar i Yahuda hay andza Yesu (Madədo 3 hus ka 8).

Tə dā ha Labara Ŋgwalak eye a ndo neheye Yahuda hay bay aye (Madədo 8 hus ka 12).

A dazlay ka madədo 13 na, Pol ndo i maslan i Yesu a zəvay naha faya a Piyer. Yesu Kəriste

a zalay a Pol (madədo 9). Madədo 13 hus ka 28 faya ma tsikiye ka mahəhele i Pol nakə a dawa ha Labara Nğwalak eye aye.

¹ A nəkar Tiyofil, mə dərəwel ga nakə kurre na watsaka naha aye na, məsler i Yesu nakə a ge, tə matətike nakə a tətik tay ha ndo hay aye tebiye, na pasla a dəma, kwa ka madazlay i məsler nğay,

² hus ka mede nğay a mbəlom. Ahəl nakə ki ye nğway a mbəlom zuk bay aye na, kə dətay ha wu hay ta gədanj i Məsəfəre Tsədənğa eye a ndo neheye a pala tay andza ndo i maslanj hay aye.

Yesu a gwad ma sləraweye Məsəfəre Tsədənğa eye

³ Ma dəba i məməte nğay na, kə lətsa abəra ma mədahanj ka bəzatay ha bo a ndo i maslanj nğay hay lele, a dətay ha na, neŋgeye andaya. Kə ndza ka təv i gawla nğay hay məhəne kuro kuro fad. Ma məhəne niye kuro kuro fad eye na, a tsikawatay bazlam i Bəy i Mbəlom nakə ma ta ləviye.

⁴ Pat eye andaya Yesu faya ta ndiye wu mənday ta gawla nğay hay na, a gwadatay: «Kâ yum abəra ma Zerozelem zuk bay. Həbum wu nakə na gwadakum Bəba Mbəlom a gwad ma vəlakumeye.

⁵ Yuhana neŋgeye a dzəhuḃawa tay ha ndo hay na, a yam. Ane tuk na, nəkurom na, ma məndze aza mba tsekweŋ na, nəkurom ta dzəhuḃiye kurom ha a Məsəfəre Tsədənğa eye.»

Yesu a tsal a mbəlom

⁶ Ndo neheye ka təv i Yesu aye, ta tsətsah faya, tə gwaday: «Bəy Maduweŋ, ka ta matay ha bəy a ndo i Israyel hay na, pat eye niye dāw?»

⁷ Yesu a mbədatay faya, a gwadətay: «Pat eye kəday na, mata sərə na, nəkurom bay. Mata tsike na, Bəba ga, neŋgeye nəte ŋwen ɡədan ɣay andaya məge.

⁸ Ane tuk na, ka ta hutumeye ɡədan ahəl nakə Məsəfəre Tsədanɣa eye ma mbəzlaweye fakuma aye. Ka ta tərumeye ndo məde ha labara ga ma Zerozelem, ka dala i Yahuda, ka dala i Samari ada ka kokway i məndzibəra tebiye.»

⁹ Ma dəba i bazlam ɣay niye hay na, a tsal ha a mbəlom. Ahəl nakə gawla ɣay hay faya ta zəbiye faya na, pazlay a ɣaha na abəra ka dərə tay.

¹⁰ Yesu faya ma tsaliye na, nəteye faya ta zəbiye naha faya huya. Tsa na, ndo hay sulo tə peteked kwedek kwedek eye hay ti yaw ka təv tay,

¹¹ tə gwadətay: «A nəkurom Galile hay, faya ka mətsumeye mazəbe dərə a magərmbəlom na, hərwi mey? Yesu na, ki ye fakuma abəra a mbəlom. Ma ta maweye na, andza nakə ka ɣatumay, a ye fakuma abəra aye.»

Bərək i ndo i maslaɣ hay

¹² Ndo i maslaɣ i Yesu hay tə tsəne andza niye na, tə mbəzlaw abəra ma tsaholok niye tə zalay Mahəmba i Tetədöz aye, ta mbəda ɡər a Zerozelem. Tsaholok niye na, bəse ta wuzlah gay. Mede abəra ma Zerozelem a dəma na, ma sliye bərə nəte bay.

¹³ Ahəl nakə tə ndisl a Zerozelem aye na, ti ye naha tə tsal a gay nakə ka ɡər i gay neŋged aye. Tə ndzawa pat pat na, mə dəma. Məzele i ndo neheye tə ndzawa mə gay niye na, Piyer, Yuhana, Yakuba ta Aɣdərə, Filip ta Tomas, Bartelemi tə Mata, Yuda wawa i Alfe, Simoɣ ndo məge vərəm hərwi dala

ngay* ada Yahuda wawa i Yakuba. ¹⁴ Nəteye tebiye tə hayawa gər pat pat, ta ngwas hay, ta Mari may i Yesu ada ta malamar i Yesu. Tə hayawa gər hərwi mađuwulay naha me a Mbəlom.

Tə pa Matiyas a bəram i Yudas

¹⁵ Pat wuray na, ndo məpe mədzal gər hay ka Mbəlom tə haya gər. Nəteye tebiye ta giye na, temerre tə kuro kuro sulo. Piyer a lətse a wuzlah tay, a gwadatay:

¹⁶ «Malamar ga hay, wu nakə Məsəfəre Tsədaŋŋa eye a tsik mə Derewel i Mbəlom aye na, kə ge bo. A tsik tə bazlam i Davit. A tsik kurre ka Yudas nakə a təra ndo mədatay tsəved a ndo neheye tə gəs Yesu aye.

¹⁷ Yudas na, neŋgeye nəte mə walaŋ may, kə huta məsler andza nəmay.»

¹⁸ Suloy nakə tə vəlay hərwi məkəde gər i ndo aye na, Yudas a səkəm ha guvah. Mə dəma na, a dəd tə huđ. Huđ ngay a nduzl, dende ngay hay ti yaw a bəra tebiye.

¹⁹ Ndo i gəma i Zerozelem hay tə tsəne labara niye na, tə zalay a guvah niye tə me i gəma tay guvah i Hakeldama, andza məgwede: Guvah i Bambaz.

²⁰ Piyer a gwadatay sa: «Azlakwa mawatsa eye mə derewel i Dəmes hay na, a gwad:

“Gay ngay mâ təra na, rəgay,
ndəray mâ ndza mə gay ngay bay.†”

«Mawatsa eye sa na, a gwad:
“Ndo mekeləŋ eye

* **1:13** A həlay i Yesu na, Yahuda hay tə gəsawatay me a Roma hay bay, a satay mələve gər tay. Roma ma ləva dala tay bay. † **1:20** Dəmes hay 69.26.

mâ zla məsler ɲgay.‡”

21 «Anəke na, a ye ka bo nakə ka zlakweye ndo nəte mə walaɲ i ndo neheye ta zəɲgalawa kway ahəl nakə Bəy Maduweɲ tə nəkway ka həhalawakwa ka gəma ka gəma aye.

22 Kwa ahəl nakə Yuhana madzəhuḅe ndo a yam a dzəhuḅ Yesu a yam aye hus ahəl ɲgay nakə a ye abəra mə walaɲ kway a tsal a mbəlom aye na, nəteye tə nəkway. Ndowe ye niye ka zlakweye na, ma ndziye tə nəkway. Ma diye ha labara i mələtsew i Yesu abəra ma mədahaɲ.»

23 Mə walaɲ i ndo niye hay na, tə pala ndo hay sulo. Ndo niye hay sulo eye na, neɲged məzele ɲgay Yusufa nakə tə zalay Barsabas aye. Tə pa faya məzele mamahkar eye sa, tə zalay Zustus. Ada ndo neɲged tə zalay Matiyas.

24 Tsa na, ndo niye hay mahaya gər eye ta dıwulay me a Mbəlom, tə gwad: «Bəy Maduweɲ, nəkar nakə ka sər dərev i ndo zezeɲ aye na, dəmay ha way nakə mə walaɲ i ndo neheye sulo ka zla,

25 hərwi məge məsler yak aye, a bəram i Yudas nakə a gər ha, a ye a təv nakə a say a neɲgeye aye.»

26 Ta ndəv ha madıwule me na, tə ge tsakwal. Tsakwal a zla Matiyas, Matiyas a təra makuro gər eye sulo i ndo i maslaɲ hay.

2

Məsəfəre i Mbəlom a yaw

1 Magurlom i Peɲtekot* a slaw na, gawla i Yesu

‡ **1:20** Dəmes hay 109.8. * **2:1** Peɲtekot na, tə me i Gərek. Magurlom i gər i ndzuhosl. Tə ge magurlom eye na, məhəne 50 ma dəba i Pak. I ndo məpe mədzal gər ka Yesu magurlom i məhute Məsəfəre Tsədəɲɲa eye.

hay nəteye mahaya gər eye ka təv manəte eye.

² Ahəl nakə nəteye mahaya gər eye na, kwayaŋŋa maləve i wuye a tsənew ma magərmbəlom. Maləve i wuye niye na, andza mətasl bagwar eye. A ye fataya, mavəzle ŋgay eye a rah a gay nakə nəteye mandza eye mə dəma aye.

³ Kwayaŋŋa tə ŋgatay andza dərneh i ako a yaw, a ŋgəna bo, ti ye tə ndza ka gər i ndo niye hay nəte nəte tebiye.

⁴ Nəteye tebiye tə rah ta Məsəfəre Tsədəŋŋa eye ada ta dazlay a mətsike me tə me hay wal wal. Kwa way a tsik andza nakə Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a gwaday tsik aye.

⁵ Azlakwa pat eye niye na, Yahuda neheye tə paway bəzay a Mbəlom ta tsəved eye, nəteye andaya. Ti yaw ma gəma neheye wal wal ka məndzibəra aye mata ndze naha məhəne tsekweŋ ma Zerozelem.

⁶ Tə tsəne maləve i wu niye na, tə haya gər tebiye. Nəteye niye tebiye a gatay wadəŋ wadəŋ. Ti ye naha na, tə ŋgatay a ndo niye hay mə gay aye. Kwa way a tsəne mətsike me i ndo məpe mədzal gər niye hay faya a tsik me tə me ŋgay ŋgway.

⁷ Nəteye neheye ti ye naha tebiye aye faya ta zəbiye fataya, ada a gatay hərbaḃəkka. Tə gwad: «Ndo neheye faya ta tsikiye me aye nəteye tebiye na, Galile hay bəḃaw?

⁸ Ada kwa way kway eye ka tsənakwa nəteye faya ta tsikiye me tə me kway na, ma kəkay?

⁹ Mə walaŋ kway na, siye hay ti yaw ma dala i Partiya, ma Madiya ada ma Elam. Siye hay ti yaw ma dala i Mizapotami, ma Yahuda ta Kapados ada ma dala i Poŋtus, ma dala i Azi,

¹⁰ ma dala i Firigiya, ma dala i Pamfeli, ma dala i Ezipt, ta dala Libiya nakə bəse ta gəma i Siren aye. Siye hay ti yaw ma Roma,

¹¹ ma dala i Kəret ta Arabi. Mə walañ tay niye hay na, siye hay tə wa tay nəteye Yahuda hay, siye hay madurlon hay ta təra Yahuda hay matəre. Ada azlakwa ka tsənakwa nəteye faya ta diye tə bazlam i gəma kway hay wu neheye bagwar eye Mbəlom a ge aye.»

¹² Nəteye tebiye a gatay wadəñ wadəñ, tə sər wu nakə ta dzaliye bay. Tə tsik mə walañ tay, tə gwad: «Wu nakay na, andza məgwede mey?»

¹³ Siye hay tə ŋgwasa ka ndo məpe gər niye hay ka Yesu aye, tə gwad: «Ndo neheye na, ta kwaya.»

Piyer a tsik me

¹⁴ Piyer a tsəne bazlam niye na, a lətse. Tə lətse tə siye i ndo i maslañ i Yesu niye hay kuro gər eye nəte aye tebiye. Piyer a lətse na, a tsik ta magala, a gwadatay a ndo niye hay: «Nəkurom Yahuda hay ada tə nəkurom neheye tebiye mandza eye ma Zerozelem aye, pumay zləm a bazlam ga neheye na tsikakumeye ada tsənum wu nakə a ge bo aye lele təday.

¹⁵ Andza nakə ka dzalum aye na, ndo neheye ta kwaya bay. Hərwi anəke na, mekedə mba zlezle ta kwaya tsa daw?

¹⁶ Ane tuk na, wu nakə Zowel ndo məde ha bazlam i Mbəlom a tsik ahəl niye mə Derewel i Mbəlom aye na, ma giye bo anəke tuk.

¹⁷ «Mbəlom a gwad:

Mata dayaw ka mandəve i məndzibəra na, wuyey mey?

Na vəlatəyē Məsəfəre ga a ndo hay tebiye.
 Wawa kurom hasləka eye hay tə dem kurom hay
 ta təriye ndo i maslaŋ ga hay.
 Na ta bəzatay ha wu wedəyē a gawla kurom hay.
 Məsine ma ta gateyē a bagwar kurom hay, na
 tsikiye me ma nətəyē.

18 Ayaw! Pat eye niye na,
 na sləratayaweyē Məsəfəre ga
 a ndo i məsler ga hay,
 ta təriye ndo i maslaŋ ga hay.

19 Na ta giye masuwayaŋ mə mbəlom,
 ada wu neheye ta gateyē hərbaəəkka a ndo
 hay aye ka məndzibəra.
 Ndo hay ta ŋgateyē a bambaz, ta ŋgateyē a ako
 ta geŋgis eye tərdəleŋŋa.

20 Pat ma ta dəviye sa bay
 ada kiye ma təriye ndozza andza bambaz.
 Pat eye niye na, pat bagwar eye, pat mədəslay
 ha gər.

Wu neheye kə ge bo tebiye na,
 Bəy Maduweŋ ma deyeweyē tuk.

21 Kwa way ka dūwulay me a Bəy Maduweŋ mə
 təma ha na,
 Bəy Maduweŋ ma təmiye ha.[†]

22 «A nəkurom İsrayel hay, pumay zləm a wu
 nakə na tsikakumeyē: Yesu ndo i Nazaret na, ndo
 nakə Mbəlom a dəkum ha gədaŋ ŋgay tə neŋgeyē.
 Kə ge masuwayaŋ hay wal wal mə walaŋ kurom,
 kə dəkum ha neŋgeyē way na, ka sərūm.

23 Yesu, neŋgeyē Mbəlom a vəlakum ha a həlay
 na, andza nakə a say aye. Wu nakə ka gum ta
 neŋgeyē na, 6a Mbəlom a sər kurre. Nəkurom ka

† 2:21 Zowel 3.1-5.

vələmay ha a ndo neheye lele bay aye hay hərwi ada tâ dar na ka mayako mazləmbadâ eye, ada kə mət.

²⁴ Ane tuk na, Mbəlom kə lətse ahaya abəra na mədahan. Kə mbəla ahaya abəra mə dəretsətseh i mədahan. A ndza ma mədahan huya bay na, hərwi mədahan a sla faya bay.

²⁵ Hərwi Davit kə tsik faya ahəl niye, a gwad:
 “Na ɲgataway a Bəy Maduweɲ ga huya kame ga.
 Neɲgeye ka tsakay ga
 hərwi ada nâ dzədzar bay.

²⁶ Hərwi niye dərev ga kə rah ta mənɲgese,
 ada bazlam ga faya ma giye dəmes ta
 mənɲgese.

Bo ga ma zəzukwiye bo lele, na dzaliye wuray sa bay.

²⁷ Bəy Maduweɲ, ka gəriye ga ha ma təv məndze i mədahan hay bay.

Ka gəriye ha neɲ ndo məpe mədzal gər ka nəkar nâ ze ma tsəvay bay.

²⁸ Ka dəɲ ha tsəvednakə na zəɲgaliye, ma diye ga ha a sifa aye,

Ka təra ga ha ndo mənɲwasa eye hərwi nəkar tə neɲ.‡”»

²⁹ Piyer a gwadətay sa: «Malamar ga hay, ka bəba tətə kway Davit na, na sliye faya mətsikakum parakka lele. Neɲgeye na, kə mət. Ta la na ada ka sərakwa ha tsəvay ɲgay andaya bəgom ma təv kway.

³⁰ Ane tuk na, ahəl niye na, neɲgeye ndo mədə ha bazlam i Mbəlom. A sər ha ɓa Mbəlom kə tsikay

‡ 2:28 Dəmes hay 16.8-11.

kurre, a gwaɗay: “Aza ma dɛba yak na, na ta vɛliye bɛy yak a ndo nɛte mɛ walaŋ i wawa yak hay.Š”

³¹ «Nenɣeye na, ɓa kɛ sɛr ha kurre Kɛriste na, ma lɛtseweye abɛra ma mɛdahaŋ.

“Mbɛlom ma ɣariye ha ma tɛv mɛndze i mɛdahaŋ hay bay,

ada bo ŋgay ma ziye ma tsɛvay bay.*”»

³² Piyer a gwaɗatay sa: «Yesu nakɛ na tsik faya aye na, Mbɛlom kɛ lɛtse ahaya abɛra ma mɛdahaŋ. Nɛmay tebiye nɛmaa hɛliye na mbal ŋgay.

³³ Ma dɛba eye na, Mbɛlom kɛ zla na Yesu, a pa na tɛ hɛlay i mɛnday ŋgay. Mbɛlom kɛ vɛlay Mɛsɛfɛre Tsɛdaŋŋa eye nakɛ Mbɛlom a tsik kurre a gwaɗ ma ta vɛleye aye. Nenɣeye dɛrmak kɛ vɛlamayaw wu nakɛ anɛke ka ŋgatumay ada ka tsɛnum aye.

³⁴ Davit na, nenɣeye kɛ tsal a mbɛlom tɛbey, ane tuk na, a gwaɗ:

“Bɛy Maduweŋ Mbɛlom a gwaɗay a Bɛy Maduweŋ ga na:

Dara, ndza tɛ hɛlay i mɛnday ga,

³⁵ hus a pat nakɛ nen, na piye ndo mɛne dɛre yak hay a huɗ i sik yak hay andza wu mɛpe faya sik aye tɛday.†”»

Ndo mɛpe mɛdzal ɣɛr hay ka Yesu ta sɛkah

³⁶ «Nɛkurom Israyel hay tebiye sɛrum ha ta dedek, Yesu nakɛ ka darum na ka mayako mazlɛmbada eye na, Mbɛlom a tɛra ha Bɛy Maduweŋ ada ndo mɛtɛme ha ndo hay na, nenɣeye.»

Š 2:30 Dɛmes hay 132.11.
Dɛmes hay 110.1.

* 2:31 Dɛmes hay 16.10.

† 2:35

³⁷ Ndo niye hay tebiye tə tsəne bazlam niye na, dərev a ye fataya abəra. Ta tsətsah ka Piyer ada ka siye i ndo i maslaŋ hay, tə gwad: «Malar hay, anəke nəmaa giye na, kəkay?»

³⁸ Piyer a mbədatay faya, a gwadatay: «Gərum ha mezeleme kurom ada tâ dzəhuḅ kurom ha a yam ta məzele i Yesu Kəriste hərwi ada Yesu ma pəsakumeye ha mezeleme kurom hay. Ka gum andza niye na, Mbəlom ma vələkumeye Məsəfəre ŋgay Tsədaŋŋa eye.

³⁹ Hərwi Mbəlom kə tsik kurre, a gwad: Ma vələkumeye a nəkurom ada a wawa kurom hay. A gwad ma vəliye a ndo neheye nəteye mandza eye dəreŋ aye dərmak. Ayaw! Bəy Maduweŋ kway Mbəlom ma vəliye Məsəfəre ŋgay a ndo neheye ma zalateye hərwi ada tâ pay bəzay aye.»

⁴⁰ Piyer a tsikatay bazlam mekeleŋ eye hay haladzay hərwi məmatay naha dərev ada tâ dzala ha. A gwadatay: «Dumara abəra mə walaŋ i ndo neheye sewed eye hay. Gərumay ha bo kurom a Mbəlom mâ təma kurom ha.»

⁴¹ Ndo hay haladzay mə walaŋ i ndo niye hay ta təma bazlam i Piyer. Tsa na, ta dzəhuḅ tay ha a yam. Pat eye niye na, ndo hay ta giye gwezem mahkar tə pa mədzal gər ka Yesu, ta səkah tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

Məndze i ndo məpe mədzal gər ka Yesu

⁴² Nəteye niye tebiye tə paway zləm a matətike i ndo i maslaŋ i Yesu neheye ta tətikawatay aye tə metsehe lele. Tə ndzawa ka təv manəte eye, tə ndayawa wu mənday ka təv manəte eye ada ta dūwulaway me a Mbəlom ka təv manəte eye.

⁴³ Kwa way a ndzawa na, tə madzədzere eye hərwi Mbəlom a gawa masuwayaŋ wal wal tə həlay i ndo i maslaŋ i Yesu hay.

⁴⁴ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye, nəteye madzapa eye nəte, wu tay hay tebiye ta ŋgənawa ha a bo mə walaŋ tay.

⁴⁵ Ta səkəmawa ha wu tay hay ada ta ŋgənawa ha a bo suloy eye kwa a way da ka məge wu ŋgay nakə a say aye.

⁴⁶ Tə hayawa gər pat pat a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom, kwa tsekweŋ ta tərətsawa ha bay. Tə ndayawa wu mənday ka təv manəte eye mə gay tay hay. Tə ndayawa wu mənday niye na, ta mənɟwese eye, maguŋguze kwa tsekweŋ andaya bay.

⁴⁷ Ta zambadaway a Mbəlom ada nəteye niye hay tebiye tə yatay a gər a ndo hay. Andza niye, Bəy Maduweŋ a təmawa tay ha ndo hay pat pat, a səkah tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta ndo neheye faya ma təmiye tay ha aye.

3

Piyer ta Yuhana tə mbəl ha ndo matəra eye

¹ Pat wuray Piyer ta Yuhana ti ye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom mata dūwulay me a Mbəlom. Ti ye ta bəre mahkar i huwa. Ndo hay ti yawa ta dūwulaway naha me a Mbəlom na, ta bəre mahkar eye niye.

² Ndowneye andaya bəse ta məged i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom niye. Məged nakə tə zalay məged nakə a le aye. Ndowneye niye na, matəra eye kwa abəra ka məwe ŋgay. Tə zlawa naha, tə hənawa ha bəse ta məged niye pat pat. A tsətsahawa dala

ka ndo neheye ti yawa naha a gay i məvəlay wu a Mbəlom aye.

³ Pat eye niye na, a ɲgatay a Piyer ta Yuhana ta diye, ta fələkwiye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Tsa na, a tsətsah fataya dala.

⁴ Piyer ta Yuhana ta ndazl na lele. Tsa na, Piyer a gwadəy: «Zəba famaya lele.»

⁵ Tsa na, ndo niye a zəba fataya, a zəzur tay ha tə metsehe lele. Neɲgeye a dzala na, ta vələneye wu.

⁶ Piyer a gwadəy: «Dala andaya fagaya bay tebiye, ane tuk na, na vələkeye na, wu nakə andaya fagaya aye. Neɲ faya na gwadəakeye ta gədan i Yesu Kəriste i Nazaret lətse, do!»

⁷ Tsa na, Piyer a gəs na abəra mə həlay i mənday hərwi madzəne na ka mələtse ha ka mbəlom. Kwayaɲɲa sik ɲgay hay tə mandərkukwasl ɲgay hay tə huta gədan.

⁸ A ndapa a mbəlom tə sik ɲgay hay lele. Tsa na, a pa bo ka mede. A ye, tə fələkwa ka bo dziye ta ndo i maslaɲ i Yesu niye hay a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Ndo niye na, a ye lele ta mandepe a mbəlom tsadəw tsadəw ada tə mazambadəy a Mbəlom.

⁹ Ndo hay tebiye tə ɲgatay faya ma diye kuteɲ kuteɲ lele ada faya ma zambadəye a Mbəlom.

¹⁰ Tə sər ha, neɲgeye ndo nakə a rəkawa bəse ta məged nakə a le haladzay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom aye na, nəteye niye tebiye ta dzədzar ada a gatay hərbaəbəkka hərwi wu nakə a ge bo ta ndo niye aye.

¹¹ Piyer ta Yuhana nəteye mə mazambal i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom nakə tə zalay Mazambal i Salomon aye. Ndo nakə a mbəl abəra mə matəre

aye na, a wuda mægəre tay ha sa bay. Ndo hay haladzay ti ye naha mahway mahway hərwi nəteye tebiye a gatay hərbaəkka.

¹² Piyer a ngatay a ndo neheye ti ye naha haladzay aye na, a gwadatay andza nakay: «Nəkurom ndo i Israyel hay, ndo nakay a mbəl na, a gakum hərbaəkka na, hərwi mey? Nəkurom faya ka zəbumeye famaya andza niye na, hərwi mey? Nəkurom faya ka dzalumeye mə gər kurom na, maa mbəl ha ndo nakay na, Piyer ta Yuhana hərwi bo tay eye gədaŋ eye. Tə mbəl ha na, nəteye tə pay bəzay a Mbəlom lele. Ane tuk na, a'ay andza niye bay.

¹³ Mbəlom i Abraham, Mbəlom i Izak ada Mbəlom i Zakob nakə nəteye neheye ta duwulay me aye, a bəz ha məzlaḅ i ndo i məsler ngay Yesu. Nəkurom eye, ka vəlumay ha a həlay i Roma hay hərwi ada t̄a kəd na ada ka kalum ha kame i Pilat. Pilat na, haḅe a say mægəre ha.

¹⁴ Nəkurom ka kalum ha ndo nakə dāda neŋgeye kə ge mənese bay. Neŋgeye ndo dedek eye. A yakum a gər duh matsətsehe t̄a gərakum ha na, ndo məkəde ndo.

¹⁵ Andza niye, ka kədum na, ndo nakə ma vəliye sifa a ndo hay aye. Ane tuk na, Mbəlom kə lətse ahaya abəra mə walaŋ i mədahaŋ hay. Nəkway tebiye ka sərakwa ha.

¹⁶ Ndo nakay anaŋ ka ngatumay, ka sərūm ha aye na, maa vəlay gədaŋ na, məzele i Yesu hərwi nakə nəmaa pa mədzal gər may ka Yesu aye. Ayaw! Ndo nakay a mbəl lele ka ngatumay tə dəre kurom aye na, hərwi nakə nəmaa pa mədzal gər ka Yesu aye.

¹⁷ «Malamar ga hay, ahəl nakə nəkurom ta bəy

kurom hay ka kalum ha Yesu aye na, neŋ na sər ha wu nakə ka gum aye na, ka sərüm bay.

¹⁸ Ane tuk na, Mbəlom a ge na, wu nakə a tsik ahəl niye tə bazlam i ndo məde ha bazlam ŋgay aye. A gwad: Kəriste na, ma ta giye dəretsətseh.

¹⁹ Anəke na, mbəfum ha mede kurom, mbəfumaw me ka təv i Mbəlom hərwi ada mǎ mbatakum ha mənese kurom hay.

²⁰ Ka gum andza niye na, Bəy Maduweŋ Mbəlom ma vəlakumeye zay ada ma ta slərakumaweYe Yesu ndo mətəme ha ndo nakə a zla na kurre hərwi kurom aye.

²¹ Anəke na, kutoŋ Yesu Kəriste ma ndziye mə mbəlom təmad hus a pat nakə Mbəlom ka təra ha wu hay tebiye andza nakə a də ha ahəl niye tə bazlam i ndo məde ha bazlam ŋgay hay aye.

²² Musa, neŋgeye a gwadətay a bəba tətə kway hay: “Bəy Maduweŋ kurom Mbəlom ma ta slərakumaweYe ndo məde ha bazlam ŋgay andza neŋ na gwad bədaw? Neŋgeye na, slala kurom. Ka ta pumay zləm a wu nakə ma ta tsikakumeye tebiye.

²³ NdoweYe kə pay zləm a bazlam i ndo məde ha bazlam i Mbəlom niye bay na, ma ndziye mə walaŋ i ndo i Mbəlom hay bay. Ta kədiye na mədahaŋ eye.*”

²⁴ «Siye i ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay dərmak ta tsik andza i Musa. Ta tsik ka wu nakə ma giye bo ahəl kway nakay anaŋ aye. Kwa Samuyel ada kwa siye i ndo maslaŋ i Mbəlom neheye ti yaw ma dəba ŋgay aye.

* **3:23** Madayaw abəra ma Ezipt 18.15, 18-19.

²⁵ Malamar ga hay, Mbəlom a tsik wu neheye tə bazlam i ndo məde ha bazlam ɲgay hay na, a nəkurom. Andza niye dərmak, ahəl nakə Mbəlom a ɓar dzam ta bəba tətə kurom hay aye na, a gwaday a Abraham: “Na ta piye ɲgama ka ndo i məndzibəra hay tebiye tə həlay i wawa i hud yak hay. Dzam nakə Mbəlom a ɓar aye na, i kurom.†”

²⁶ Andza niye, Mbəlom a sləraw ndo i məsler ɲgay na, hərwi kurom təday. A sləraw na, hərwi məpe fakuma ɲgama, ada mətsoya kurom ahaya abəra ka tsəved i mənese.»

4

Piyer ta Yuhana kame i bagwar i Yahuda hay

¹ Ahəl nakə Piyer ta Yuhana, nəteye faya ta tsikateye me a ndo hay mba aye na, ndo məvəlay wu a Mbəlom hay, bəy i ndo matsəpe gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ada ta Saduke hay ti ye naha ka təv tay.

² Ti ye naha na, tə ge dərev haladzay ka Piyer ta Yuhana hərwi nəteye faya ta tətikiye tay ha ndo hay, tə gwadatay: «Yesu kə lətsew abəra ma mədahaɲ ada mələtsew i Yesu niye a lətsew aye na, ndo hay ta sliye faya mələtsew abəra ma mədahaɲ.»

³ Ndo niye hay tə gəs tay ha Piyer ta Yuhana, ta dərəzl fataya a dangay. Ta dərəzl fataya na, ta gatay sariya zuk bay, hərwi həvad kə ge tsiy.

⁴ Mə walaɲ i ndo neheye tə tsəne matətike i Piyer ta Yuhana aye na, ndo hay haladzay ta dzala ha ka

† 3:25 Madazlay i wu hay 22.18; 26.4.

Yesu. Ndo məpe mədzal gər ka Yesu ta səkah, ndo hay tebiye ma giye gwezem zlam.

⁵ Tədœ eye i mekedœ na, bəy i Yahuda hay, madugula i Yahuda hay ta ndo mədzaŋgawa bazlam i Mbəlom mapala eye tə haya gər a Zerzelem.

⁶ Mə walaŋ tay niye hay tə haya gər aye na, bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom nakə tə zalay Han aye andaya, Kayif, Yuhana, Aləgəzandər ada tə siye i ndo neheye ma bədgay i bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom tebiye nəteye andaya.

⁷ Tə həlataya ahaya ndo i maslaŋ i Yesu niye hay sulo eye kame tay. Tsa na, ta tsətsah fataya, tə gwadətay: «Ka mbəlum ha ndo nakay na, ma kəkay? Ka hutumaw gədaŋ eye na, mənğay? Ada ka mbəlum ha na, ta məzele i way?»

⁸ Ta tsətsah fataya andza niye na, kwayaŋŋa Piyer a rah ta Məsəfəre Tsədəŋŋa eye, a gwadətay: «Nəkurom bəy mələve ndo hay ta madugula hay,

⁹ ka tsətsahumeye famaya bazlam bəgom na, hərwi nakə nəmaa gay ŋgwalak a ndo matəra eye, a mbəl ma kəkay ka tsətsahum famaya andza niye na gwadəba?

¹⁰ Ayaw lele! Kə ge andza niye na, nəkurom sərum ha, nəkurom tebiye tə siye i ndo i İsrayel hay, sərum ha na, ndo nakə a lətse kame kurom neŋgeye zay lele aye na, ta məzele i Yesu Kəriste nakə a yaw abəra na Nazaret aye. Neŋgeye ndo nakə ka darum na ka mayako mazləlmbada eye ada Mbəlom a lətse ahaya abəra ma mədahaŋ aye na, neŋgeye.

¹¹ Derewel i Mbəlom a tsik faya, a gwad:

“Kwar nakə nəkurom ndo maɖəzle gay hay ka kalum ha aye na,
ka təra kwar nakə ma vəleye gədaŋ a gay aye ɖuh.*”

¹² «Ka mbakweye faya mətəme na, tə neŋgeye nəte ŋgweŋ. Hərwi ka məndzibəra tebiye Mbəlom kə vəl ndo mekelenə eye nakə ma təmiye kway ha aye na, andaya bay.»

¹³ Ndo niye hay tə haya gər aye na, a gatay wadəŋ wadəŋ. Hərwi ta zəba ka Piyer ta Yuhana na, ta dzədzar bay, tə tsik me parakka. A gatay wadəŋ wadəŋ wene wene eye na, hərwi nəteye ta tətik wuray kwa tsekweŋ bay tebiye. Tə sər ha nəteye na, ndo məpay bəzay a Yesu tsa.

¹⁴ Ane tuk na, nəteye faya ta ŋgateye a ndo nakə a mbəl aye dərmak, neŋgeye malətsa eye ka təv tay. Tə sər wu nakə ta mbədatay faya a Piyer ta Yuhana aye bay.

¹⁵ Tsa na, tə gwadatay: «Dum abəra mə gay.» Piyer ta Yuhana ti yaw wu tay abəra mə dəma na, nəteye tə mətsa mə gay tə ma ha ka bo bazlam.

¹⁶ Tə gwad a bo mə walaŋ tay: «Ndo neheye ka gakweye tay ha na, kəkay? Ndo i Zerozelem hay tebiye tə sər ha masuwayaŋ nakə tə ŋgatay aye parakka, maa ge na, Piyer ta Yuhana. Ka slakweye faya məmbədə bay.

¹⁷ Ane tuk na, gakatay me ada pakwa fataya zluwer na, tâ tətikatay bazlam nakay a ndo hay tə məzele i Yesu Kəriste bay hərwi ada siye i ndo hay tâ tsəne labara i masuwayaŋ nakə tə ge aye bay.»

* **4:11** Dəmes hay 118.22. Kwar eye niye na, Yesu.

18 Ti ye tə zalatayaw. Piyer ta Yuhana ta mbəda naha gər ka təv tay. Ti ye naha na, tə gatay me, tə gwadatay: «Kâ tsikumataw kəgəbay kâ tətikumataw a ndo hay tə məzele i Yesu sa bay.»

19 Ane tuk na, Piyer ta Yuhana ta mbədatay faya, tə gwadatay: «Nəkurom na, dzalum ha wu nakə dedek eye kame i Mbəlom aye təday. Lele marəhay ha gər na, a nəkurom tsukudu a Mbəlom daw?»

20 Nəmaa sliye faya məgər ha matətike wu nakə nəmaa ŋgatay ada nəmaa tsəne aye bay. Nəmaa tsikiye huya.»

21 Ndo niye hay mahaya gər eye tə tsəne andza niye na, tə pa fataya zluwer haladzay sa. Tsa na, tə gər tay hay, ti ye wu tay. Tə gər tay ha na, ta huta fataya mənese nakə da məgatay dəretsətseh aye bay, hərwi siye i ndo hay nəteye tebiye faya ta zambəfeye a Mbəlom hərwi wu nakə Piyer ta Yuhana tə ge aye.

22 Ndo niye tə mbəl ha ta masuwayaŋ aye na, məve ŋgay ma ziye məve kuro kuro faɖ.

Maduwule me i ndo məpe mədzal gər hay

23 Tə gər tay ha Piyer ta Yuhana. Tə gər tay ha na, ta mbəda gər, ti ye ka təv i ndo məpe mədzal hay ka Yesu. Ti ye naha na, ta təkəratay wu nakə bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta madugula hay i Yahuda hay tə tsik aye.

24 Tə tsəne bazlam niye na, kwayaŋŋa nəteye tebiye tə dzapa nəte, tə pa bo ka maduwulay me a Mbəlom. Tə gwaday naha a Mbəlom: «Bəy Maduweŋ, maa ge magərmbəlom ta dala, ta bəlay ada tə wu neheye mə dəma tebiye aye na, nəkar.

²⁵ Maa tsik me tə bazlam i bəba tətə may Davit ndo i məsler i yak na, nəkar. Neŋgeye a tsik ta gədan i Məsəfəre Tsədanŋa eye, a gwad:

“Ndo hay tebiye tə ge mevel na, kemey?

Tə ma ha ka bo bazlam na, hərwi mey?

²⁶ Bagwar i bəy i dala i məndzibəra hay ta ləva bo mäge vərəm.

Bəy hay ta haya gər mäge vərəm ta Bəy Maduweŋ Mbəlom

ada ta ndo nakə a pay dzagwa i bəy a gər aye.[†]”

²⁷ «Andza niye dedek, ta haya gər ma gəma nakay. Herod tə Poŋos Pilat ta gəma hay ada ndo i İsrayel hay ta haya gər mäge vərəm ka Yesu ndo i məsler yak tsədanŋa eye. Neŋgeye nakə ka pay dzagwa i bəy a gər aye.

²⁸ Wu nakə tə ge andza nakay aye na, andza i yak nakə ka tsik kurre a saka mäge ta gədan yak aye.

²⁹ Anəke na, Bəy Maduweŋ may, dzəna may abəra ka təv i sewed tay neheye tə gamay aye tey. Vələmay gədan yak ada nəmaâ dā ha bazlam yak ta dedek.

³⁰ Vələmay gədan hərwi ada nəmaâ mbəl tay ha ndo hay, hərwi ada nəmaâ ge masuwayaŋ hay wal wal ta məzele i Yesu, ndo i məsler yak tsədanŋa eye.»

³¹ Ta ndəv ha maduwulay me a Mbəlom na, təv nakə nəteye mahaya gər eye mə dəma aye a bəl haladzay dzekiḡ dzekiḡ. Nəteye niye tebiye, Məsəfəre Tsədanŋa eye a rahatay a bo. Kwayaŋŋa tə pa bo ka mədə ha bazlam i Mbəlom ze madzədzere.

Məndze nəte i ndo məpe mədzal gər hay ka Mbəlom

[†] 4:26 Dəmes hay 2.1-2.

³² Ndo neheye ta təra ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye na, nəteye tebiye tə ndzawa na, nəte, ta wuda bo lele ada mədzal gər tay nəte. Ndəray kwa nəte mə walaŋ tay mətsike nakay na, wu ga na, andaya bay. Mə walaŋ tay wu tay hay tebiye ta ŋgənawa ha a bo mə walaŋ tay.

³³ Ndo i maslaŋ i Yesu hay tə dawa ha bazlam i mələtsew i Bəy Maduweŋ Yesu abəra ma mədahaŋ ta gədaŋ haladzay. Tə gwadawa: «Nəmaa ŋgatay kə lətsew abəra ma mədahaŋ.» Ada Mbəlom a pa ŋgama haladzay ka ndo məpe mədzal gər hay.

³⁴ Ndəray mə walaŋ tay kwa tsekweŋ wu a kətsay bay. Ndo neheye guvah tay hay kəgəbay gay tay andaya na, ta səkəmawa ha. Suloy i wu nakə ta səkəm ha aye na, ti yawa ahaya

³⁵ ada tə vələwatay a ndo i maslaŋ i Yesu hay. Ma dəba eye na, ta ŋgənawa ha suloy eye kwa a way da andza nakə a say aye.

³⁶ Andza niye ndoweye andaya tə zalay Yusufa. Ndo i maslaŋ i Yesu hay tə pa faya məzele na, Barnabas, andza məgwede: Ndo nakə ma gwadiye tete a siye i ndo hay aye. Neŋgeye slala ŋgay na, Levit hay. Tə wa na ma gəma nakə tə zalay Sipəre aye.

³⁷ Neŋgeye a ye, a səkəm ha guvah ŋgay. Tsa na, a zla ahaya suloy eye, a vələtatay a ndo i maslaŋ i Yesu hay.

5

Maraw me i Ananiyas ta Safira

¹ Ane tuk na, ndoweye andaya tə zalay Ananiyas. Tə zalay a ŋgwas ŋgay Safira. Pat wuray

na, ta səkəm ha guvah tay tə gwad ayaw mə walaŋ tay.

² Ananiyas a həl faya abəra ka suloy i guvah niye, a ye ha siye a vəlatay a ndo i maslaŋ i Yesu hay. Suloy nakə a həl faya abəra aye na, ŋgwas ŋgay a sər faya lele.

³ A ye naha na, Piyer a gwaday: «Ananiyas, ka gəray ha dərev yak a Fakalaw na, hərwi mey? Ka gər ha siye i suloy i guvah yak a mətəgay, ka zlaw tsekweŋ, ka raway me a Məsəfəre Tsədaŋŋa eye na, hərwi mey?

⁴ Ahəl nakə ka səkəm zuk bay aye na, guvah yak wu yak bəna i ndəray dəw? Ada suloy i guvah nakə ka səkəm ha aye na, i yak bədəw? Ka dzala mə gər yak məge wu andza nakay na, ma kəkay? Ka raway me na, a Mbəlom bəna, a ndo hay bay.»

⁵ Ananiyas a tsəne bazlam niye hay na, a dəd abəra ka mbəlom. Kwayaŋŋa a mət tsədək tsədək. Ndo neheye tə tsəne labara niye aye na, nəteye tebiye ta dzədzar haladzay.

⁶ A mət na, gawla hay ti yaw tə mbəkwa na mədahaŋ. Tsa na, tə zla na, ti ye tə la na.

⁷ Mazlambar ma giye bəre mahkar na, ŋgwas i Ananiyas a yaw a fələkwa a gay. A yaw na, kə sər ka wu nakə a ge bo aye bay.

⁸ A fələkwa naha a gay na, Piyer a tsətsah faya, a gwaday: «Tsiken, suloy i guvah kurom nakə ka səkəmum ha ta zal yak aye na, andza nakay dəw?»

Ŋgwas niye a mbədəy faya, a gwaday: «Ayaw! Nəmaa səkəm ha na, suloy eye andza nakay.»

⁹ Piyer a gwaday: «Ka mum ha ka bo bazlam mə walaŋ kurom hərwi madzəgur me ka Məsəfəre i Bəy Maduweŋ na, kəkay? Tsəne, ndo neheye tə la

zal yak aye, nəteye andaya malətsa eye ka mæged tsiy ada ta deyeweye ta zliye kar dərmaκ.»

¹⁰ Piyer a tsikay andza niye na, kwayaηηa a dæd ka sik i ndo i maslaη i Yesu niye hay. Tsa na, a mæt. Gawla hay ti yaw, tæ fæləkwa naha a gay. Ti ye naha na, kæ mæt. Tæ zla na, ti ye ha tæ la na ka tsakay i zal ηgay.

¹¹ Ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu Kəriste tebiye ada tæ siye i ndo neheye tæ tsæne labara niye aye na, ta dzædzar haladzay.

Ndo i maslaη hay tæ gawa masuwayaη wal wal haladzay

¹² Ndo i maslaη hay tæ gawa masuwayaη wal wal haladzay mæ walaη i ndo hay. Ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu tæ hayawa gær a dalamətagay i gay i mædəslay ha gær a Mbəlom, mæ Mazambal i Salomon.

¹³ Ndo neheye tæ pa mædzal gær ka Yesu tæbey aye na, zluwer a gatay mede ka tæv tay. Ane tuk na, ndo hay tebiye tæ dəslatay ha gær.

¹⁴ Ndo hay haladzay faya ta səkahiye, hasləka hay ta ηgwas hay tæ dzala ha ka Bəy Maduweη. Ndo mæpe mædzal gær hay ta səkah haladzay.

¹⁵ Hərwi masuwayaη neheye ndo i maslaη hay tæ ge aye na, ndo hay tæ həlawa naha ndo i dəvats hay. Tæ həlawa tay naha ka sləlah kægəbay ka hubok. Tæ pawa tay ha ka tsakay i tsæved hərwi ada ahəl nakə Piyer ma diye tæ dəma aye na, kwa kəkay mezek ηgay kə husa ka ndo nəte mæ walaη tay ma mbəliye.

¹⁶ Ndo hay haladzay ti yawaw abəra ma gəma neheye tæ mbay naha a Zerozelem aye. Tæ həlawa

naha ndo i dəvats ta ndo neheye məsəfəre lele bay eye hay mə bo tay aye. Ndo i maslaŋ hay tə mbəl tay ha tebiye.

Tə gəs tay ha ndo i maslaŋ hay

¹⁷ Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom ta ndo neheye tə paway bəzay aye, andza mægweđe ta Saduke hay, tə tsəne ndo i maslaŋ hay faya ta giye masuwayaŋ haladzay na, a ndalatay, dərev tay a rah ta sələk. Tə ma ha ka bo bazlam, tə gwad: «Gəsakwa tay ha!»

¹⁸ Tsa na, ti ye tə gəs tay ha. Ti ye tə pa tay a daŋgay.

¹⁹ Ane tuk na, ta həvad ahəl nakə ndo i maslaŋ hay nəteye ma daŋgay aye na, gawla i Mbəlom a ye, a həndəkətay na məged i gay i daŋgay niye. A həlatay ahaya ndo i maslaŋ niye hay abəra mə dəma, a gwadətay:

²⁰ «Dum ta dumatay ha labara i sifa wedeye a ndo hay ma dalamətagay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom!»

²¹ Ndo i maslaŋ hay ta təma bazlam i gawla i Mbəlom nakə a tsikatay aye. Pərik i mekedə na, tə həl bo ti ye a dalamətagay i gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Ti ye naha tə pa bo ka matətikatay a ndo hay.

Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom ta ndo neheye nəteye dziye, tə zalatay a madugula i Yahuda hay, tə haya gər. Tə ma ha ka bo bazlam mə walaŋ tay. Tsa na, tə slər ndo hay ka ndo i maslaŋ hay a gay i daŋgay, tə ye tə həlatay ahaya.

²² Ane tuk na, ndo neheye ti ye, tə husa a dəma na, ta huta tay ha mə gay i daŋgay bay. Tə maw ka

təv i ndo neheye tə slər tay naha aye, tə matay ha labara eye.

²³ Tə gwadətay: «Nəmaa ye naha, nəmaa ndzay a gər a gay i danğay na, mədərəzla eye lele ada ndo matsəpe məged hay nəteye andaya faya ta tsəpiye. Ane tuk na, nəmaa həndək na məged na, nəmaa huta ndəray kwa nəte bay!»

²⁴ Tə tsəne labara niye andza niye na, bəy i ndo matsəpe gay i mədəslyay ha gər a Mbəlom ta bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye tə sər wu nakə ta dzaliye bay. Ta tsətsahay a gər tay, tə gwad: «Matəra ta ndo i məsler niye hay na, wuye mey?»

²⁵ Ahəl nakə nəteye faya ta dzaliye andza niye na, ndoweye a yaw ka təv tay, a gwadətay: «Tsənum! Ndo neheye ka pum tay a danğay aye na, nəteye faya ta tətikateye a ndo hay mə gay i mədəslyay ha gər a Mbəlom!»

²⁶ Tə tsəne andza niye na, kwayanğa bəy i ndo matsəpe gay i mədəslyay ha gər a Mbəlom ta ndo nğay hay, ti ye mata ma tay ahaya ndo i maslan niye hay. Ane tuk na, ti ye tə ma tay ahaya na, ta gatay dəretsətseh bay hərwi ta dzədzar ta ndo hay, ta ta kaliye tay ha tə kwar.

Ndo i maslan hay kame i sariya

²⁷ Ti ye tə həlatay ahaya na, ti ye tay ha kame i madugula i Yahuda hay. Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom a pa bo ka matsətsehe fataya abəra bazlam.

²⁸ A gwadətay: «Nəmaa gakum me ka matətikatay a ndo hay ta məzele i Yesu bədaw? Ada ka gum na, mey? Nəkurom na, tsəkam

matətikatay a ndo hay ma wuzlahgəma i Zerozelem tebiye na, kəkay? Ada a sakum məgwede maa kəf na ndo niye na, nəmay daw?»

²⁹ Piyer tə siye i ndo i maslan hay ta mbədatay faya, tə gwadatay: «Marəhay ha gər na, a Mbəlom bəna a ndo hay bay.

³⁰ Ka darum na Yesu ka mayako mazləlmbada eye hərwi ada m̄a mət. Ane tuk na, Mbəlom i bəba tətə kway hay kə lətse ahaya abəra ma mədahan.

³¹ Mbəlom kə lətse ahaya abəra ma mədahan ta gədan ɲgay. Kə pa na a bəy, neɲgeye ndo mətəme ha ndo hərwi ada İsrayel hay t̄a mbəda ha mede tay. Ta huta, Mbəlom ma pəsətay ha mezeleme tay hay.

³² Nəmay na, ndo məhəle mbal i wu neheye a ge bo aye, nəmay ta Məsəfəre Tsədanɲa eye nakə Mbəlom a vəlatay a ndo neheye ta rəhay ha gər aye.»

³³ Tə tsəne bazlam niye na, a ndalatay haladzay. A satay mədəke tay ha ndo i maslan hay.

³⁴ Ane tuk na, Farisa wuray andaya məzele ɲgay Gamaliyel. Neɲgeye na, ndo mədzanɲawa bazlam i Mbəlom mapala eye. Ndo hay tebiye ta təmawa bazlam ɲgay. A lətse mə walan i ndo niye hay mahaya gər eye, a gwadatay: «Ndo neheye t̄a ye abəra kənan tsekweɲ təday.»

³⁵ Ndo i maslan hay ti yaw abəra mə d̄ama na, a gwadatay: «İsrayel hay, gum metsehe hərwi wu nakə a sakum məgatay a ndo neheye.

³⁶ Ndo niye məzele ɲgay Tiyodas aye na, m̄a makumaw a gər. A yaw ahəl niye a gwad neɲgeye na, bagwar i ndo. Ndo hay ta giye temerre fad ta pay bəzay. Ane tuk na, ta kəf na. Ndo neheye tə

pay bəzay aye ta ɲəna gər tebiye. Kwa ndəray ka ləkaw bay.

³⁷ «Ma dəba ɲgay na, ndoweye andaya dərma, məzele ɲgay Yudas. Neɲgeye ndo i Galile. Neɲgeye a ndohwaw ahəl i məpesle ndo, kə zalatay a ndo hay haladzay ka məpay bəzay. Neɲgeye dərma ta kəd na ada ndo neheye tə pay bəzay aye ta ɲəna gər tebiye kweye kweye.

³⁸ Neɲ faya na tsikakumeye anəke, kâ mətsum ka ndo neheye bay, gərurum tay ha tâ ye wu tay. Hərwi kə ge mədzal gər tay, ta məsler tay, ti yaw ma ndo hay na, ta ndziye bay. Ta dziye.

³⁹ Ane tuk na, kə ge məsler tay a yaw abəra mə həlay i Mbəlom na, ka slumeye faya məmbete ha bay. Gum metsehe lele, faya ka gumeye vəram na, ka Mbəlom düh!»

⁴⁰ Ndo niye hay mahaya gər eye ta təma bazlam i Gamaliyel. Tə zalatay a ndo i maslan hay sa. Ti ye naha, tə ndəba tay ha. Tə gwadatay: «Dada kâ tsikumay me a ndəray tə məzele i Yesu sa bay.» Tsa na, tə gər tay ha.

⁴¹ Ndo i maslan i Yesu niye hay ti yaw abəra mə walan i məhay gər tay niye tə mənɲwese hərwi dəretsətseh nakə tə gatay hərwi məzele i Yesu aye.

⁴² Duh ta tətikawa ada tə dəwa ha mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ada mə gay tay hay pat pat tə gərawa ha bay, Yesu na, Kəriste.

6

Tə pala ndo hay tasəla hərwi madzəne ndo i maslan i Yesu hay

¹ Ahəl niye na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu faya ta səkahiye haladzay. Ane tuk na, ndo məpe mədzal gər neheye tə tsik me i Gərek aye na, tə ge dərev ka ndo məpe mədzal gər neheye nəteye tə tsik bazlam i Yahuda hay aye. Tə ge dərev na, hərwi ahəl nakə ta ηgənatay wu mənday a madakway i ηgwas hay aye na, tə vəlatay a madakway i ηgwas tay hay təbey.

² Ndo i maslaη neheye kuro gər eye sulo aye, tə hayatay gər a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, tə gwadatay: «Nəmaa gəriye ha məde ha bazlam i Mbəlom hərwi məmətse maηgəne wu mənday bay.

³ Hərwi niye malamar hay, pəlum ndo hay tasəla mə walaη kurom. Ka pəlumeye na, ndo i ηgwalak hay, ndo neheye nəteye maraha eye ta Məsəfəre Tsədəηηa eye ada tə sər gər lele aye. Nəmaa vəliye məsler i maηgəne wu mənday na, a həlay tay.

⁴ Nəmay, nəmaa dūwulay me a Mbəlom ada ta məde ha bazlam ηgay a ndo hay.»

⁵ Bazlam tay niye a yatay a gər a ndo hay tebiye. Tsa na, tə pala ndo hay tasəla. Ndo makurre eye na, Etiyen, ndo nakə ta mədzal gər lele ada maraha eye ta Məsəfəre Tsədəηηa eye, Filip, Pərakor, Nikanor, Timon, Parmenas ada Nikolas ndo i gəma i Aηtiyos neηgeye a gawa kule, ane tuk na, ahəl niye na, ka dazlay a məpay bəzay a kule i Yahuda hay.

⁶ Tsa na, ti ye tay ha ka təv i ndo i maslaη i Yesu hay. Ndo i maslaη i Yesu hay tə pa fataya həlay ada ta dūwulay me a Mbəlom.

⁷ Bazlam i Mbəlom a da a zləm haladzay. Ndo məpe mədzal gər hay ta səkah haladzay ma Ze-

rozelem ada ndo məvəlay wu a Mbəlom hay haladzay tə dzala ha ka Yesu.

Tə gəs na Etiyen

⁸ Etiyen na, ndo nakə nətə mə walañ i ndo neheye tə pala tay tasəla aye. Nəngeye na, Mbəlom kə pa faya ɲgama haladzay. Ka tsəved i Mbəlom na, nəngeye gədañ eye haladzay. A gawa masuwayañ hay mə walañ i ndo hay.

⁹ Siye i Yahuda hay nətəye andaya, tə haya gər a gay i mađuwule me nakə tə zalay gay i mađuwule me i beke neheye tə gər tay ha aye. Ti yaw ma gəma i Siren ada ma gəma i Aləgəzandəri, ti yaw ma dala i Silisi ada ma dala i Azi. Nətəye niye tebiye ta təma bazlam i Etiyen bay, faya ta kədiye wuway ta nəngeye.

¹⁰ Ane tuk na, ndo niye hay tə mba ka Etiyen tə bazlam bay, hərwi maa vəlay ndaraw ka mətsike me na, Məsəfəre i Mbəlom.

¹¹ Tə vəlatay wu a ndo hay, hərwi ada ndo niye hay t̄a raw me t̄a gwad̄ na: «Nəmaa tsəne faya abəra bazlam, faya ma tsaleye ka gər a Musa ada faya ma tsaleye ka gər a Mbəlom.»

¹² Tə suta faya ndo hay, madugula hay ada ta ndo mədzañgawa bazlam i Mbəlom mapala eye ka Etiyen. Tsa na, tə wuya kurah ka Etiyen, tə gəs na. Ti ye ha kame i madugula i Yahuda hay.

¹³ Tə həl naha ndo mədəse faya parasay hay, tə gwad̄: «Ndo nakay na, faya ma tsikiye wu lele bay eye ka gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ada ka bazlam i Musa mapala eye.

¹⁴ Nəmaa tsəne faya abəra a gwad̄: Yesu ndo i Nazaret ma deyeweye, ma mbəzliye ha gay i

məfəslay ha gər a Mbəlom ada ma mbədiye ha kule kway nakə Musa a vəlakway aye.»

¹⁵ Ndo niye hay tebiye nəteye mandza eye mə gay i məhay gər aye, tə ma ha dəre ka Etiyen. Ta zəba faya, tə ηgatay na, da'ar ηgay a dəv andza i gawla i Mbəlom.

7

Bazlam i Etiyen

¹ Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom a tsətsah ka Etiyen, a gwadəy: «Wu nakə tə tsik fakaya na, dedək dəw?»

² Etiyen a mbəday faya, a gwadəy: «Malar ga hay ta bəba ga hay, tsənum wu nakə na tsikakum-eye təday. Mbəlom nakə a ze wu hay tebiye ta məzlaḅ aye a bəzay ha bo a bəba tətə kway Abraham ka dala i Mizapotami kurre ahəl nakə ki ye a Harəη zuk bay aye,

³ ada a gwadəy: “Lətse abəra ma gəma yak ada gər ha ndo yak hay, do a gəma nakə na dəkeye faya aye.*”

⁴ «Yaw! Abraham a tsəne bazlam i Mbəlom na, a lətse abəra ma Kaladeyen hay, a ye mata ndze ma Harəη. Ma dəba eye bəba ηgay a mət na, Mbəlom a zla na abəra ma Harəη, a ye ha a gəma nakay anar nəkway mandza eye mə dəma aye.

⁵ Mə dəma na, Mbəlom kə vəlay guvah i məda ηgay kwa tsekweη bay, kwa dala tsekweη bəbay na, kə dəsay bay. Ba Mbəlom kə tsikay kurre, a gwadəy: “Gəma nakay na, na ta vəlakeye ha tebiye. Aza nəkar andaya sa bay na, wawa i huḅ

* **7:3** Madazlay i wu hay 12.1.

yak hay ta ndziye mə dəma, ma təriye i tay.” Ahəl niye Mbəlom a tsikay a Abraham na, wawa ηgay andaya kwa nəte zuk bay.

⁶ Wu nakə Mbəlom a tsikay aye na, a gwadəay: “Wawa i huđ yak hay ta diye, ta ndziye ma gəma i ndo hay. Mə dəma na, ta təriye tay beke eye hay. Ta gateye dəretsətseh. Ta ndziye məve temerre fad mə dəretsətseh.

⁷ Ane tuk na, na ta giye sariya ka ndo i gəma niye hay tə gatay dəretsətseh aye. Ma dəba eye na, ta diye abəra ma gəma nakay, ta diye ta dəsleη ha gər ma təv nakə ta ndziye mə dəma aye.†”

⁸ Mbəlom a ɔar dzam ta Abraham, a dəy ha na, ta mədəse bo. Ma dəba eye, Abraham a wa Izak, a ge məhəne tsamahkar na, a dəs na. Izak a wa Zakob, Izak a dəs na. Zakob dərmak a wa wawa hay kuro gər eye sulo. Nəteye neheye ta təra bəba tətə kway hay na, Zakob a dəs tay ha dərmak.

⁹ «Bəba tətə kway hay tə nəy dərə a malamar tay nakə nəte mə walaη tay tə zalay Yusufa aye. Tə gəs na ta səkəm ha beke eye a gəma i Ezipt. Ane tuk na, Mbəlom ka tsəpa na.

¹⁰ Mbəlom kə təma ahaya Yusufa abəra mə dəretsətseh hay tebiye. A vəlay metsehe ta ηgwalak i bo ka dərə i bəy nakə a ləva Ezipt tebiye, tə zalay Farawoη aye. Neηgeye a pa na bəy eye ka dala i Ezipt ada a ləvay gər a ndo neheye mə gay ηgay aye tebiye.

¹¹ «Ma dəba eye na, mandərzlaη a ge ka dala i Ezipt tebiye ada ka dala i Kanan. Mandərzlaη niye a ge na, mandərzlaη bagwar eye. Ndo hay ta sa

† 7:7 Zəba mə Madazlay i wu hay 15.13-14 ada mə Madayaw abəra ma Ezipt 3.12.

dəretsətseh haladzay. Bəba tətə kway hay tə huta wu mənday kwa tsekweŋ bay tebiye.

¹² Zakob a tsəne wu mənday andaya ma Ezipt na, a slər wawa ŋgay niye hay ta tərə bəba tətə kway aye. A slər tay ha makurre eye.

¹³ Ta mbəda gər masulo eye na, Yusufa a dətay ha bo ada Farawoŋ bəy bagwar eye a sər ha nəteye na, gwala i Yusufa hay.

¹⁴ Tsa na, Yusufa a slər ndo hay ka bəba ŋgay Zakob ta ndo i gay ŋgay hay tebiye. Nəteye tebiye na, kuro kuro tasəla gər eye zləm.

¹⁵ Zakob tə həl bo, ti ye a Ezipt ta ndo i gay ŋgay hay. Zakob a mət mə dəma ada bəba tətə kway hay dərmak tə mət mə dəma.

¹⁶ Mədahaŋ tay na, tə həlawə a gəma nakə tə zalay Sisem aye. Tə pawa a tsəvay nakə Abraham a səkəm abəra ka wawa i Hamor ma gəma i Sisem ta suloy aye.

¹⁷ «Wu nakə Mbəlom a tsikay kurre a Abraham aye na, mazlambar həlay eye kə ndislew. Gwala kway hay tə wa bo. Ta səkah məwe bo haladzay ma Ezipt.

¹⁸ Bəy nakə a sər Yusufa aye na, andaya sa bay. Tə pa na bəy wedeye nakə faya ma ləviye dala i Ezipt aye. Nəŋgeye na, a sər Yusufa bay.

¹⁹ Bəy niye bagwar eye a vatay gər a bəba tətə kway hay. A gawatay dəretsətseh haladzay ada a gawatay kutoŋ ka məkwetse wawa tay a pesl ada t̄a mət.

²⁰ Həlay niye na, tə wa na Musa. Musa a le haladzay ada a yay a gər a Mbəlom. Tə wa na na, tə gəl na kiye mahkar mə gay i bəba ŋgay.

²¹ Ma dəba eye na, tə gər ha. Dem i Farawoŋ a

ndzay a gər, a zla na. A ye ha a gəl na andza wawa ɲgay.

²² Andza niye, Musa a gəl bo na, a zla metsehe ta ndaraw i Ezipt hay. A tərə ndo ta məzlaḅ eye hərwi bazlam ɲgay neheye a tsikawa aye ta məsler neheye a gawa aye.

²³ «Musa a ge məve kuro kuro faḁ na, a say mede mata dzəne tay ha gwala ɲgay İsrayel hay.

²⁴ A ye na, a ɲgatay a ndo i Ezipt faya ma geye dəretsətseh a ndo nəte mə walaɲ i İsrayel hay. Tsa na, a ye naha a dzəna na ndo niye faya ta geye dəretsətseh aye. A kəḁ na ndo i Ezipt niye mədahaɲ eye.

²⁵ Musa a dzala na, İsrayel malamar ɲgay hay tə sər ha Mbəlom ma ta təmiye tay ha abəra mə dəretsətseh tə həlay ɲgay. Ane tuk na, tə sər bay.

²⁶ Tədəcə eye Musa a ndzatay a gər a İsrayel hay sulo faya ta kədiye bo. A say a Musa maɲgəne tay ha ada t̄a ndza zay mə walaɲ tay. A gwaday: “Dzam ga, nəkurom ta malamar tuk na, ada ka gumeye dəretsətseh a bo kurom ta məkəḁe bo na, hərwi mey?”

²⁷ Ane tuk na, ndo nakə faya ma geye dəretsətseh a malamar ɲgay aye na, a pay həlay a Musa, a gwaday: “Maa pa kar bəy ada ndo məge may sariya na, way?”

²⁸ A saka məkəḁe ga andza nakə ka kəḁ ndo i Ezipt məveney aye sa ḁaw?”

²⁹ Musa a tsəne andza niye na, a hway, a ye ɲgway ka dala i Madiyan. Mə ḁəma na, a zla ɲgwas. Tə wa wawa hasləka eye hay sulo.

³⁰ «Ma ḁəba i məve kuro kuro faḁ na, Musa neɲgeye huya ma gəma niye mə makulkwandah

aye. Pat wuray na, neŋgeye bəse ta mahəmba i Sinay. Gawla i Mbəlom a yaw, a bəzay ha bo. Musa a ŋgatay na, ma ako ka gay i dak nakə faya ma təmiye aye.

³¹ Musa a ŋgatay andza niye na, a gay hərəbəkka. Ane tuk na, ahəl nakə neŋgeye faya ma həndzədəiye naha faya bəse mazəbe faya na, a tsəne mətsike me i Bəy Maduweŋ, a gwadəyayaw:

³² “Neŋ Mbəlom i bəba tətə yak hay, Mbəlom i Abraham, Mbəlom i Izak, ada Mbəlom i Zakob.” Musa a tsəne andza niye na, a dzədzar, zluwer a gay. Tsa na, a say mazəbe dərə ka ako niye sa bay.

³³ Mbəlom a gwadəyayaw sa: “Musa, tsok na tahərak abəra mə sik, hərwi təv nakay nəkar mə dəma aye na, təv tsədəŋŋa eye.

³⁴ Faya ta gateye dərətsətseh a ndo ga hay ma Ezipt kəkay na, na ŋgatay. Na tsəne mətuwe tay ada na yaw na, mata mbəle tay ha. Na sləriye kar ha, do anəke a Ezipt.‡”

³⁵ «Musa neŋgeye nakə İsrayel hay tə kal ha, tə gwadəyayaw: “Maa pa kar bəy ada ndo mäge may sariya na, way?” aye. Ane tuk na, Mbəlom a slər ka təv tay hərwi ada mâ təra bəy tay ada ndo mətəme tay ha abəra mə dərətsətseh na, neŋgeye. Mata sləre na ka məsler niye na, gawla i Mbəlom nakə a bəzay ha bo ma ako ka gay i dak aye.

³⁶ Maa ndzatay kame a İsrayel hay məndohwaw abəra ma Ezipt na, neŋgeye. Kə ge masuwayaŋ hay wal wal mə dəma. Kə ge kame i Bəlay Ndozza eye ada mə makulkwandah dərma hus a məve kuro kuro fad.

‡ 7:34 Zəba mə Madayaw abəra ma Ezipt 2.14–3.10.

³⁷ «Maa gwadatay a Israyel hay: “Mbəlom ma ta slərakumaweye ndo məde ha bazlam ŋgay andza neŋ. Ma zliye na, abəra ma gwala kurom§” na, Musa.

³⁸ Sa na, ahəl nakə Israyel hay nəteye mahaya gər eye mə makulkwandah aye na, maa lətse mə walaŋ i bəba tətə kway ta gawla nakə a tsikawatayaw me mə mahəmba i Sinay aye na, Musa. Gawla i Mbəlom ma tsikataweye bazlam nakə ma vəliye sifa aye ada neŋgeye ma makweye ha.

³⁹ «Ane tuk na, bəba tətə kway hay ta kərah matəme bazlam ŋgay. Ta kal na a pesl. A satay mambəde gər ka dala i Ezipt.

⁴⁰ Tə gwaday a Aron: “Lambadamay mbəlom hay hərwi məzle kame kway. Hərwi ka sərakwa wu nakə a ndzay a gər a Musa, ndo məhəlakway ahaya abəra mə Ezipt na, ka sərakwa bay.*”

⁴¹ Tsa na, ta lambad kule andza sla wawa eye andza mbəlom tay. Tə vəlay wu a kule tay niye. Tə ge magurlom tə mənɣwese eye lele hərwi wu nakə bo tay eye ta lambad aye.

⁴² Ane tuk na, Mbəlom a mbədatay dəba. Ma dəba eye tə dəslay ha gər a wurzla hay. Mbəlom a vəlay tsəved andza nakə mawatsa eye mə dərewel i ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay, Mbəlom a gwad:

“A nəkurom Israyel hay,
 wu neheye hay ka vəlawum wal wal
 ada ta gənwə hay
 məve kuro kuro fad aye na, a neŋ bədaw?”

§ 7:37 Bazlam mapala eye masulo eye 18.15. * 7:40 Madayaw abəra ma Ezipt 32.1, 23.

43 Ka zlum madzawadzawa i gay i mbəlom kurom Molok,
ka zlum mandzəkkit bo i wurzla i mbəlom kurom Refam.

Kule kurom neheye ka gum aye na,
hərwi mədəslay ha gər.

Hərwi niye na həliye kurom abəra ma gəma nakay,
na diye kurom ha dəreŋ abəra ta gəma i Babilon.†»

44 Etiyen a gwadətay sa: «Ahəl niye bəba tətə kway hay nəteye mə makulkwandah na, madzawadzawa i mədəslay ha gər a Mbəlom andaya fataya hərwi ada tātə sər ha Mbəlom andaya ta nəteye. Gay niye mapa eye na, andza nakə Mbəlom a tsikay a Musa aye. Mbəlom a gwaday a Musa tātə ge na gay niye na, andza nakə a ŋgatay aye.

45 Ma dəba eye na, bəba tətə kway hay ta vəlatay ha madzawadzawa i mədəslay ha gər a Mbəlom niye a wawa i huđ tay hay. Ndo məndzatay kame a wawa i huđ tay niye hay na, Zozowe. Ti ye a gəma niye na, ta zla na gay i madzawadzawa niye. Mbəlom ka həhar tay ha ndo i gəma niye abəra kame tay. Ta sla fataya. Andza niye gay i madzawadzawa a ndza ma gəma niye hus a həlay i bəy Davit.

46 Davit na, a yay a gər a Mbəlom haladzay. A tsətsah tsəved ka Mbəlom ka mədəzlay gay nakə wawa i huđ i Zakob hay ta sliye faya mədəslay ha gər a Mbəlom mə dəma aye.

47 Maa dəzlay gay na, Salomon.

† 7:43 Amos 5.25-27. Molok, tə zalay Molek ma Dzam Guram, mbəlom i Kanan hay. Tə dzala, məvəlay a mbəlom tay niye na, ndo zezeŋ. Refam mbəlom zlezle eye i Babilon hay.

48 «Ane tuk na, Mbəlom Fetek ma ndziye mə gay neheye ndo hay ta dəzl aye bay. Andza nakə mawatsa eye mə dərewel i ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye na, Mbəlom a gwad:

49 “Təv məndze i bəy ga na, mbəlom,
ada məndzibəra na, təv sik ga.

Gay nakə ka dəzlumenəye na, slala i gay waray?

Təv nakə ma sliye məndze mə dəma aye na,
waray?

50 Maa ge wu neheye tebiye na, neḡ bədaʷ?‡”»

51 Etiyen a gwadətay sa: «A nəkurom neheye sewed eye hay. Ka dərəzlum na dərev kurom ta zləm kurom hay a məzele i Mbəlom nakə faya ma zalakumeye. A sakum mahəndəkay na dərev kurom a Məsəfəre Tsədəḡḡa eye bay. Nəkurom na, andza bəba tətə kurom hay.

52 Ndo məde ha bazlam i Mbəlom waray nakə bəba tətə kurom hay ta gay dəretsətseh bay aye? Kwa məkəde ta kəd tay ha ndo neheye tə da ha madayaw i ndo nakə neḡgeye ndo i dedək nəte ḡgweḡ aye. Ndo nakə anəke ka gum faya dəf ada ka kədum na aye na, neḡgeye.

53 Mbəlom kə vəlakum bazlam ḡgay mapala eye tə həlay i gawla ḡgay hay§, ane tuk na, ka rəhumay ha gər bay.»

Tə kəd na Etiyen

54 Ndo niye hay mahaya gər eye tə tsəne bazlam i Etiyen niye na, a ndalatay haladzay, ta həpəd zler ka Etiyen kəraw kəraw.

‡ 7:50 Ezay 66.1-2. § 7:53 Andza nakə kule i Yahuda a tsik aye na, Mbəlom a dəy ha bazlam mapala eye a Musa tə həlay i gawla ḡgay hay.

⁵⁵ Ane tuk na, Etiyen na, a rah ta Məsəfəre Tsədaŋŋa eye. Tsa na, a zəba dəre a mbəlom. A ŋgatay naha a dzaydzay i Mbəlom ada a ŋgatay naha a Yesu malətsa eye tə həlay i mənday i Mbəlom.

⁵⁶ A gwadatay a ndo niye hay: «Tsənum! Neŋ faya na ŋgateye a mbəlom mahəndəka eye ada Wawa i Ndo neŋgeye malətsa eye tə həlay i mənday i Mbəlom.»

⁵⁷ Tə tsəne andza niye na, nəteye tebiye ta wuda haladzay ada ta dərəzl na zləm tay hay. Nəteye tebiye ka manəte eye tə mbəzla ka Etiyen məgəse.

⁵⁸ Tə gəs na, tə vaha na abəra mə wuzlah gay. Ti ye naha, tə pa bo ka məkele na tə kwar hərwi məkəde na. Ndo məhəle mbal hay ta tsok na peteked tay hay, tə gər ha ka təv i gawla eye andaya tə zalay Sol.

⁵⁹ Ahəl nakə nəteye faya ta kaliye Etiyen tə kwar aye na, Etiyen neŋgeye faya ma dūwuleye me a Mbəlom. Mə ma dūwule me niye faya ma dūwuliye na, a gwad: «Bəy Maduweŋ ga Yesu, zla na məsəfəre ga.» ⁶⁰Tsa na, a dəkw gurmets, a wuda ta magala, a gwad: «Bəy Maduweŋ ga, mezeleme nakay tə ge aye na, kâ matay ha mənese bay.» A tsik andza niye na, ma dəba eye a mət.

8

¹ Məkəde Etiyen nakə tə kəd aye na, a yay a gər a Sol.

Pat eye niye na, kwayaŋŋa ta dazlay a məgatay dəretsətseh a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu Kəriste neheye ma Zerozelem aye. Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta ŋgəna gər, ta hway

tebiye. Ta hway a gəma i Yahuda ada siye hay a Samari. Maa ze naha na, ndo i maslan hay.

² Siye neheye tə pa mədzal gər tay dedək ka Yesu aye, ti ye tə zla na mədahan i Etiyen, tə la na. Tə tuwa na haladzay.

³ Sol na, a zaka ha mabəbezle tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. A yawa ka gay ka gay, a gəsawa ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, hasləka hay kwa ŋwas. A pawa tay ha a gay i dangay.

Filip a da ha labara wedeye ma Samari

⁴ Ndo neheye ta hway, ta ŋgəna gər aye na, ta həhal ka gəma ka gəma. Tə dawa ha bazlam i Mbəlom.

⁵ Filip neŋgeye na, a ye a wuzlah i dala i Samari. A ye naha, a da ha Yesu ndo mətəme ha ndo nakə Mbəlom a sləraweye.

⁶ Ndo i gəma niye hay tebiye tə tsəne bazlam i Filip ada tə ŋgatay a masuwayan neheye a ge aye na, tə pay zləm a bazlam ŋgay ta səkeffe eye lele.

⁷ Fakalaw hay tə yawaw abəra mə bo i ndo i dəvats hay. Tə yawaw abəra mə bo tay na, ta wudawa ka bo haladzay. Ndo neheye vərəzl i bo tay maməta eye hay ta ndo neheye ta dzəgədasla sik tay matəra eye hay aye, ta mbəl.

⁸ Andza niye mənŋwese bagwar eye a ge ma gəma niye.

⁹ Ahəl niye na, ndoweye andaya ka dala i Samari eye niye. Ndowneye niye na, tə zalay Simon. Neŋgeye na, a gawa maharam zla anəke bay ada maharam ŋgay nakə a gawa aye na, a gawatay a ndo i gəma niye hay hərbaəkka. Ma mədzal gər ŋgay na, a gwad neŋgeye ŋgwalak i ndo.

10 Ndo hay tebiye, gawla hay ta bagwar hay, tə pa zləm na, ka neŋgeye. Tə gwad: «Ndo nakay na, gədanj i Mbəlom bagwar eye nakə tə zalay Gədanj Bagwar eye.»

11 Tə pawa zləm ka wu ŋgay nakə a gawa aye na, lele. Hərwi maharam ŋgay nakə a gawatay masuwayaŋ a ndo hay aye na, kə ndza haladzay.

12 Ane tuk na, Filip a ye naha mata da ha Labara Ŋwalak eye ka Bəy i Mbəlom ada ka Yesu Kəriste na, tə dzala ha ka Yesu. Hasləka hay, ŋgwas hay, Filip a dzəhuḅ tay ha a yam.

13 Simon neŋgeye dərmak a dzala ha ka Yesu, ta dzəhuḅ ha a yam. Neŋgeye na, a ndzawa ka təv i Filip. A ŋgataway a masuwayaŋ tə wu hay wal wal neheye Filip a gawa aye na, a gay hərḅaḅəkka.

14 Ndo i maslaŋ neheye nəteye ma Zerozelem aye tə tsəne ndo i gəma i Samari hay ta pa mədzal gər tay ka bazlam i Mbəlom na, tə sləratay naha Piyer ta Yuhana.

15 Tə həl bo, ti ye. Tə ndisl naha a dəma na, ta duwulay me a Mbəlom hərwi ada ndo i gəma i Samari niye hay tə pa gər ka bazlam i Mbəlom aye tā huta Məsəfəre Tsədanja eye.

16 Ahəl nakə ta dzəhuḅ tay ha a yam aye na, ta dzəhuḅ tay ha tə məzele i Yesu Bəy Maduwenj. Ndo kwa nəte mə walaŋ tay Məsəfəre Tsədanja eye kə mbəzlaw faya zuk bay.

17 Hərwi niye, Piyer ta Yuhana tə pa fataya həlay, ta duwulay me a Mbəlom. Tsa na, tə huta Məsəfəre Tsədanja eye.

18 Simon a ŋgatay a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə huta Məsəfəre Tsədanja eye hərwi nakə

ndo i maslaŋ hay tə pa fataya həlay aye na, a vəlatay suloy a Piyer ta Yuhana.

¹⁹ A gwadətay: «Vəlumen gədan eye dərmağ hərwi ada ndo neheye na piye fataya həlay aye na, tã huta Məsəfəre Tsədanŋa eye.»

²⁰ Ane tuk na, Piyer a mbəday faya, a gwaday: «Dze ta suloy yak tebiye, hərwi nəkar ka dzala mə gər yak masəkəme gədan i Mbəlom na, ta suloy!

²¹ Ka məsler nakay nəmay faya nəmaa giye na, ka sliye faya mədzepe tə nəmay bay hərwi dərev yak tsədanŋa kame i Mbəlom bay.

²² Da ha mezeleme yak, dıwulay me a Bəy Maduweŋ ada ağəna ma pəsakeye ha mədzal gər yak neheye lele bay eye.

²³ Na zəba faya na, dərev yak maraha eye ta bor i bo ada mezeleme kə pa kar a danğay.»

²⁴ Simon a tsəne bazlam niye hay na, a gwadətay a Piyer ta Yuhana: «Bo kurom eye, dıwulumay me a Bəy Maduweŋ hərwi ga hərwi ada wu nakay ka tsikum aye mã təra tə neŋ bay tey.»

²⁵ Ma dəba eye na, Piyer ta Yuhana tə dā ha Yesu ada tə dā ha bazlam ŋgay a ndo hay. Tsa na, tə həl bo, ta mbəda gər a Zerozelem. Nəteye ka tsəved faya ta diye na, tə dā ha Labara Ŋgwalak eye ma gəma hay wal wal ka dala i Samari.

Filip ta ndo i Etiyopi wuray

²⁶ Ma dəba eye na, gawla i Mbəlom a gwaday a Filip: «Do, ka diye na, ka zəŋgaliye tsəved nakə a ye ta diye i tsakay aye, ta tsəved nakə a yaw abəra ma Zerozelem a ye a gəma i Gaza aye. Tsəved eye niye na, a ye tə kəsaf.»

²⁷ Filip a tsəne na, kwayaŋŋa a həl bo, a ye. A husa ka tsəved, faya ma diye na, a ŋgatay a ndo wuray, neŋgeye bagwar i ndo məge məsler i Bəy i Etiyopi Kandəs. Məsler ŋgay na, mələvay gər a suloy i bəy. Bəy i Etiyopi niye na, ŋgwas eye. A ye a Zerozelem mata dəslay ha gər a Mbəlom.

²⁸ Anəke na, faya ma maweye abəra ma Zerozelem, ma diye a mətagay. Neŋgeye mandza eye mə muta i pəles ŋgay faya ma diye ha. Neŋgeye faya ma dzaŋgiye dərəwel i Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom.

²⁹ Filip a ŋgatay a ndo niye na, Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a gwadəy: «Hway bəse ka tsakay i muta i pəles taday faya ma diye aye.»

³⁰ Filip a tsəne andza niye na, a hway, a ye a həndzəd naha faya. Nəteye faya ta diye na, a tsəne ndo i Etiyopi niye faya ma dzaŋgiye dərəwel i Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom. Filip a tsətsah faya, a gwadəy: «Wu nakə faya ka dzaŋgiye na, ka tsəne ŋgway dāw?»

³¹ Ndo niye a mbədəy faya, a gwadəy: «Kə ge ndəray kə deŋ ha bay na, na sliye faya mətsəne na, ma kəkay?» Tsa na, a gwadəy a Filip: «Tsalaw a muta i pəles ada ndza ka tsakay ga.»

³² Ndo niye faya ma dzaŋgiye mə dərəwel niye na, wuye mey? Təv nakə faya ma dzaŋgiye mə dəma aye na, a gwad:

«Neŋgeye a təra andza təbaŋ nakə tə gəs,
ta diye ha ka təv nakə tə kədawa wu mə dəma aye.

Neŋgeye a təra andza təbaŋ nakə ta dəsiye faya abəra məkwets na,
a tuwa bay aye.

Ka həndək abəra ka bazlam bay tebiye.

³³ Tə pasla na a walaŋ i ndo hay na, kəriye
ada ta gay sariya i dedək bay.

Mata tsike me ka wawa ŋgay hay na, way?

Ndərəy kwa nəte andaya bay!

Nenğeyə ta dze ha məsəfəre ŋgay abəra ka
məndzibəra.* »

³⁴ Ndo məge məsler niye a tsətsah ka Filip a
gwaday: «Amboh, tsikenj tey, ndo məde ha bazlam
i Mbəlom a tsik niye na, ka way? A tsik na, ka bo
ŋgay eye ŋgway tsukudū ka ndo mekelenj daw?»

³⁵ Yawa! Filip a dazlay a məday ha ka təv nakə a
dzanga aye. A day ha Labara Ŋgwalak eye i Yesu.

³⁶ Ahəl nakə nəteye faya ta diye aye na, tə ndisl
a təv eye andaya yam mə dəma. Ndo məge məsler
niye a gwaday a Filip: «Yam anaŋ, anəke mata geŋ
ŋgatay abəra ka madzəhuḅe bo a yam na, mey sa
mey?»

[
³⁷ Filip a gwaday: «Tadə ka pa mədzal gər yak ka
Yesu na, ka sliye faya madzəhuḅe bo a yam.»

Ndo niye a mbəday faya, a gwaday: «Na pa
mədzal gər ka Yesu Kəriste. Nenğeyə na, Wawa i
Mbəlom.»]

³⁸ Tsa na, a lətse ha muta i pəles ŋgay niye, tə
mbəzlaw abəra mə dəma ta Filip. Filip ta nenğeyə
salamay tə mbəzla a yam, Filip a dzəhuḅ ha a yam.

³⁹ Tə tsalaw abəra ma yam na, Məsəfəre i Bəy
Maduweŋ a zla na Filip. Ndo məge məsler niye
kə ŋgatay a Filip sa bay. Ane tuk na, nenğeyə a
ye ŋgway tə mənğwese eye. ⁴⁰ Filip a zəba dəre na,
nenğeyə ma gəma i Azot. Tsa na, ahəl bo ma diye

* **8:33** Ezay 53.7-8.

a Sezare. Faya ma diye na, a dā ha Labara Ngwalak eye ka gəma, ka gəma hus a həlay nakə a ndisl ka dala i Sezare aye.

9

Bəy Maduweŋ a zalay a Sol

¹ Ahəl niye na, Sol neŋgeye a dzala huya ka məzlatay zay a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu huya hərwi məkəde tay ha. A ye ka təv i bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom.

² A ye naha a tsətsah faya dərəwel nakə ma diye ha ka təv i bagwar i gay i mađuwule me neheye ma Damas aye hərwi ada tadə ndo hay andaya faya ta pay bəzay a tsəved i Bəy Maduweŋ, hasləka hay kwa ŋgwas hay na, ma gəsiye tay ha ada ma diye tay ha a Zerozelem.

³ Tə watsay dərəwel niye tə vəlay na, a həl bo a ye a Damas.

Pol faya ma ndisliye bəse ta Damas na, dzaydzay a mbəzlaw abəra mə mbəlom, a dəv ka təv ŋgay niye. A lawara na a wuzlah.

⁴ A dəd ka dala. Tsa na, a tsəne mətsike me, a gwadəy: «Sol, Sol, nəkar faya ka geŋeye dəretsətseh andza niye na, hərwi mey?»

⁵ Sol a mbadəy faya, a gwadəy faya: «Nəkar eye na, way, Bəy Maduweŋ?»

Mətsike me niye a mbadəyaw faya, a gwadəy: «Neŋ na, Yesu nakə faya ka geye dəretsətseh aye.

⁶ Ane tuk na, lətse do a walaŋ gay. Ka ye a dəma na, ta tsikakeye wu nakə ka giye.»

⁷ Ndo neheye ti ye naha ka bo dziye tə Sol aye, tə lətse ka təv niye. Kwa mətsike me, ta sla faya mətsike bay tebiye. Mətsike me nakə a tsənew mə

mbəlom aye na, tə tsəne. Ane tuk na, nəteye ta
 ɲgatay a ndəray bay.

⁸ Sol a lətse abəra ka dala. A həndək abəra ka dərə
 na, a ɲgatay a dərə bay tebiye. Tə gəsay həlay, ti ye
 ha a Damas.

⁹ A ye naha a dəma na, məhəne mahkar neŋgeye
 mandza eye guluf eye, a ɲgatay a dərə kwa tsekweŋ
 bay. Məhəne mahkar eye niye na, kə nda wu
 mənday bay ada kə sa yam bay.

¹⁰ Ndo məpe mədzal gər wuray ka Yesu an-
 daya ma Damas, məzele ɲgay Ananiyas. Bəy
 Maduweŋ a zalay ma məsine, a gwadəy: «Ananiyas,
 Ananiyas!»

Ananiyas a mbədəy faya, a gwadəy: «Neŋ anar!»

¹¹ Bəy Maduweŋ a gwadəy: «Do anəke ka tsəved
 nakə tə zalay “Mahədzaka eye bay” aye ada kâ
 ye a gay i Yudas. Ka ye naha na, tsətsah ndo i
 gəma i Tarsis wuray, tə zalay Sol. Neŋgeye faya ma
 dıwuleye me a Mbəlom,

¹² ada a ɲgatay a Ananiyas ma məsine faya ma
 diye naha ka təv ɲgay ada ma piye faya həlay hərwi
 ada mâ ɲgatay a dərə.»

¹³ Ananiyas a mbədəy faya, a gwadəy: «Bəy
 Maduweŋ, ndo niye na, ndo haladzay ta təkəreŋ
 dəretsətseh nakə faya ma gateye a ndo yak hay ma
 Zerozelem aye tebiye.

¹⁴ Ada a yaw kanar na, bagwar hay i ndo neheye
 tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta vəlay tsəved ka
 məgəse ndo neheye faya ta pakeye bəzay kanar
 aye tebiye dərma. A yaw na, hərwi niye.»

¹⁵ Ane tuk na, Bəy Maduweŋ a gwadəy: «Do,
 hərwi na zla na ndo niye hərwi məge məsler ga.
 Neŋgeye na, ma diye ha məzele ga a siye i gəma

hay ada a bəy tay hay. Ada ma ta dətəyeyə ha a ndo i İsrayel hay dərmağ.

16 Bo ga eye na ta dətəyeyə ha wu nakə ma giye dərətsətseğ hərwi ga aye tebiye.»

17 Ananiyas a tsəne andza niye na, a həl bo a ye. A ye naha a fələkwa a gay nakə Sol mə dəma aye. A ye naha a pa həlay ka Sol, a gwaday: «Sol malamar ga, maa sləra ga ahaya ka təv yak na, Bəy Maduweğ Yesu. Maa bəzaka ha bo ka tsəved nakə faya ka diye ahaya aye na, neğgeye. A sləra ga ahaya hərwi ada kə ngatay a dərə andza nakə kurre aye ada kə rah ta Məsəfərə Tsədanğna aye.»

18 Kwayanğna wuye hay tə kutsayaw abəra ka dərə i Sol andza dəba i kələf, a ngatay a dərə tuk. Tsa na a lətse, a ye ta dzəhuğ ha a yam.

19 Ma dəba eye, a nda wu mənday ada gədanğ ngay a maw tuk.

Sol a ndza məhəne tsakway ta ndo məpay bəzay a Yesu neheye ma Damas aye.

20 Kwayanğna a dazlay a məde ha bazlam i Mbəlom mə gay i maduwule me hay. A da ha parakka Yesu na, Wawa i Mbəlom.

21 Ndo neheye tebiye tə tsəne bazlam ngay niye na, a gatay hərbağəkka. Ta tsətsah, tə gwad: «Maa gatay dərətsətseğ haladzay a ndo məpay bəzay a Yesu hay ma Zerozelem na, ndo nakay bədaw? Ada a yaw kananğ na, hərwi məğəse tay ha ada mede tay naha a bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ba?»

22 Sol neğgeye düh gədanğ ngay a səkah ka məde ha bazlam i Mbəlom pat pat. A dətay ha a Yahuda neheye ma gəma i Damas aye parakka Yesu na,

Kəriste. Nəteye niye tə sər wu nakə ta tsikeye faya aye sa bay.

²³ Ma dəba i məhəne tsakway na, Yahuda hay tə ma ha ka bo bazlam ka təv manəte eye hərwi məkədə na Sol.

²⁴ Ane tuk na, Sol a sər tay naha ka wu tay nakə a satay mäge aye. Ta tsəpawa na maged i walañ i gay ta həpat kwa ta həvad hərwi ada tadə ta gəs na na, ta kədiye na.

²⁵ Sol ta gawla ŋgay hay ti ye ta həvad ka bəd i mavavar i zled i walañ gay niye. Tə zla na Sol tə pa na a kəteh. Tə mbəzla ahaya tə mavavar niye dərəñ tə walañ gay.

Sol ma Zerozelem

²⁶ Sol a ye a Zerozelem. A ndisl naha a dəma na, a say mədzepe ta ndo məpe mədzal gər ka Yesu hay. Ane tuk na, ndo hay tebiye ta dzədzaray, hərwi tə dzala na, tə gwad neŋgeye ka təra ndo məpe mədzal gər ka Yesu ta dedək bay.

²⁷ Ane tuk na, Barnabas, neŋgeye a zla na, a ye ha ka təv i ndo i maslañ i Yesu hay. Ti ye naha na, a təkəratay kəkay nakə Sol a ŋgatay a Bəy Maduweñ ka tsəved i mede a Damas ada kəkay nakə Bəy Maduweñ a tsikay me aye, ada Sol a da ha bazlam i Yesu kwa ka dzədzar bay ma Damas na, kə tsikatay dərmaç.

²⁸ Pat eye niye kwayaŋña Sol a ndza ka təv tay. A yawa ta nəteye a Zerozelem ada tə mawa ka bo dziye, a dəwa ha bazlam i Bəy Maduweñ parakka lele.

²⁹ A tsikawatay bazlam i Yesu a Yahuda neheye tə tsik me i Gərek aye dərmaç. Tə kədəwa wuway

haladzay. Ane tuk na, ta pəla tsəved a satay məkəde na.

³⁰ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta təra malamar hay, tə tsəne na, tə zla na Sol abəra ka təv niye. Ti ye ha a gəma i Sezare. Ma dəba eye na, ti ye ha a gəma i Tarsis.

³¹ Yawa! Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma gəma i Yahuda, ma Galile, ada ma Samari, nəteye tebiye mandza eye zay zay lele. Nəteye faya ta hutiye gədaŋ pat pat. Ta rəhay ha gər a Bəy Maduweŋ lele. Məsəfəre Tsədaŋŋa eye a vəlawatay gədaŋ, a səkahawa tay ha haladzay.

Piyer a mbəl ha Ene

³² A həlay niye na, Piyer a yawa a gəma hay tebiye. Pat wuray na, a ye a gəma i Lida.

³³ Mə dəma na, ndoweye andaya tə zalay Ene, neŋgeye matəra eye. Məve tsamahkar neŋgeye mahəna eye. Ahəl nakə Piyer a ye naha aye na, a ŋgatay.

³⁴ Piyer a gwaday: «Ene! Yesu Kəriste ma mbəliye kar ha, lətse, zla sləlah yak.» Kwayaŋŋa Ene a lətse.

³⁵ Ndo i gəma i Lida hay ta ndo neheye ka bar-rbar i Saron aye tebiye tə ŋgatay andza niye na, ta mbəda ha mədzal gər tay. Tə pa mədzal gər tay ka Bəy Maduweŋ.

Piyer a mbəl ahaya Tabita abəra ma mədahan

³⁶ Nğwas məpe mədzal gər ka Yesu andaya məzele ŋgay Tabita. Tə zalay tə bazlam i Gərek na, Dorkas. Andza məgwede: Mawene. A ndzawa i ŋgay na, ma gəma i Zope. Neŋgeye a gawa ŋgwalak a ndo hay huya ada a dzənawa tay ha mətawak hay.

³⁷ A hələy niye na, a dəf a dəvats ada a mət. A mət na, tə bara na. Tsa na, tə tsal ha a gay nakə ka gər i gay niye aye.

³⁸ Gəma i Lida na, bəse ta gəma i Zope. Ndo məpe mədzal gər ka Yesu neheye ma Zope aye tə tsəne Piyer neŋgeye ma Lida na, tə slər ndo hay sulo ka təv i Piyer, mâ yaw. Tə gwadəy naha: «Nəmaa gaka naha amboh, dara bəse təday.» Ndo neheye sulo aye ti ye ka təv i Piyer.

³⁹ Piyer a tsəne bazlam tay niye na, kwayaŋŋa a hələw bo, ti yaw ta ndo niye hay.

Piyer a husaw na, tə laka ha a gay nakə ka gər i gay neŋged mədahaŋ mə dəma aye. Madakway i ŋgwas hay tə ŋgatay na, ta həndzəf naha ka təv ŋgay ta mətuwe eye. Ta bəzay ha peteked neheye Tabita a ŋgarawa ahəl nakə neŋgeye andaya tə dərə mba aye.

⁴⁰ Tsa na, Piyer a həhar tay ahaya ndo hay tebiye abəra. A dəkw gurmets, a dūwulay naha me a Mbəlom. A mbədə me ka təv i mədahaŋ. A gwaf: «Tabita lətse!» Tabita a həndək abəra ka dərə. A ŋgatay a Piyer na, a lətse, a ndza.

⁴¹ Piyer a gəs na abəra mə hələy, a dzəna na mələtse ha ka mbəlom. Tsa na, a zalatay a madakway i ŋgwas niye hay ta siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye. Ta ma naha ka təv ŋgay a gay. Ti ye naha na, a gwafatay: «Anəŋ ndo kurom kə mbəl.»

⁴² Masuwayaŋ nakə a ge bo aye na, a da a zləm ma gəma i Zope tebiye. Ndo hay haladzay tə dzala ha ka Bəy Maduweŋ.

⁴³ Piyer a ndza haladzay ma Zope. A ndza na, mə gay i ndo wuray a lambadəwa mbal, məzele ŋgay

Simon.

10

Gawla i Mbəlom a bəzay ha bo a Korney

¹ Ndo wuray ma gəma i Sezare, məzele ngay Korney. Neŋgeye na, bagwar i sidzew i Roma hay. Sidzew niye hay na, tə zalatay Sidzew i Itali hay.

² Ndo niye na, a paway bəzay a Mbəlom ada a rəhaway naha gər a Mbəlom ta ndo i gay ngay hay tebiye. A dzənawa tay ha Yahuda neheye mətawak eye hay aye ada a dūwulaway me a Mbəlom pat pat.

³ Pat wuray ta huwa ma giye bəre mahkar na, məsine a gay. Ane tuk na, neŋgeye tə dəre. A ngatay a gawla i Mbəlom parakka lele faya ma diye naha a gay ka təv ngay. A ye naha a zalay, a gwaday: «Korney!»

⁴ Korney a zəba ka gawla i Mbəlom niye tə madzədzere eye, a gwaday: «Ka yaw na, labara i mey Bəy Maduweŋ ga?»

Gawla i Mbəlom a mbəday faya, a gwaday: «Mbəlom kə tsəne maduwule me yak hay. Wu nakə ka vəlay a mətawak hay aye na, a yay a gər haladzay. Neŋgeye faya ma dzaliye ka nəkar, ma mətsiye kar ha gər bay.

⁵ Anəke na, slər ndo hay a gəma i Zope, tâ ye tâ zalayaw a ndoweje andaya məzele ngay Simon nakə tə zalay Piyer aye.

⁶ Neŋgeye mə gay i ndoweje andaya məzele ngay Simon, a lambadawa mbal. Gay ngay na, ka me i dəlov.»

⁷ Gawla i Mbəlom niye a tsikay ka bo abəra na, a ye ngway. Korney a zalatay a ndo i məsler ngay hay

sulo ada a zalay a sidzew nəte mə walaŋ i sidzew neheye tə gaway məsler aye. Sidzew eye niye na, ndo məpay naha faya a Mbəlom.

⁸ A ye naha a təkəratay wu nakə a ge bo tebiye aye. Tsa na, a slər tay ha a Zope.

Piyer a ŋgatay a wuye andza ma məsine

⁹ Yaw! Ndo niye hay tə həl bo, ti ye. Tədöe eye na, nəteye huya ka tsəved faya ta diye. Magərhəpat na, nəteye faya mazlambər ta ndisliye a Zope. Ta magərhəpat eye niye Piyer neŋgeye dərmaḱ a tsal ka gər i gay wuray fatata mata dūwulay me a Mbəlom.

¹⁰ Tsa na, may a wur faya, a say mənde wu mənday. Ahəl nakə faya ta deye wu mənday aye na, wuye a gay andza məsine.

¹¹ A ŋgatay a mbəlom mahəndəka eye ada wuye faya ma mbəzlaweye abəra mə dəma. Wuye niye na, andza peteked mafətəla eye, bagwar eye, magəsa eye ka me eye wal wal təv faḱ, faya ma mbəzlaweye ka dala.

¹² Mə dəma na, wu hay haladzay. Wu i pesl hay, gənaw hay, wu neheye tə va tə huḱ aye, ada tə diyen hay.

¹³ Piyer a tsəne mətsike me, a gwadəy: «Lətse Piyer, kəd wu neheye ada kâ həpəd!»

¹⁴ Ane tuk na, wu niye hay na, Yahuda hay tə ge faya me mənde. Hərwi niye Piyer a mbədəy faya, a gwadəy: «Ah! A'ay Bəy Maduweŋ ga, wu nakə tə ge faya me, ka təra tsədanŋa bay aye na, na nda dāda bay. A seŋ bay.»

15 Mətsike me niye a tsikayaw sa, a gwadəy: «Wu nakə Mbəlom a gwad tsədaŋŋa eye na, kâ zəba faya andza mandzadak bay.»

16 A ma ahaya bazlam niye sik mahkar. Ma dəba eye na, kwayaŋŋa wu niye a ma ŋgway a mbəlom.

17 Piyer a tsətsahay a gər ŋgay, a gwad: «Wu nakay na ŋgatay aye na, a say məgwede mey?»

Azlakwa ahəl nakə Piyer faya ma dzaliye andza niye na, ndo neheye Korney a slər tay naha aye 6a ta tsətsah gay i Simon ada nəteye anəke ka maged i məfələkwe.

18 Tə zal ta gədaŋ, ta tsətsah hərwi məsəre ha ta dedek Simon ndo nakə tə zalay Piyer aye neŋgeye andaya kanaŋ daw.

19 Ane tuk na, Piyer neŋgeye faya ma dzaliye ka wu nakə a ŋgatay aye. Ahəl nakə neŋgeye faya ma dzaliye aye na, Məsəfəre i Mbəlom a gwadəy: «Piyer, tsəne! Ndo hay anaŋ mahkar faya ta pəliye kar.

20 Lətse, mbəzla ka təv tay. Do ta nəteye. Kâ dzala faya gər sulo sulo bay, hərwi maa slərataya ahaya nā, neŋ.»

21 Piyer a tsəne andza niye na, a mbəzlaw ka təv i ndo niye hay. A gwadətay: «Neŋ na, ndo nakə faya ka pəlumeye aye. Ka yumaw na, hərwi mey?»

22 Ta mbəday faya, tə gwadəy: «Nəmaa yaw, maa sləramaya ahaya na, bəy i sidzew, məzele ŋgay Korney. Neŋgeye na, ndo mədəslay ha gər a Mbəlom. Neŋgeye ndo i dedek ada Yahuda hay tebiye tə gwad faya neŋgeye na, lele. Gawla i Mbəlom a gwadəy: “Slər ndo hay ka təv i Piyer hərwi ada mâ yaw a gay yak. Ki yaw na, pay zləm a wu nakə ma tsikiye aye.”»

²³ Tsa na, Piyer a ye tay ha a gay, a vələtay təv məhəne hərwi həvad kə ge.

Tədəcə eye na, tə həl bo ti ye ka bo dziye. Siye i ndo neheye ta təra ta malamar hay ma məpe mədzal gər ka Yesu aye, tə laka tay ha.

²⁴ Tədəcə təday eye na, tə ndisl a gəma i Sezare. Korney neŋgeye na, kə haya tay gər a ndo ŋgay hay, ta dzam ŋgay, nəteye faya ta həbiye.

²⁵ Ahəl nakə tə ndisl, Piyer faya ta fələkwiye a gay i Korney aye na, Korney a yaw ka təv tay. A guduk ka dala kame i Piyer ta mədəslay ha gər.

²⁶ Ane tuk na, Piyer a lətse ha ka mbəlom, a gwadəy: «Lətse, hərwi neŋ na, ndo zezeŋ andza nəkar dərmak.»

²⁷ Tsa na, ti ye ka bo a gay ta Korney nəteye faya ta tsikiye me. Ti ye naha na, ndo hay mahaya gər eye haladzay.

²⁸ A gwadətay: «Sərum ha na, i may Yahuda hay mede a gay i slala mekeleŋ eye hay wal kəgəbay məndze ka təv manəte aye na, lele bay a wesl. Ane tuk na, Mbəlom kə dəŋ ha mazəbe ka ndo neŋgeye tsədəŋŋa təbey kəgəbay mede a gay ŋgay lele bay na, kə dəŋ ha andza niye bay.

²⁹ Hərwi niye, ahəl nakə ka zalumeŋ aye na, na kərəh madayaw bay. Na yaw bəse. A seŋ məsəre ha, ka zalumeŋew na, hərwi mey?»

³⁰ Korney a mbədəy faya, a gwadəy: «Neŋ nakə na zalaka naha aye, anəke kə ge məhəne mahkar ta bərə mahkar andza nakay, faya na dūwuleye me a Mbəlom kənaŋ mə gay ga. Neŋ faya na dūwuliye me na, kwayaŋŋa ndo tə peteked eye ka bo herre a yaw kame ga.

³¹ Tsa na, a gwedeŋ: “Korney, Mbəlom kə tsəne maɖuwule me yak ada kə mətsa ha gər tə madzəne yak nakə ka dzənawa tay ha mətawak hay aye bay.

³² A gwedeŋ slər ndo hay a gəma i Zope mata zalayaw a Simoŋ nakə tə zalay Piyer aye. Neŋgeye mandza eye mə gay i ndo wuray a lambadawa mbal, məzele ŋgay Simoŋ. Gay ŋgay na, ka me i dəlov.”

³³ Hərwi niye, na slər naha fakaya ndo hay kwayaŋŋa ada kâ yaw. Sisəe yak, ka təma ka yaw bəse. Anəke nəkway tebiye kənaŋ kame i Mbəlom hərwi məpay zləm a bazlam i Bəy Maduweŋ nakə a vəlaka, a gwadaka tsik aye.»

Piyer a da ha bazlam i Mbəlom

³⁴ Piyer a dazlay a mətsike me, a gwaday: «Anəke na, na sər tuk. Ndo hay tebiye kame i Mbəlom na, nəte, ka ŋəna tay ha ka bo bəra bay.

³⁵ Ndo zezeŋ tebiye, kwa neŋgeye na, ndo i gəma wuray wuray ka rəhay ha gər a Mbəlom ada kə ge wu nakə dedək aye na, neŋgeye ka təv i Mbəlom na, lele.

³⁶ Ka sərurum ha Mbəlom a sləraw bazlam ŋgay na, a İsrayel hay ada tâ huta zay i Mbəlom tə həlay i Yesu Kəriste. Neŋgeye na, Bəy Maduweŋ i ndo hay tebiye.

³⁷ Bazlam nakay a dazlay ma Galile ahəl nakə Yuhana madzəhuḅe ndo a yam a dzəhuḅawa tay ha ndo hay a yam aye. A gwadawatay a ndo hay: “Dzəhuḅum bo a yam.” Wu nakə a ge bo ma dəba eye, ma Yahuda ada ma təv mekeleŋ eye tebiye na, ka sərurum.

³⁸ Ka sərurum ha labara i Yesu ndo i Nazaret. Mbəlom ka dzərif ha faya gədaŋ i Məsəfəre

Tsədanğa eye. Ada sa na, Yesu ka həhal gəma ha, kə ge ɲgwalak ada kə mbəl tay ha ndo neheye Fakalaw a dzawa tay ha aye. A ge andza niye na, hərwi Mbəlom andaya tə neŋgeye.

³⁹ «Nəmay na, nəmaa təra ndo məhəle mbal i wu neheye a ge aye tebiye ma gəma i Yahuda ada ka dala i Zerozelem aye. Ta kəf na, ka mayako mازلəmbada eye.

⁴⁰ Ane tuk na, a ge məhəne sulo, mamahkar eye na, Mbəlom kə lətse ahaya abəra ma bəf. Kə vəlay tsəved m̄a bəzamay ha bo a nəmay ndo i maslan ɲgay hay,

⁴¹ bəna ka bəzatay ha bo a ndo neheye tebiye ta ɲgatay aye bay. Ane tuk na, a bəz ha bo na, a nəmay neheye Mbəlom a pala may kurre andza ndo məhəle mbal ɲgay hay aye. Ma dəba eye nakə Mbəlom a lətse ahaya abəra ma mədahaɲ aye na, nəmaa nda wu mənday ada nəmaa sa wu məse ta neŋgeye ka təv manəte eye.

⁴² Neŋgeye a gwadamay: “Dum dumatay ha bazlam ga a ndo hay ada dumatay ha neɲ na, ndo nakə Mbəlom a pa na hərwi məgatay sariya a ndo neheye nəteye andaya tə dəre ada a ndo neheye ta mət aye hay.”

⁴³ Ndo məde ha bazlam i Mbəlom tebiye ta tsik faya. Tadə ndoweye kə dzala ha ka Yesu na, Mbəlom ma pəsay ha mezeleme ɲgay hay hərwi wu nakə Yesu a ge aye.»

Məsəfəre Tsədanğa eye mavəla eye a ndo neheye Yahuda hay bay aye

⁴⁴ Ahəl nakə Piyer faya ma tsikiye me mba aye na, Məsəfəre Tsədanğa eye a mbəzlaw ka ndo ne-

heye nəteye faya ta pay zləm a bazlam ηgay aye tebiye.

⁴⁵ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, neheye nəteye Yahuda hay ti yaw tage Piyer aye a gatay wadəη wadəη hərwi nakə tə ηgatay a Məsəfəre Tsədəηηa eye a mbəzlaw ka ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye.

⁴⁶ Hərwi niye tə tsəne nəteye faya ta tsikiye me tə bazlam neheye nəteye tə tsəne bay aye ada faya ta zambadəye a Mbəlom bagwar eye.

Tsa na, Piyer a gwad:

⁴⁷ «Mata sle faya məge me ka madzəhuβe tay ha ndo neheye anəke tə huta Məsəfəre Tsədəηηa eye andza nəkway na, wuye mey?»

⁴⁸ Tsa na, a gwadətay: «Dzəhuβum tay ha a yam ta məzele i Yesu Kəriste.» Ndo niye hay ta tsətsah faya mâ ndza ka təv tay məhəne tsakway tey.

11

Piyer a datay ha wu nakə a ge bo aye a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Zerozelem

¹ Ndo i maslaη i Yesu hay ta malamar tay neheye ma Yuda aye tə tsəne na, ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye ta təma bazlam i Mbəlom dərmaκ.

² Piyer a maw a Zerozelem na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu nəteye neheye Yahuda hay aye tə gay me a Piyer.

³ Tə gwaday: «Ka ye ka təv i ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye ada ka nda wu mənday ta nəteye na, hərwi mey?»

⁴ Piyer a tsəne andza niye na, a təkəratay wu nakə a ge bo aye ka madazlay hus ka mandəve aye. A gwadatay:

⁵ «Kurre eye na, neŋ ma gəma i Zope. Ahəl nakə neŋ faya na dūwuliye me aye na, wuye a geŋ andza məsine. Na ŋgatay a wuye faya ma mbəzlaweye ta təv ga. Wu niye na, andza petekəd mafətəla eye, bagwar eye, magəsa eye ka me eye wal wal təv fəd, faya ma mbəzlaweye abəra mə mbəlom. A yaw na, bəse ta təv ga.

⁶ Na zəba dəre a dəma ada na ŋgatay a wu i pesl hay, a gənaw hay, wu neheye tə va tə huđ aye, ada diyeŋ hay.

⁷ «Tsa na, na tsəne mətsike me, a gwedeŋ: “Lətse Piyer, kəd wu neheye ada kâ həpəd!”

⁸ «Na mbəday faya, na gwaday: “Ah! A’ay Bəy Maduweŋ, dāda na həpəd wu nakə tə ge faya me aye kəgəbay wu nakə tsədəŋŋa bay aye na, na həpəd dāda bay.”

⁹ «Na tsəne mətsike me sa, a gwedeŋ: “Wu nakə Mbəlom a gwad tsədəŋŋa aye na, kâ zəba faya andza mandzadək bay.”

¹⁰ A mesəŋ ha bazlam sik mahkar. Tsa na, wu niye a ma a mbəlom tebiye.

¹¹ «Azlakwa bay ndo hay mahkar ti ye naha kwayaŋŋa a həlay niye a gay nakə nəmay mə dəma aye. Tə slərataya ahaya abəra ma Sezare.

¹² Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a gwedeŋ: “Ka ge ma-honok bay, do bəse.” Malamar neheye məkwa na həlataya ahaya kanaŋ aye na, tə laka ga ahaya a Sezare ada nəmaa ye a gay i Korney ta nəteye tebiye.

13 Tsa na, a təkəramay kəkay nakə a ηgatay a gawla i Mbəlom aye. Gawla i Mbəlom a gwaday: “Slər ndo a Zope, tâ ye tâ zalayaw a Simon nakə tə pa faya məzele Piyer aye.

14 Ki yaw na, ma tsikakeye bazlam i mətəme ada a ndo yak hay tebiye.”

15 «Na dazlay a mətəme me na, Məsəfəre Tsədənna eye a mbəzlaw fataya andza nakə a mbəzlaw fakwaya ahəl niye aye.

16 Wu nakə Bəy Maduweη a tsik ahəl niye na, a meηaw a gər: “Yuhana a dzəhuḅ tay ha ndo hay na, a yam dəkdək tsa. Ane tuk na, nəkurom na, ta dzəhuḅiye kurom a Məsəfəre Tsədənna eye.”

17 Ta dedək, Mbəlom kə vələtay Məsəfəre ηgay, andza nakə a vələkway ahəl nakə ka dzalakwa ha ka Bəy Maduweη Yesu Kəriste aye. Neη dā məgay me a Mbəlom na, neη way?»

18 Tə tsəne bazlam niye na, ta may ha maηgok a Piyer sa bay. Ta zambaday a Mbəlom, tə gwad: «Mbəlom kə vələtay tsəved a ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye mambəde ha mede tay ada tâ huta sifa nakə dedək aye.»

Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Aηtiyos

19 Ahəl nakə tə kəd Etiyen aye na, ta dazlay məgatay dəretsətseh a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Nəteye, ta dazlay mahway a gəma mekelen eye hay. Siye hay mə walaη tay, ti ye a Fenisi, a Sipəre, siye hay a gəma i Aηtiyos. Ane tuk na, nəteye niye hay tə dawataη ha bazlam i Mbəlom a Yahuda hay dəkdək.

20 Siye i ndo məpe mədzal gər neheye ma gəma i Sipəre ta Siren aye ti ye a Aηtiyos. Ti ye tə datay ha

labara i Bəy Maduweŋ Yesu a ndo neheye nətəye Yahuda hay bay aye dərmak.

²¹ Gədaŋ i Bəy Maduweŋ andaya fataya. Hərwi niye ndo hay haladzay ta dzala ha ka Bəy Maduweŋ.

²² Ndo məpe mədzal gər ka Yesu neheye ma Zerozelem aye tə tsəne labara i malamar neheye ma Aŋtiyos aye na, tə slər Barnabas ka təv tay.

²³ Barnabas a həl bo, a ye a dəma, a ye naha a ŋgatay ma kəkay nakə Mbəlom a pa ŋgama ka ndo məpe mədzal gər aye na, a yay a gər haladzay. Tsa na, a vəlatay gədaŋ a nətəye niye hay tebiye ta ndza huya ka tsəved i Bəy Maduweŋ.

²⁴ Andza niye, Barnabas na, ndo lele eye. Neŋgeye maraha eye ta Məsəfəre Tsədəŋŋa eye ada kə pa mədzal gər peteh ka Yesu. Ndo hay haladzay ta səkah, tə pa mədzal gər ka Bəy Maduweŋ.

²⁵ Ma dəba eye na, Barnabas a həl bo a ye a gəma i Tarsis mata pəlaw Sol.

²⁶ A ndisl naha a dəma na, a huta Sol. Ti yaw ka bo salamay a Aŋtiyos. Nətəye salamay tə ndza ma Aŋtiyos məve nətə ta ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Ta tətik tay ha ndo hay haladzay ka məpe mədzal gər ka Yesu. Tə lah məzele a ndo məpay bəzay a Yesu hay ndo i Kəriste hay na, ma Aŋtiyos.

²⁷ Pat wuray na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay tə həl bo abəra ma Zerozelem, ti ye a Aŋtiyos.

²⁸ Ndo nətə mə walaŋ tay məzele ŋgay Agabus, a da ha ta gədaŋ i Məsəfəre Tsədəŋŋa eye, a gwad: «Mandərzlaŋ ma giye ka məndzibəra tebiye.» Slala i mandərzlaŋ niye na, kə ge ahəl nakə Kələd neŋgeye bəy i Roma aye.

²⁹ A tsik andza niye na, ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu, tæ gwad: «Kwa way mâ vël wu nakæ ma sliye faya mævæle aye hærwi məslære tay naha madzæne a malamar neheye ma Yahuda aye.»

³⁰ Tsa na, ta tsakal wu, tæ slæratay naha a madugula neheye ma Yahuda aye tæ hælai i Barnabas tæ Sol.

12

Tæ kæd na Yakuba ada tæ gæs Piyer

¹ A hælai niye na, bøy nakæ tæ zalay Herod aye a pa bo ka mægatay dæretsætseh a ndo mæpe mædzal gær hay ka Yesu.

² A kæd na Yakuba malamar i Yuhana ta maslalam.

³ A zæba faya ka mækæde Yakuba nakæ a kæd na aye, a yay a gær a Yahuda hay. A gæs na Piyer a hælai i magurlom nakæ tæ zalay magurlom i penj nakæ tæ kwasa ha bay aye.

⁴ Herod a gæs na Piyer na, a pa na a danğay. A hæl sidzew hay fad fad madzæga fad matsæpe na. A dzala mæ gær ŋgay na, aza mâ gæsa ahaya kame i ndo hay ma dæba i magurlom ada ma geye sariya.

⁵ Sidzew hay faya ta tsæpiye na Piyer ma danğay. Ane tuk na, ndo mæpe mædzal gær hay ka Mbælom næteye faya ta duwuleye me a Mbælom pat pat hærwi Piyer.

Gawla i Mbælom a tæma ahaya Piyer abæra ma danğay

⁶ Ta hævad eye niye dære ma ta tsædiye na, Herod ma ta geye sariya a Piyer kame i ndo hay. Piyer mandzahæra eye ma wuzlah i sidzew hay sulo.

Nenǵeye madzawa eye tə tsalalaw hay sulo ada sidzew mekeleŋ eye hay sulo faya ta tsəpiye məǵed i gay i daŋgay niye.

⁷ Kwayaŋŋa gawla i Mbəlom a yaw a gay nakə Piyer mə dəma aye, wuye a dəv dzaydzay mə gay niye. Gawla i Mbəlom a lamay a Piyer, a daŋgwazla ha, a pədeke ha. A gwadaŋ: «Lətse bəse!» Tsa na, tsalalaw hay ta ŋǵəzlah ndəruts ndəruts abəra mə həlay.

⁸ Tsa na, gawla i Mbəlom a gwadaŋ: «Pa wu i bəzay i hud yak ada bəar tahərak yak a sik.» Piyer a ge andza nakə gawla i Mbəlom a tsikay aye. Gawla i Mbəlom a gwadaŋ sa: «Pa ka bo məkelkabo yak ada dara peŋ bəzay.»

⁹ Piyer a zəŋgal ahaya gawla i Mbəlom, ti yaw abəra mə gay i daŋgay. Kə dzala ha wu nakə gawla i Mbəlom faya ma giye dedek na, kə dzala ha bay. A dzala ha mə ǵər ŋgay na, məsine a gay.

¹⁰ Tə tawadaŋ abəra ka sidzew neheye ka məǵed makurre aye, tə ndislew ka masulo eye. Tsa na, tə ndislew ka məǵed i bəre nakə madayaw a walaŋ gay aye. Tə ndisl naha faya na, məǵed niye a həndək bo mahəŋgeye bətaŋ kame tay. Tsa na, tə ndohwaw abəra. Ti ye ka tsəved na, kwayaŋŋa gawla i Mbəlom a ǵər ha Piyer.

¹¹ Wu nakə a ge bo aye na, Piyer a sər tuk. Tsa na, a gwad: «Anəke na, na sər ta dedek Mbəlom kə sləraw gawla ŋgay ka təv ga, kə təma ga ahaya abəra mə həlay i bəy Herod ada mə dəretsətseh i Yahuda neheye tə dzala məgeŋ aye.»

¹² Ahəl nakə Piyer a sər ha wu nakə a ge bo aye lele tuk na, a ye a gay i Mari maya i Yuhana nakə tə zalay Markus aye. Mə dəma na, ndo hay mahaya

gər eye haladzay, nəteye faya ta dıwuleye me a Mbəlom.

¹³ Tsa na, Piyer a ye naha a fay a məged. Ndo i məsler dem eye, məzele ɲgay Rodi a tsəne, a həndzəɖ naha ka məged hərwi mahəndəke abəra ma məged.

¹⁴ A tsəne mətsike me i Piyer na, a sər ha bəɖiday ɲgay. Dərev ɲgay a ɲgwasə haladzay. Ka həndək abəra mə gay sa bay. Duh a hway mata datay ha a ndo hay, Piyer ma bəra.

¹⁵ Tə gwadəy: «Gər a vuwaka daw?»

Ane tuk na, a gwadatay sa: «Ta dedek Piyer ma bəra, maraw me bay.»

Tə gwad: «Agəla ma giye na, gawla i Mbəlom nakə a həbawa na aye.»

¹⁶ Piyer na, neɲgeye faya ma feye a məged huya. Ta həndək abəra ma məged na, tə ɲgatay a Piyer. Tsa na, a gatay hərbaɖəkka.

¹⁷ A gatay kət kət tə həlay, t̄a bəbəl wuray bay, t̄a ndza dıkdı̄k. Tsa na, a təkəratay ma kəkay nakə Bəy Maduweɲ a laka ahaya abəra mə gay i danɲay aye. A gwadatay sa: «Dumay ha a Yakuba* ada a siye i malamar hay.» Tsa na, a yaw abəra mə gay, a ye a təv eye.

¹⁸ Dəre a tsadə na, sidzew hay ta ɲgatay a Piyer bay. Wadəɲ wadəɲ a ge mə walaɲ tay haladzay. Ta tsətsah ka bo mə walaɲ tay, tə gwad: «Piyer a təra mey?»

¹⁹ Herod a tsəne Piyer kə təmaw abəra ma danɲay na, a gwadatay a ndo hay: «Dum ta pəlum ahaya.» Ndo hay ti ye ta pəla na, ta huta na bay. A zalatay

* **12:17** Kanaɲ a tsik na, ka bəy i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Zerozelem aye.

a ndo matsəpe niye hay, a tsətsah fataya abəra, a gwadətay a ndo hay: «Kədum tay ha sidzew neheye abəra mə dəma.»

Ma dəba eye na, Herod a lətse abəra ma Yahuda, a ye a Sezare. A ndza mə dəma tsakway.

Məməte i Herod

²⁰ Ndo i wuzlahgəma i Tir ta Sidonj tə ndza ta dala i Herod. Tə huta wu mənday tay na, mə dəma. Ahəl niye na, wu a ndalay a Herod ka ndo i gəma i Tir ta Sidonj. Ndo hay tə ma ha ka bo bazlam. Tsa na, ti yaw ka təv i ndoweye andaya məzele ngay Bəlastus, neŋgeye ndo i sik i bəy. Tə slər na ka təv i Herod, m̄a ye m̄a gwadəy: «Barakwa məndze zay mə walaŋ kway.»

²¹ Herod a tsəne bazlam tay niye na, a patay pat hərwi məma ha ka bo bazlam mə walaŋ tay lele. Məpesle həlay tay kə ndisl a dəma tuk. Pat eye niye na, Herod a pa ka bo peteked i mələve bəy ngay. A ndza ka təv məndze i bəy ngay, kame i ndo hay tebiye. A tsikatay bazlam neheye a ləva ha bo aye.

²² Tsa na, ndo hay ta wuda haladzay, tə gwad: «Maa tsik me na, mbəlom bəna ndo zezeŋ bay!»

²³ Herod a tsəne andza niye na, a dəsłay ha gər a bo, kə dəsłay ha gər a Mbəlom bay. Kwayaŋŋa gawla i Mbəlom a yaw a fay a Herod, səŋ hay tə way a huđ. Tsa na, a mət.

²⁴ Azlakwa đuh, bazlam i Mbəlom a đa a zləm kame kame haladzay.

²⁵ Barnabas tə Sol ta ndəv ha məsləre tay nakə tə slər tay ha a Zerozelem aye na, ta mbəda gər a Aŋtiyos. Tə zla ahaya Yuhana nakə tə zalay Markus aye ka həlay.

13

Məsəfərə Tsədanña eye a zla Barnabas tə Sol

¹ Ahəl niye mə walañ i ndo məpe mədzal gər ka Yesu neheye ma gəma i Anṭiyos aye na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay ta ndo matətikawatay bazlam i Mbəlom a ndo hay andaya. Ndo i maslañ eye niye hay na, Barnabas, Simeyoñ nakə tə zalay Zeñzeñ eye aye, Lukiyus ndo i Siren, Manayeñ ndo nakə ta həhalawa ta Herod bəy i Galile ahəl nakə nəteye wawa eye hay mba aye, ada Sol. Herod a ləwawa na, gəma i Galile.

² Pat wuray nəteye faya ta dəsleye ha gər a Bəy Maduweñ ada faya ta giye daliyam na, Məsəfərə Tsədanña eye a gwadatay: «Pum tay ha Barnabas tə Sol təv tay wal hərwi məge məsler ga nakə na zalatay faya aye.»

³ Ta ndəv ha daliyam tə maduwule me na, tə pa həlay ka Barnabas tə Sol. Tsa na, tə gər tay ha, ti ye mata ge məsler i Mbəlom tuk.

Barnabas tə Sol mə Sipəre

⁴ Andza nakə Məsəfərə Tsədanña eye a slər tay ha Barnabas tə Sol aye na, tə həl bo ti ye a gəma i Selosi. Mə dəma na, tə tsal a kwalalañ i yam, ti ye ha a gəma i Sipəre gəma nakə ma wuzlah i dəlov aye.

⁵ Tə ndisl a gəma wuray tə zalay Salamin na, tə pa bo ka məde ha bazlam i Mbəlom mə gay i maduwule me i Yahuda hay. Nəteye dziye ta Yuhana Markus, a dzənawa tay ha.

⁶ Tə tas abəra ma gəma niye ma wuzlah i yam aye na, tə husa a gəma i Pafos. Mə dəma na, tə ndzay a gər a maharam wuray tə zalay Bar-Yesu. Ndowneye

niye na, neŋgeye ndo i Yahuda, ndo nakə a gwad neŋgeye ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye.

⁷ A ndzawa na, ka təv i bəy i gəma niye ma wuzlah i dəlov nakə tə zalay Sipəre aye. Bəy niye tə zalay na, Sergiyos Polus. Neŋgeye na, a tsah lele, a sər wu. Barnabas tə Sol tə ndisl naha na, a zalatay hərwi a say t̄a tsikay bazlam i Mbəlom.

⁸ Ane tuk na, Bar-Yesu maharam nakə tə zalay Elenas dərmaḱ aye, a ye a gaw maləved ka təv i bəy. A say bəy m̄a t̄era ndo məpe mədzal gər ka Yesu bay.

⁹ Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a yaw a rah a bo i Sol nakə tə zalay Pol aye dərmaḱ. A ndazl na maharam niye.

¹⁰ Tsa na, a gwaday: «Nəkar ndo nakə bəbərek mə bo yak haladzay aye ada nəkar sewed eye haladzay. Nəkar na, wawa i Fakalaw. Wu nakə lele aye na, ka nay d̄ere tebiye. Nəkar na, a saka mat̄era ha bazlam i Bəy Maduweŋ maraw me na, hərwi mey?

¹¹ Tsəne, anəke! Bəy Maduweŋ ma giye fakaya mevel. Ma t̄əriye kar ha guluf eye, ka ndziye tsakway ka ŋgateye a pat sa bay.»

Tsa na, kwayaŋŋa Elanas a ge guluf dedek tətərgam həvad. A ŋgatay a d̄ere bay. A mbəda bo tewelewlele mapəle ndo mägəsay həlay.

¹² Bəy niye a ŋgatay a wu nakə a ge bo aye na, a dzala ha ka Yesu hərwi mat̄etike i Pol nakə a tətik ka Bəy Maduweŋ aye kə gay hərbaḱəkka.

Barnabas tə Pol ma Anṯiyos i Pizidi

¹³ Pol ta ndo ŋgay hay, tə həl bo abəra ma Pafos. Tə tsal a kwalalan i yam, ti ye a gəma i Perge ka

dala i Pamfeli. Mə dəma na, Yuhana Markus a gər tay ha, a mbəda gər a Zerozelem.

¹⁴ Barnabas tə Pol na, ti ye kame kame. Ti ye abəra mə Perge, ti ye a Anṭiyos ka dala i Pizidi ta tsəved. Pat i mazəzukw bo na, ti ye a gay i mađuwule me. Ti ye naha tə ndza ka dala.

¹⁵ Ti ye naha na, faya ta dzəngateye mə dərewel i Musa ada mə dərewel i ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay. Ma dəba eye ta ndəv ha mədzenge na, bəy hay i gay i mađuwule me niye tə gwađatay: «Malamar ga hay, tadə bazlam kurom andaya mətsikatay a ndo hay hərwi məvəlatay gədaŋ na, ka slumeye faya mətsike me anəke tuk.»

¹⁶ Pol a lətse, a zla həlay ka mbəlom, a gatay həlay kət kət, andza məgwede: «Ndzum dikdik.» A gwađatay: «Nəkurom ndo i Israyel hay ada ta nəkurom siye i ndo neheye ka dzədzarumay a Mbəlom aye dərmak. Pumay zləm a bazlam nakə na tsikakumeye.

¹⁷ «Mbəlom kway nəkway ndo i Israyel hay kə pala bəba tətə kway hay ahəl niye. Ahəl nakə nəteye tə ndzawa ma gəma i Ezipt aye na, Mbəlom ka səkah tay ha haladzay. Ma dəba eye na, kə həlatay ahaya ta gədaŋ i həlay ŋgay.

¹⁸ Mbəlom kə gatay gər ma kəsaf məve kuro kuro fađ.

¹⁹ Ma dəba eye na, ka bəbazl tay ha gəma hay tasəla abəra ka dala i Kanan. A vəlatay dala niye a ndo ŋgay Israyel hay andza i tay wu tay.

²⁰ Wu niye tebiye kə ndza ma giye məve kuro kuro fađ gər eye zlam. Ma dəba eye na, kə pa tay ndo məge sariya hay a bəba tətə kway hay. A ge

andza niye na, hus a həlay nakə Samuyel neŋgeye ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye.

²¹ «Ma dəba eye na, ta tsətsah bəy ka Mbəlom. Mbəlom a vəlatay Sayul, wawa i Kis, ma ləver i Bendzamen. Sayul a ndza ma bəy məve kuro kuro fad.

²² «Tsa na, Mbəlom a kal ha Sayul, a patay Davit andza bəy. Mbəlom a gwad: “Na sər ha Davit wawa i Zese, neŋgeye na, a yeŋ a gər. Ma giye na, wu nakə a seŋ aye tebiye.”»

²³ Pol a gwadətay sa: «Ndo nəte mə walaŋ i gwala i Davit hay Mbəlom a pa na ndo mətəme tay ha Israyel hay na, Yesu. Ba kə tsik kurre, a gwad ma vəliye.

²⁴ Ahəl nakə Yesu ki yaw zuk bay aye na, Yuhana madzəhuḅe ndo a yam kə də ha bazlam i Mbəlom. Kə zalatay a ndo i Israyel hay tebiye t̄a mbəda ha mede tay ada t̄a dzəhuḅ bo a yam.

²⁵ A ndisl a həlay nakə Yuhana madzəhuḅe ndo a yam ma ndəviye ha məsler ŋgay aye na, a gwadawa: “Ka dzalum mə gər kurom, neŋ na, way? Neŋ na, ndo nakə nəkurom faya ka həbumeye bay. Ane tuk na, tsənum: Neŋgeye na, ma deyeweye kame ga. Neŋ na sla də kwa məpəlay ha ləber i tahərak ŋgay bay.”

²⁶ «A nəkurom malamar ga hay, nəkurom wawa i Abraham hay ada a nəkurom siye neheye ka dzədzarumay a Mbəlom aye, Mbəlom a sləraw labara nakay na, a nəkway, kəkay nakə a təma kway ha aye.

²⁷ Andza niye, ndo i Zerozelem hay ta bəy tay hay, Yesu neŋgeye way na, ta sər ha bay. Bazlam i ndo məde ha bazlam i Mbəlom neheye tə dzaŋgawa

pat i mazəzukw bo aye na, ta tsəne bay. Ahəl nakə tə kəf Yesu aye na, bazlam i ndo i məde ha bazlam i Mbəlom hay kə ge bo tuk.

²⁸ Kwa tadə ta huta faya abəra mənese nakə da məkəde aye bay bəbay na, ta tsətsah ka Pilat m̄a kəf na ka mayako mazləmbada eye.

²⁹ Tə ge wu nakə Derewel i Mbəlom a da ha ka gər ŋgay aye. Ma dəba na, ti ye tə mbəzla ahaya mədahaŋ i Yesu abəra ka mayako mazləmbada eye. Ti ye ha, tə pa na a tsəvay.

³⁰ Ane tuk na, Mbəlom kə mbəla ahaya abəra ma mədahaŋ.

³¹ Ma məhəne haladzay, ka bəzatay ha bo a ndo neheye ti yaw ka bo ma Galile, ti ye ka bo a Zerozelem aye. Anəke nəteye niye ta həhal ka bo dziye na, nəteye ta təra ndo məhəle mbal ŋgay hay kame i ndo i İsrayel hay.

³² «Nəmay eye, nəmaa yakum ahaya Labara Ŋgwalak eye. Wu nakə Mbəlom a tsik kurre a gwad ma vələteye a bəba tətə kway hay aye na,

³³ kə ge na hərwi kway. A ge na, a lətse ahaya Yesu abəra ma mədahaŋ. Mawatsa eye mə Derewel i Dəmes hay 2, a gwad:
“Nəkar wawa ga.

Bəgom neŋ na təra Bəba yak. *”

³⁴ «Mbəlom a lətse ahaya Yesu abəra ma mədahaŋ. A da ha kurre, a gwad ma ziye ma tsəvay bay. Kə tsik andza nakay, a gwad:

“Na ta vələkumeye wu nakə tsədaŋŋa eye ada dedek eye andza nakə na tsikay a Davit, na gwadaŋ na vələkeye aye.†”

* **13:33** Dəmes hay 2.7. † **13:34** Ezay 55.3.

35 «Hərwi niye, kə tsik ma Dəmes hay sa, a gwad:
“Nəkar Mbəlom na, ka gəriye ha ndo i məsler yak
mâ ze ma tsəvay bay.‡”

36 «Davit a həlay i mändze ŋgay na, kə ge wu nakə
a yay a gər a Mbəlom aye. Ma dəba eye Davit a mət.
Ta la na ka təv i bəba tətə ŋgay hay ada kə ze ma
tsəvay.

37 Ane tuk na, ndo nakə Mbəlom a lətse ahaya
abəra ma mədahaŋ aye na, kə ze ma tsəvay təbey.

38 «Malamar hay, sərüm na, nəmay faya nəmaa
dəkumeye ha Mbəlom a pəsətay ha mezeleme i
ndo hay na, hərwi Yesu.

39 Ndoweye kə dzala ha ka Yesu na, Mbəlom
ma pəseye ha mənese ŋgay tebiye. Bazlam i
Musa mapala eye, neŋgeye na, gədaŋ ŋgay andaya
məpəsakum ha mənese bay.

40 «Gum metsehe, wu nakə ndo mədə ha bazlam
i Mbəlom hay tə watsa ahəl niye na, mâ ndzakum
a gər bay. Tə watsa na, tə gwad:

41 “A həlay kurom nakay, na giye məsler nakə ka
dzalumeye ha faya bay kwa tadə ndəray mâ
təkərakum aye.

Zəbum, nəkurom neheye ka zəbum ka bazlam ga
andza wu lele aye bay aye,

mâ gakum hərḡaḡəkka, dum mətum.Š”»

42 Pol ta Barnabas ta ndəv ha bazlam tay na, ti
yaw abəra mə gay i maḡuwule me. Ti yaw abəra
na, ta tsətsah fataya, tə gwadatay: «Mumaw pat i
mazəzukw bo mekeleŋ eye sa ada ka tsikumam-
eye ka gər i labara nakay sa.»

‡ 13:35 Dəmes hay 16.10. § 13:41 Habakuk 1.5.

⁴³ Ahəl nakə ndo hay faya ta ɲgəniye gər aye na, Yahuda hay haladzay ta ndo neheye tə dəslaway ha gər a kule i Yahuda hay aye, tə patay bəzay a Pol ta Barnabas. Pol ta Barnabas tə vəlatay gədan hərwi ada tâ gər ha ɲgwalak i Mbəlom sa bay.

⁴⁴ Pat i mazəzukw bo mekeləɲ eye a slaw na, həlay a vay a ndo i gəma niye hay tebiye tə haya gər hərwi mətsəne bazlam i Bəy Maduweɲ.

⁴⁵ Siye i Yahuda hay tə ɲgatay a ndo neheye hay haladzay tə haya gər aye na, a ndalatay haladzay. Tə ge fataya sələk. Ta dazlay mətsike wu nakə lele bay aye ka Pol ada tə tsadəy pələslesle.

⁴⁶ Pol ta Barnabas tə tsik me tə zluwer eye bay tebiye, tə gwadətay: «Həbe nəmaa dəkumeye ha bazlam i Mbəlom na, a nəkurom təday. Ane tuk na, ka dzalum na, lele bay nakə kâ hutum sifa nakə ma ndəviye bay aye. Anəke na, nəmaa diye wu may, nəmaa ta dəteye ha a ndo neheye Yahuda hay bay aye.

⁴⁷ Bəy Maduweɲ a gwadamay na, kəkay? A gwad:

“Nəkar na, na pa kar andza dzaydzay ma dəvateye a ndo i məndzibəra hay tebiye,
hərwi ada kâ ye ka təv neheye dəreɲ eye ka tsikatay a ndo hay,
neɲ Bəy Maduweɲ na mbəliye* tay ha na,
kəkay?”»

⁴⁸ Ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye, tə tsəne bazlam niye na, dərev tay a ɲgwasa haladzay, a yatay a gər. Ta dazlay a mazambadəy a bazlam i Bəy Maduweɲ. Ndo neheye Mbəlom a pala tay

* 13:47 Ezay 49.6.

ha hərwi məhute sifa nakə ma ndəviye bay aye na, nəteye tebiye tə dzala ha ka Mbəlom.

⁴⁹ Andza niye, bazlam i Mbəlom a ɲgəna gər ka gəma niye tebiye.

⁵⁰ Ane tuk na, Yahuda hay tə patay me a ɲgwas zlele eye neheye tə dəsławay ha gər a Mbəlom aye ta ndo neheye bagwar eye, tə gatay dəretsətseh a Pol ta Barnabas. Ta həhar tay ha abəra ka dala niye.

⁵¹ Pol ta Barnabas ta tətəkw ha burhway i gəma tay abəra ka sik tay.† Ti ye a gəma wuray tə zalay Ikoniyyom.

⁵² Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu neheye tə zaw ma Aɲtiyos aye na, dərev tay a rah ta mənɟwese ada ta Məsəfəre Tsədanɲa eye.

14

Pol ta Barnabas ma Ikoniyyom

¹ Pol ta Barnabas tə husa a Ikoniyyom na, ti ye tə fələkwa a gay i maɟuwule me i Yahuda hay andza nakə ma Aɲtiyos aye dərmak. Ta tətikatay bazlam i Yesu a ndo hay. Yahuda hay haladzay ta ndo neheye Yahuda hay bay aye tə dzala ha ka Yesu.

² Ane tuk na, Yahuda neheye ta təma bazlam i Yesu bay aye na, tə patay me a ndo neheye Yahuda hay bay aye hərwi ada t̄a dzala wu nakə lele bay aye ka ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

³ Duh Pol ta Barnabas tə ndza ma Ikoniyyom haladzay. Tə tsikatay me tə zluwer eye bay ka

† **13:51** Matətəkw ha burhway abəra ka sik andza məɟwede Pol ta Barnabas ta giye wuray hərwi ndo i wuzlahgəma nakay sa bay. Wu i wuzlahgəma niye ma mətsa fataya bay kwa burhway nakə ka sik aye.

gər i Bəy Maduweŋ. Tə dawa ha ŋgwalak ŋgay ada bəy Maduweŋ na, a vələwatay gədan ka məge masuwayaŋ hay hərwi məde ha bazlam tay nakə faya ta tsikiye na, dedek.

⁴Ndo i gəma niye hay ta ŋgəna sulo. Ndo siye hay nəteye ta diye i Yahuda hay, siye hay ta diye i ndo i maslaŋ i Yesu hay.

⁵Tsa na, Yahuda siye hay ta ndo neheye nəteye Yahuda hay bay aye, tə ləva bo hərwi məge dəretsətseh a Pol ta Barnabas ada məkəde tay ha abəra mə dəma tə kwar.

⁶Pol ta Barnabas tə sər, ta kədiye tay ha na, ta hway. Tə zla tsəved nakə a ye a gəma i Listəre ada a ye a gəma i Derbe. Gəma neheye sulo aye na, ka dala i Likawni salamay.

⁷Tə dawa ha Labara Ŋgwalak eye ka dala eye niye.

Pol ta Barnabas mə Listəre

⁸Ma gəma i Listəre na, ndoweye andaya matəra eye mə sik. Neŋgeye matəra eye kwa ka məwe ŋgay. Kə lətse, ki ye dafa tə sik ŋgay bay.

⁹Pat wuray na, neŋgeye faya ma pay zləm a bazlam i Pol, Pol a zəba faya. Kwayaŋŋa Pol a sər neŋgeye na, tsəved andaya məmbəle ha hərwi kə pa mədzal gər ka Yesu.

¹⁰Pol a tsikay me ta magala, a gwaday: «Lətse tə sik yak dzək lele.» Tsa na, a lətse tsəkwaɖ, a mbərəzla tə sik ŋgay. A pa bo ka mede duwak duwak.

¹¹Ndo hay tə ŋgatay a wu nakə Pol a ge aye na, ta wuda tə bazlam i gəma tay Likawni, tə gwad: «Mbəlom hay ta təra andza ndo zezeŋ, ta mbəzlaw ka təv kway.»

12 Tə pa məzele ka Barnabas «Zeus», mbəlom tay ada ka Pol «Hermes»* hərwi neŋgeye na, ndo i maslaŋ.

13 Gay i məvəlay wu a mbəlom nakə Zeus aye bəse ka tsəved məfələkwe a gəma niye. Tsa na, ndo məvəlay wu a Zeus tay niye a ye a gəsaw sla bagwar eye hay, a pa fataya məvurze i wu neheye lele haladzay aye. A gəsa tay ahaya ka maged i gay i məvəlay wu a mbəlom tay niye. A say na, ndo hay tâ vələtay a Pol ta Barnabas andza wu nakə tə vələwa kəriye a mbəlom tay aye.

14 Ane tuk na, Pol ta Barnabas tə tsəne na, a ndalatay haladzay. Ta ŋgurada ha peteked tay, ti ye a walaŋ i ndo niye hay, ta wuda, tə gwadatay:

15 «Ndo neheye, ka gum wu nakay na, hərwi mey? Nəmay na, ndo zezeŋ hay andza nəkurom dərmak. Nəmaa yaw na, nəmaa zlakumaw Labara Ŋgwalak eye ada mədəakum ha na, gərüm ha kule kurom neheye ŋgama andaya mə dəma bay aye. Ada mbədəumaw me ka təv i Mbəlom ma ndziye ka tor eye. Neŋgeye nakə a ge magərmbəlom, dala, dəlov ada tə wu neheye mə dəma aye tebiye.

16 Ahəl niye na, kə gər tay ha ndo hay tâ pay bəzay a wu tay neheye faya ta paway bəzay aye.

17 Ane tuk na, kə datay ha a ndo hay na, neŋgeye andaya ta nəteye. A datay ha na, ta ŋgwalak ŋgay nakə faya ma gateye aye. A pakumaw yam ada kə palakumaw wu mənday abəra ma guvah tə həlay eye. Ka hutum wu mənday ada a ŋgwasakum ha dərev kurom.»

* **14:12** Mə kule i Gərek hay na, Zeus neŋgeye bəy i mbəlom tay hay ada Hermes na, ndo i maslaŋ.

18 Kwa Pol ta Barnabas tə tsikatay andza niye bəbay na, ta təma bay. A satay məkədə tay sla niye huya.

19 A həlay niye na, Yahuda hay ti yaw abəra ma Anıtyos i Pizidi, siye hay ti yaw ma Ikoniyyom, tə ndislew a gəma i Listəre. Tsa na, tə patay me a ndo hay. Tə kal na Pol tə kwar hərwi mədəke na. Tə vaha na dərəñ abəra mə walañ gay. Tə dzala na, tə gwad ma giye kə mət.

20 Ane tuk na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə haya faya gər, tə lawara na a wuzlah. Pol a lətse, a mbədə gər a walañ gay. Tədcə eye na, a həl bo, ti ye ta Barnabas a gəma i Derbe.

Pol ta Barnabas tə ma a Anıtyos

21 Pol ta Barnabas tə ndisl naha a dəma na, tə da ha Labara Nğwalak eye mə walañ i gəma i Derbe. Ndo hay haladzay tə pa mədzal gər ka Yesu. Ma dəba eye na, ta mbədə gər a Listəre, ti ye abəra ma Listəre, ti ye a Ikoniyyom. Ti ye abəra ma Ikoniyyom, ti ye a Anıtyos i Pizidi.

22 A gəma nakə ta ndisl a dəma aye na, tə vələwatay gədañ a dərev a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ka mədzele ha huya ka Yesu. Tə gwadawatay: «Ka deyekweye a Bəy i Mbəlom na, kutoñ ka sakweye dərətsətseh haladzay.»

23 Tə pala ndo hay mə walañ tay, ta təra tay ha madugula hay. Tsa na, tə ndza, tə ge daliyam, ta dıwulay me a Mbəlom hərwi ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tebiye. Tə pa tay ha a həlay i Bəy Maduweñ nakə tə dzala ha faya aye. Tsa na, ti ye wu tay.

²⁴ Ti ye, tə tas abəra ma gəma i Pizidi, tə ndisl a gəma i Pamfeli.

²⁵ Ti ye naha tə da ha bazlam i Mbəlom ma Perge. Tsa na, ti ye a gəma i Ataliya.

²⁶ Tə tsal a kwalalan i yam, ti ye a Anıtyos. Anıtyos na, gəma nakə tə pa tay a həlay i Mbəlom mə dəma aye hərwi ada mâ vəlatay ngwalak ka mäge məsler nğay. Anəke tə ge na, məsler eye niye tuk.

²⁷ Tə ndisl naha a Anıtyos na, tə hayatay gər a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Ta təkəratay wu nakə Mbəlom a ge hərwi tay aye tebiye, ada ma kəkay nakə a həndəkətatay tsəved a ndo neheye Yahuda hay bay aye ka məpe mədzal gər ka Yesu aye dərma.

²⁸ Pol ta Barnabas tə ndza haladzay ta ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Anıtyos.

15

Məkəde wuway ka mədəse bo

¹ Ma dəba eye na, ndo hay ti yaw abəra ma Yahuda a Anıtyos. Ti yaw na, ta dazlay a matətikətatay a malamar hay. Tə gwadətay: «Ka dəsüm bo andza i bazlam i Musa mapala eye nakə a tsik aye bay na, ka slumeye faya mətəme bay.»

² Pol ta Barnabas, tə gwadətay: «Ka tsikum andza niye na, ka rawum me.» Bazlam niye a zlatayaw məkəde wuway haladzay ta nəteye. Tə ma ha ka bo bazlam mə walañ tay, tə gwad: «Anəke na, slərakwa Pol ta Barnabas ada ta siye i ndo i Anıtyos hay a Zerozelem hərwi mətsikaw ka wu nakay ta ndo i maslañ hay ada ta madugula hay.»

³ Tsa na, məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta dzəna tay ha hərwi mede tay. Tə həl bo, ti ye. Tə tas abəra ma gəma i Fenisi, tə tas a bəra ma Samari. Nəteye faya ta diye na, ta təkəratay a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma kəkay nakə ndo neheye Yahuda hay bay ta təma bazlam i Bəy Maduweŋ aye. Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə tsəne labara niye na, dərev tay a ŋgwasə, a yatay a gər haladzay.

⁴ Tə ndisl a Zerozelem na, ndo məpe mədzal gər ka Yesu, ndo i maslaŋ hay ta madugula hay ta təma tay lele. Tsa na, ta təkəratay wu nakə Mbəlom a ge ta nəteye aye.

⁵ Ane tuk na, siye i ndo neheye ta təra nəteye ma bəruk i Farisa hay ta təra ndo məpe mədzal gər ka Yesu aye na, tə zla bazlam, tə gwad: «Kutoŋ ndo neheye Yahuda hay bay aye, ta təra ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye na, tâ dəs bo ada tâ rəhay ha gər a bazlam i Musa mapala eye.»

⁶ Ndo i maslaŋ hay ta madugula hay tə haya gər hərwi mazəbe ka bazlam eye niye.

⁷ Tə kəd wuway ka bazlam eye niye haladzay. Piyer a lətse, a gwadətay: «Malamar ga hay, ka sərūm ha Mbəlom a zla ga na, hərwi ada nā dətay ha Labara Ŋgwalak eye a ndo neheye Yahuda hay bay aye, hərwi ada tâ tsəne. Ta tsəne na, ta dzaliye ha ka Yesu bədaw?

⁸ Mbəlom nakə a sər dərev i ndo zezeŋ aye kə dətay ha na, ka təma tay ha. Na gwad kə vələtay Məsəfəre Tsədəŋŋa eye andza nakə a vələkway ahəl niye aye bədaw?

⁹ Ka ŋgəna ha ka bo abəra nəteye tə nəkway bay. A təra ha dərev tay tsədəŋŋa na, hərwi nakə tə dzala

ha aye.

¹⁰ Anəke a sakum məgatay kutoŋ a ndo məpe mədzal gər neheye tə pa mədzal gər ka Yesu marəhay ha gər a bazlam i Musa mapala eye na, hərwi mey? Kwa bəba tətə kway, kwa bo kway eye ka slakwa faya marəhay gər a bazlam i Musa mapala bay tuk na, kəkay? Kâ dzum ha Mbəlom bay.

¹¹ Dzalakwa ha düh na, Bəy Maduweŋ a təma kway ha na, ta ŋgwalak ŋgay andza nakə a təma tay nəteye.»

¹² Ndo hay tebiye tə ndza dīkdīk. Tsa na, Barnabas tə Pol ta təkəratay masuwayaŋ ta wu neheye Mbəlom a ge ta nəteye mə walaŋ i ndo neheye Yahuda hay bay aye.

¹³ Ta ndəv ha mətsike me na, Yakuba a zla bazlam, a gwadətay: «Malaray gay hay, tsənum wu nakə na tsikakumeye təday.

¹⁴ Piyer ka təkər ma kəkay nakə Mbəlom a gatay gər a ndo neheye Yahuda hay bay aye. Ahəl nakə bərək kway a dazlay mba aye na, 6a tsiy a say a Mbəlom məpele siye i ndo hay hərwi ada tâ təra ndo ŋgay hay.

¹⁵ Bazlam i ndo məde ha bazlam i Mbəlom neheye tə tsik aye na, a ye ka bo tə wu nakə a ge bo aye:

¹⁶ «Aza kame na, gay i Davit ma mbəzliye.

Ane tuk na, aza kame, na ta dəzliye na.

Kwa kə nas bəbay na, na lambadiye na.

¹⁷ Hərwi ada siye i ndo hay tebiye tâ pəla ga, ada ndo i gəma hay tebiye dərmak.

Nakay na, wu nakə Bəy Maduweŋ a tsik aye.*

¹⁸ A da ha wu neheye na, kurre.»»

* **15:17** Amos 9.11-12.

19 Hərwi niye, Yakuba a gwadətay sa: «Na dzala na, kâ kwasakwatay gər a ndo neheye Yahuda hay bay aye ta təma Mbəlom aye bay.

20 Watsakwatay naha hərwi məgwede tay na, kâ həpədum slo nakə ndo hay tə kəday a kule aye bay. Hərwi slo niye na, tsədaŋŋa bay. Tâ ge mezeleme bay. Wu nakə ta mburod mamburode aye na, tâ həpəd slo eye bay, kâ ndayum bambaz bay.†

21 Hərwi bazlam i Musa mapala eye na, zla anəke bay, ndo hay faya ta diye ha mə walaŋ i gay ada mə gay i maɟuwule me i Yahuda hay pat i mazəzukw bo pat pat.»

Derewel i məvəle gədaŋ

22 Ndo i maslaŋ hay ta madugula hay ta məhay gər i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə ma ha ka bo bazlam, tə gwad: «Palakwa ndo hay mə walaŋ tay ada kâ slərakwa tay ha a Aŋtiyos tə Pol ada ta Barnabas.» Tsa na, tə zla Yuda nakə tə zalay Barsabas aye ada ta Silas. Ndo neheye sulo aye nəteye bagwar eye hay mə walaŋ i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

23 Tə watsa dərewel, tə vəlatay a həlay. Tə watsa dərewel eye niye na, tə gwad:

«Nəmay ndo i maslaŋ hay ta madugula hay, nəmay na, malamar kurom hay. Nəmaa tsikakum naha me a nəkurom ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, ma slala mekelen eye hay ma Aŋtiyos ada ma gəma i Siri ta Silisi.

24 «Nəmaa tsəne ndo siye hay mə walaŋ may ta ye naha ka təv kurom, ta kwasakum ha mədzal gər tə bazlam hay ada bazlam tay niye na, a gakum

† 15:20 Zəba ma Levitik 18.6-18 ada 17.10-16.

hiyem hiyem. Kwa tsekweŋ nəmaa vəlatay naha tsəved bay.

²⁵ Hərwi niye, nəmaa dzapa ha mədzal gər may ka təv manəte eye, nəmaa pala ndo hay ada məslərə tay naha. Ta lakiye naha dzam kurom hay, Pol ta Barnabas.

²⁶ Nəteye neheye ta səkəm ha məsəfərə tay hərwi məsler i Bəy Maduweŋ Yesu Kəriste aye.

²⁷ Nəmaa sləriye naha Yuda ta Silas, bo tay eye ta tsikakumeye wu nakə nəmaa watsa a dərewel nakay aye.

²⁸ «Məsəfərə Tsədaŋŋa eye ta nəmay, nəmaa ma ha ka bo bazlam na, nəmaa gwad: Nəmaa piye fakuma wu mamba eye bay. A samay na, pumay bəzay a wu neheye dəkdək tsa.

²⁹ Kâ həpədum slo neheye ta təzay a kule aye bay, kâ ndayum bambaz bay, kâ həpədum slo i wu neheye ta mburod mamburode aye bay, kâ gum mezeleme bay‡. Ka gum wu neheye bay na, niye na, ka gum lele.

«Nəmay malamar kurom hay, nəmaa tsikakum naha me.»

³⁰ Tə vəlatay dərewel niye a ndo neheye tə slər tay ha aye. Ti ye, tə ndisl a Aŋtiyos na, tə hayatay gər a ndo məpe mədzal gər hay. Tsa na, tə vəlatay dərewel niye.

³¹ Tə dzaŋga na dərewel niye na, a vəlatay gədaŋ haladzay, dərev tay a ŋgwas.

³² Yuda ta Silas, nəteye neheye ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay aye, tə pa bo ka mətsike bazlam i məvəlatay gədaŋ a malamar hay məndze

‡ 15:29 Zəba mə Məsler hay 15.20 ada zəba wu nakə tə watsa ka gər i bazlam eye nakay aye.

haladzay. Tə vəlatay gədanj məndze huya ka məpe mədzal gər ka Yesu.

³³ Tə ndza ma Anḡiyos məndze tsakway na, tələva bo mede wu tay, malamar hay tə tsikatay me, tə gwadətay: «Dum tə zay hərwi ada tâ maw ka təv i ndo neheye tə slər tay naha aye.» [

³⁴ Ane tuk na Silas na, a gwađ ma ndziye mə dəma.]

³⁵ Pol ta Barnabas tə ndza ma Anḡiyos. Nəteye ta siye i ndo hay haladzay ta tətikawatay a ndo hay ada tə dawa ha Labara Nḡwalak eye i Bəy Maduweḡ a ndo hay.

Pol ta Barnabas ta ḡəna gər

³⁶ Ma dəba eye na, Pol a gwađay a Barnabas: «Anəke na, mbədama gər ta zəbamətay dərə a malamar hay ma ḡəma neheye ka dəma ha bazlam i Bəy Maduweḡ mə dəma aye hərwi məsərə nəteye andaya zay bəbay dāw?»

³⁷ Barnabas a gwađay faya ayaw a Pol, ada a say məzle Yuhana-Markus ka həlay.

³⁸ Ane tuk na, a say a Pol Barnabas m̂ zla Yuhana-Markus bay, hərwi kə gər tay ha ahəl niye ma Pamfeli. Mə mahəhele tay neheye faya ta həhaliye na, kə ge məsler ta nəteye sa bay.

³⁹ Tə kəđ wuway haladzay. Tsa na, Pol ta Barnabas ta ḡəna gər. Barnabas a zla Markus, tə həl bo ti ye a Sipərə.

⁴⁰ Pol na, neḡgeye a zla Silas. Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta duwulay me a Mbəlom hərwi ada Mbəlom m̂ gatay ḡwalak huya. Tsa na, Pol ta Silas tə həl bo, ti ye.

⁴¹ Ti ye, tə tas ta Siri ada ta Silisi. Tə vələtay gədan a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu.

16

Timote a laka ha Pol ta Silas

¹ Pol ta Silas tə ndisl a Derbe ada a Listəre. Mə dəma na, ndoweye andaya kə pa mədzal gər ka Yesu, məzele ŋgay Timote. May ŋgay na, dem i Yahuda hay, ka təra ndo məpay bəzay a Kəriste. Ane tuk na, zal ŋgay, bəba i Timote na, Gərek hay.

² Timote na, malamar neheye ma Listəre aye ada ma Ikoniyom aye na, tə tsikawa faya wu lele eye haladzay.

³ A say a Pol məzle na ta diye ka bo dziye. A zla na, a dəs na hərwi Yahuda neheye hay ma gəma niye hay aye. Ndo haladzay tə sər ha bəba i Timote na, Gərek hay.

⁴ Ahəl nakə ta diye na, ti ye ka gəma ka gəma. Tə dətay ha bazlam neheye ndo i maslaŋ i Yesu hay ta madugula hay ma Zerozelem tə tsik aye. Ta tsətsah fataya, tə gwadətay: «Rəhumay ha gər lele.»

⁵ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta huta gədan ada ndo hay ta səkah pat pat tə dzala ha ka Yesu.

Ndo i Masedowan

⁶ Ma dəba eye na, a satay mede mata dā ha bazlam i Mbəlom ka dala i Azi. Ane tuk na, Məsəfəre Tsədəŋŋa eye a gwadətay: «Kâ yum bay.» Tsa na, tə tas abəra ma gəma i Firigiya ada Galat.

⁷ Ahəl nakə tə ndisl a gəma i Mizi aye na, tə dzala mə gər tay mede a Bitini. Ane tuk na, Məsəfəre i Yesu kə vələtay tsəved mede a dəma bay.

⁸ Tsa na, tə tas abəra ma Mizi ada ti ye a wuzlahgəma i Tərowas.

⁹ Ta həvad na, məsine a gay a Pol. A ηgatay a ndo i Masedowan, malətsa eye. Ndo i Masedowan niye a gay amboh, a gwadaŷ: «Tasaw a Masedowan, ta məmay bo tey!»

¹⁰ Ma dəba i məsine niye na, kwayaηηa nəmaa pəla tsəved mede a Masedowan. Hərwi nəmaa sər ta dedek Mbəlom a zalamay mata da ha Labara Nğwalak eye a ndo i gəma niye hay.

Lidiya a pa mədzal gər ka Bəy Maduweŷ

¹¹ Tsa na, nəmaa həl bo abəra ma Tərowas, nəmaa ye kwayaηηa a Samotəras ta wuzlah i yam. Tədcə eye na, nəmaa həndzəd a Neyapoli.

¹² Abəra mə dəma na, nəmaa həl bo nəmaa ye a gəma i Filip, wuzlahgəma nakə a ze siye hay ka dala i Masedowan aye. Maa ndzawa ma gəma eye niye na, Roma hay. Nəmaa ndza məhəne haladzay mə walaŷ gay niye.

¹³ Pat i mazəzukw bo na, nəmaa yaw abəra mə walaŷ gay, nəmaa ye ka me i magayam. Nəmaa dzala na, nəmaa hutiyə təv maduwulay me a Mbəlom i Yahuda hay. Nğwas wuray hay andaya mahaya gər eye ka təv niye. Nəmaa ndisl naha a dəma na, nəmaa ndza ka dala hərwi mətsikatay me.

¹⁴ Mə walaŷ i ηğwas niye hay na, ηğwas eye andaya tə zalay Lidiya. A yaw abəra ma gəma i Tiyatir. A səkəmawa peteked lele eye hay, ndozza mə luma. Neηgeye na, a dəsławay ha gər a Mbəlom. Bəy Maduweŷ a həndəkay ha dərev hərwi ada mâ pay zləm a bazlam i Pol. Tsa na, a dzala ha.

¹⁵ Pol a dzəhuḅ ha a yam ta ndo neheye mə gay ηgay aye tebiye. Lidiya a gwadatay: «Tədə ka dzalum, nəmaa dzala ha ka Bəy Maduweŷ ta

dedek na, dumara ta ndzum mə gay ga.» A gatay kutoŋ, ta təma məndze mə gay ŋgay.

Tə gəs Pol ta Silas a danğay

¹⁶ Pat wuray nəmay faya nəmaa diye a təv i mađuwule me na, dem wuray a yaw mata dzəgər ta nəmay. Məsəfəre nakə lele bay eye mə bo ŋgay, a tsikawa wu nakə ma deyeweye kame aye. Ndo neheye a gawatay məsler aye na, tə hutawa suloy haladzay tə wu ŋgay nakə a tsikawa aye.

¹⁷ A dazlay məpamay bəzay a Pol ta nəmay. A gwadawa: «Ndo neheye na, ndo i məsler i Mbəlom nakə bagwar eye mə gər eye. Nətəye na, faya ta dəkumeye ha tsəved nakə Mbəlom ma təmiye kurom ha aye.»

¹⁸ A pamay bəzay ma giye məhəne haladzay.

Ka mandəve eye na, a ndalay a Pol. A mbəda bo ta təv i dem niye, a ŋgərəz ka məsəfəre niye lele bay eye, a gwaday: «Ta məzele i Yesu Kəriste, dara abəra mə bo i dem nakay bəse.» Kwayanŋa məsəfəre niye a yaw abəra mə bo i dem niye.

¹⁹ Ndo i gay ŋgay niye hay tə ŋgatay, məsəfəre niye tə hutawa ha suloy andaya sa bay na, tə gəs tay ha Pol ta Silas, ti ye tay ha kame i bəy i dala hay.

²⁰ Ti ye tay ha kame i sariya. Ti ye naha, tə gwadətay: «Ndo neheye na, nətəye faya ta zlamayaweye mawesewes a gəma. Nətəye na, Yahuda hay,

²¹ ada nətəye faya ta tətikiye kule tay nakə nəkway Roma hay tə vəkway faya tsəved məpay bəzay bay aye.»

²² Ndo hay tebiye ta mbəda fataya me tə bazlam. Bagwar tay hay ta buwa petekəd abəra ka Pol ta Silas, tə gwadatay: «Ndabum tay ha ta mandalaḃa.»

²³ Tə ndaḃa tay ha ledede. Ma dəba eye na, tə gəs tay ha, ti ye tay ha a danḡay. Tə gwaday a ndo matsəpe gay i danḡay: «Tsəpa tay ha lele.»

²⁴ Ndo matsəpe gay i danḡay a tsəne andza niye na, kwayaḡḡa a ye a pa tay ha a huḡ i gay i danḡay. A tələkatay ha sik tay hay a səselek hay.

²⁵ Magərḡəvad a ge na, Pol ta Silas tə duwulawa me ada tə gawa dəmes hərwi mazambaḡay a Mbəlom. Siye i ndo neheye ma danḡay aye nəteye faya ta piye fataya zləm.

²⁶ Ahəl nakə nəteye faya ta giye dəmes aye na, kwayaḡḡa dala a ḃəl. A ḃəl ha gay i danḡay niye hus ka mədok eye. Məged i gay i danḡay ta həndək tebiye ada tsalalaw i ndo neheye ma danḡay aye ta ḡəzlah abəra mə sik tebiye.

²⁷ Tsa na, ndo matsəpe gay i danḡay niye a pədeke abəra ka məndzehəre. A ḡgatay a məged i gay i danḡay hay mahəndəka eye hay tebiye na, a zla maslalam ḡgay a say məkəde bo ḡgay abəra mə dəma, hərwi a dzala a gwad ma giye na, ndo neheye mə gay i danḡay aye ta hway.

²⁸ Pol a ḡgatay na, a wuda ta gədan ḡgay peteh, a gwaday: «Kâ kəd bo yak bay. Nəmay andaya tebiye kanaḡ, ndəray ka hway bay.»

²⁹ A tsəne bazlam i Pol niye na, a tsətsah ako. Tsa na, a ye ha a huḡ i gay i danḡay tə madzədzere eye haladzay, zluwer a gay. A ye naha, a kal ha bo kame i Pol ta Silas.

³⁰ Tsa na, a həlatay ahaya abəra mə gay i danğay, a tsətsah fataya, a gwadətay: «A nəkurom, na ta təmiye na, na giye kəkay?»

³¹ Ta mbəday faya, tə gwaday: «Dzala ha ka Bəy Maduweŋ Yesu ada ka təmiye ta ndo i gay yak hay tebiye.»

³² Tə tsikay bazlam i Bəy Maduweŋ ada a ndo neheye mə gay ŋgay aye tebiye.

³³ Tsa na, ndo matsəpe gay i danğay niye a həl Pol ta Silas ta həvad eye niye, a ye a baratay na mbəlak i məndebe tay nakə tə ndaɓa tay ha aye. Pol ta Silas ta dzəhuɓ ha ndo niye a yam ta ndo i gay ŋgay hay tebiye.

³⁴ Ma dəba eye a həl Pol ta Silas a gay ŋgay. A vəlatay wu mənday, tə nda. Ndo niye ta ndo i gay ŋgay hay tebiye, dərev tay a rah ta mənğwese hərwi nakə tə dzala ha ka Mbəlom aye.

³⁵ Dəre a tsada na, bagwar i Roma hay tə slər ndo hay ka təv i ndo matsəpe gay i danğay, ta gwaday na, mâ gər tay ha Pol ta Silas abəra ma danğay.

³⁶ Ndo matsəpe gay i danğay niye, a ye a tsikay a Pol, a gwaday: «Bagwar i Roma hay ta sləraw ndo hay, tə gwedeŋ na, nâ gər kurom ha. Anəke na, ka slumeye madayaw abəra ada dum kurom tə zay.»

³⁷ Ane tuk na, Pol a gwadətay a ndo neheye tə slər tay naha aye: «Ta ndaɓa may kame i ndo hay tebiye, ta gamay sariya bay. Ada nəmay na, Roma hay dərmak tuk na, ta gəriye may ta məkal na, kəkay? Andza niye na, nəmaa wudə bay. Bo tay eye tâ yaw tâ gər may ha.»

³⁸ Ndo neheye tə slər tay naha aye, ta mbəda gər ka təv i bagwar i Roma hay. Ti ye, ta təkəratay wu

nakə Pol a tsik aye. Tə tsəne Pol ta Silas nəteye Roma hay na, ta dzədzar haladzay.

³⁹ Tsa na, ti ye tə gatay amboh. Tə həlatay ahaya abəra mə gay i danğay, tə gwadətay: «Amboh, dum kurom abəra ma walaŋ i gay.»

⁴⁰ Pol ta Silas ti yaw abəra ma danğay na, ti ye a gay i Lidiya. Ti ye naha, tə ndzatay a gər a malamar hay. Tə vəlatay gədaŋ. Tsa na, ti ye wu tay.

17

Pol ta Silas ma Tesalonik

¹ Ma dəba eye na, Pol ta Silas ti ye ta gəma i Amfipolis ada ta gəma i Apoloni. Tə ndisl a gəma i Tesalonik. Mə dəma na, gay i maɖuwule me i Yahuda hay andaya.

² Pol a ye a dəma andza nakə a gawa aye. Pol a yawa, a mba ha ka bo pat i mazəzukw bo sik mahkar. Tə kəɖawa wuway ka Derewel i Mbəlom ta ndo neheye mə dəma aye.

³ A ɖawa tay ha, a gwadawatay: «Kəriste na, kutoŋ ma siye ɖəretsətseh, ta kəɖiye na. Ma lətseweye abəra ma mədahaŋ. Yesu nakə neŋ faya na ɖakumeye ha anəke aye na, Kəriste.»

⁴ Tə tsəne bazlam niye na, siye mə walaŋ i Yahuda hay ta təma bazlam i Pol ta Silas. Tə patay bəzay. Siye i Gərek hay haladzay neheye tə ɖəslaway ha gər a Mbəlom aye ta ŋgwas neheye tə ɖa a zləm aye, nəteye haladzay ta təma bazlam niye ɖərmak.

⁵ Ane tuk na, siye i Yahuda neheye ta təma təbey aye na, tə ge sələk ka Pol ta Silas. Ti ye ta pəlaw ndo neheye tə sər wuray bay nəteye faya ta həhaliye ka tsəved kəriye, tə hayatay gər. Tə ma ha ka bo

bazlam ka gər i Pol ta Silas. Ta ɲəna ha bazlam niye a wuzlahgəma tebiye. Tsa na, ndo hay ti ye tə lawara na gay i Zason. Ta pəla Pol ta Silas hərwi məhəla tay ahaya kame i ndo hay.

⁶ Ta pəla tay na, ta huta tay ha bay. Tsa na, tə gəsətay ahaya Zason ta malamar neheye tə pa mədzal gər ka Yesu aye. Tə həlatay ahaya kame i ndo i sariya hay. Tə ndislew ka təv tay na, ta wuda, tə gwad: «Ndo neheye na, nəteye faya ta kwasatay gər a ndo hay tebiye ka məndzibəra, ada anəke na, ta ndislew kanan na, kəkay!

⁷ Zason a təma tay ha ada ndo neheye tebiye faya ta tsikiye na, wu nakə wal tə bazlam i bəy i Roma aye a gay ɲgay. Nəteye tə gwad: Bəy bagwar eye andaya mekeləy eye, tə zalay Yesu.»

⁸ Siye i ndo hay ta ndo mäge sariya hay tə tsəne bazlam niye hay na, a ndalatay haladzay.

⁹ Zason tə siye i ndo hay tə hamatay a ndo i sariya hay təday ada tə gər tay ha.

Pol ta Silas ma Bere

¹⁰ Həvad a ge na, malamar neheye tə pa mədzal gər ka Yesu aye, tə laka tay ha Pol ta Silas a gəma i Bere. Tə ndisl a dəma na, ti ye a gay i maduwule me i Yahuda hay.

¹¹ Ndo i gəma i Bere hay na, nəteye ɲgwalak i ndo hay abəra ka Yahuda neheye ma gəma i Tesalonik aye. Ta təma bazlam i Mbəlom tə dərev tay peteh. Tə dzaɲgawa Derewel i Mbəlom pat pat hərwi məsəre ha wu nakə Pol a tsik aye na, dedək dəw?

¹² Ndo hay haladzay mə walaɲ tay tə dzala ha ka Yesu ada mə walaɲ i Gərek hay ta ɲgwas neheye

məzele tay a dā a zləm haladzay aye nəteye haladzay tə dzala ha ka Yesu dərmak.

¹³ Ane tuk na, Yahuda neheye ma Tesalonik aye tə tsəne Pol faya ma diye ha bazlam i Mbəlom ma Bere na, tə həl bo, ti ye mata kwasatay gər a ndo hay ka Pol.

¹⁴ Malamar neheye nəteye mapa mədzal gər eye ka Yesu aye ta zəba faya andza niye na, kwayaŋŋa, ti ye ha Pol ta diye i dəlov. Silas ta Timote na, tə ndza ma Bere.

¹⁵ Ndo neheye tə laka ha Pol aye, tə tsal a kwalalaŋ i yam. Ti ye a gəma i Aten. Tsa na, Pol a gwadətay: «Ka mbədum gər a Bere na, gwadumatay a Silas ta Timote na, t̄a yaw, t̄a ndza ga ahaya a kanaŋ bəse.» Tsa na, ndo neheye ta mbədə gər a Bere.

Pol ta Silas ma Aten

¹⁶ Ahəl nakə Pol faya ma həbiye Silas ta Timote aye na, a zəba ka gəma i Aten na, a ndalay haladzay hərwi maraha eye tə kule hay.

¹⁷ Tə kədawa wuway mə gay i maduwule me ta Yahuda hay ada ta ndo neheye Yahuda hay bay, nəteye tə dəsławay ha gər a Mbəlom aye. Ada ka təv məhay gər nakə tə hayawa gər a dəma aye na, tə kədawa wuway pat pat ta ndo neheye ta diye ta təv eye niye aye.

¹⁸ Ndowneye hay andaya tə pawa bəzay a matətike i Epikuriyen hay ta Sətosiyen hay. Pat wuray tə tsik me tə Pol. Siye hay mə walaŋ tay, tə gwad: «Ndo nakay faya ma bəbəliye wu andza nakay na, mbədaw bo na, kəkay?» Siye hay tə tsəne Pol faya ma diye ha labara i Yesu ada mədahaŋ hay ta lətseweye abəra ma mədahaŋ na, tə gwad:

«Ma giye faya ma diye ha na, mbəlom i bərakəzan hay kəla dəw?»

¹⁹ Ma dəba eye na, ti ye ha kame i madugula hay ka təv nakə tə zalay Ayəropaz aye. Ti ye naha na, ta tsətsah faya, tə gwadəy: «Dəmay ha matətike nakay wedeye nəkar faya ka tsikiye tey.

²⁰ Nəkar faya ka tsikameye wu neheye dəda nəmaa tsəne bay aye. A say məgwədə kəkay na, a samay nəmaâ sər tey.»

²¹ Ndo i Aten hay ta madurlon hay tə dzawa ha həlay i məndze tay tebiye ka məpay zləm a wu neheye wedeye tsa ada ka matəkəre wu wedeye hay.

²² Pol a lətse kame i ndo niye hay, a gwadətay: «Nəkurom Aten hay, na zəba faya nəkurom na, a sakum məpay bəzay a mbəlom hay wal wal haladzay.

²³ Hərwi na həhal ma wuzlahgəma kurom na, na ŋgatay a təv neheye ka tawalawum kule kurom hay mə dəma aye. Na ŋgatay a təv eye andaya nəte tə watsa faya: “Təv nakay na, hərwi mbəlom nakə ndo hay tə sər bay aye.” Ayaw! Mbəlom nakə nəkurom faya ka dəslumay ha gər ka sərüm bay aye na, neŋ na yaw anan mata dəkum ha.

²⁴ «Maa ge məndzibəra tə wu neheye mə dəma aye na, neŋgeye. Neŋgeye bəy i magərmbəlom ta dala. Neŋgeye na, ma ndziye mə gay neheye ndo hay ta dəzl aye bay.

²⁵ Ada neŋgeye na, a say ndo zezeŋ mâ rəzlay a gər məvələy wuray bay. Hərwi maa vəl sifa, məsəfəre ada tə siye i wu hay tebiye a ndo hay na, neŋgeye.

²⁶ «Ta ndo nəte na, a ge slala hay tebiye hərwi ada tâ ndza ka məndzibəra tebiye. Ahəl nakə kə ge məndzibəra zuk bay aye na, ɓa kə pa na kokway i həlay i təv məndze tay, kə pa na kokway i gəma neheye ta ndziye mə dəma aye.

²⁷ A ge andza niye na, hərwi ada ndo hay tâ pəla na. A say tâ bəzay naha həlay ada ta hutiyə na. Ta dedək Mbəlom na, neŋgeye dərəŋ ta nəkway bay.

²⁸ Andza ndoweye andaya a gwad:

“Maa vələkway sifa na, neŋgeye.

Nəkway kanan, wu nakə faya ka gakweye na, hərwi ŋgay.”

«Siye i ndo məvədə bazlam kurom hay ɓa ta tsik: “Ayaw, nəmay wawa ŋgay hay.”

²⁹ «Tadə nəkway tebiye wawa i Mbəlom hay na, kâ dzalakwa mə gər kway, Mbəlom na, a ndzəkit bo i kule i gura, i ɓərə kəgəbay i kwar bay. Wu neheye ndo zezeŋ a lambad tə metsehe ŋgay hərwi matərə ha kule hay. Ane tuk na, wu neheye na, Mbəlom bay.

³⁰ Mbəlom na, kə pa mezeleme niye hay ahəl niye ka məda bay hərwi ahəl niye ndo hay tə sər wuray bay. Ane tuk na, anəke na, neŋgeye faya ma zalateye kwa məŋgay tâ yaw, tâ mbədə ha mede tay.

³¹ Ba Mbəlom ka mbərəm məpe pat i sariya nakə ma giye. Sariya nakə ma giye na, sariya i dedək. Ndo nakə ma gateye sariya a ndo hay aye na, Yesu. A da ha na, ahəl nakə a lətse ahaya abəra ma mədahaŋ aye.»

³² Tə tsəne bazlam i Pol nakə a tsik ma mələtsew abəra ma mədahaŋ aye na, siye hay tə ŋgwasa faya ada siye hay tə gwaday: «A samay na, ka tsikameye

wu nakay nəmaa piye faya zləm pat mekeleŋ eye sa.»

³³ Tsa na, Pol a yaw abəra mə walaŋ tay, a ye ŋgway.

³⁴ Siye i ndo mekeleŋ eye hay ta dzala ha ka bazlam i Pol, tə pay bəzay. Mə walaŋ tay niye na, Dənis ndo məgawa sariya ka təv i məge sariya tay nakə tə zalay Ayəropaz aye, ŋgwas eye andaya tə zalay Damaris ada siye i ndo mekeleŋ eye hay sa.

18

Pol ma gəma i Koriŋte

¹ Ma dəba eye na, Pol a lətse abəra ma gəma i Aten, a ye a gəma i Koriŋte.

² A ye naha a dəma na, a ndzay a gər a Yahuda wuray məzele ŋgay Akelas. Neŋgeye tə wa na ka dala i Poŋtus. A yaw abəra ma gəma i Itali ta ŋgwas ŋgay Pərisil hərwi Kələd bəy i Roma a gwad: «Yahuda hay tebiye tâ lətse, tâ ye abəra ka dala i Roma.» Pol a ye ka təv tay mata tsikatay me.

³ Pol na, a ŋgarawa peteked i məge ha madzawadzawa. Məsler i Akelas ta ŋgwas ŋgay na, mənğere peteked eye niye dərmak. Hərwi niye Pol a ndza mə gay tay, tə ge məsler dziye.

⁴ Pat i mazəzukuw bo na, Pol a yawa a gay i maɖuwule me i Yahuda hay. A tsikawatay a Yahuda hay kwa a Gərek hay dərmak tâ dzala ha ka Yesu.

⁵ Ane tuk na, ahəl nakə Silas ta Timote ti yaw abəra ka dala i Masedowan aye na, Pol kə ge məsler i wuray sa bay. A dəwa ha bazlam i Mbəlom dekdek tsa. A dawatay ha a Yahuda hay Yesu na, Kəriste.

⁶ Ane tuk na, Yahuda hay ta təma bazlam ηgay bay. Tə tsaday pəleslesle. Tsa na, Pol a yaw abəra mə walaη tay. A bəzlum ha burhway i gəma tay abəra ka peteked ηgay, a gwadətay: «Tadə ka dzum na, mənese ga sa bay. Mənese eye ka gər kurom. Anəke kwayaηηa na diye na ta dətay ha bazlam i Yesu a ndo neheye Yahuda hay bay aye.»

⁷ A lətse, a ye abəra ma təv niye. A ye a gay i ndo wuray tə zalay Titus Zustus. Neηgeye na, a dəslaway ha gər a Mbəlom ada gay ηgay na, ka tsakay i gay i maduwule me i Yahuda hay.

⁸ Kərispus na, neηgeye bəy i gay i maduwule me niye. A dzala ha ka Bəy Maduweη ta ndo i gay ηgay hay tebiye. Korinthe hay haladzay, neheye tə pawə zləm ka bazlam i Pol aye tə dzala ha ka Yesu dərma. Pol a dzəhu6 tay ha a yam.

⁹ Pat wuray ta həvad na, Bəy Maduweη a tsikay me a Pol ma məsine, a gwadətay: «Pol kâ dzədzar bay, da ha bazlam ga huya, kâ ndza tete bay.

¹⁰ Neη andaya tə nəkar, ndəray ma sliye faya məgaka wuray kwa tsekweη bay, hərwi ma gəma nakay na, ndo ga hay haladzay mə dəma.»

¹¹ Tsa na, Pol a ndza ma Korinthe məve nəte ta məzaw. A tətikawatay bazlam i Mbəlom a ndo hay tebiye.

¹² A həlay wuray Gayoη neηgeye a ləva dala i Akay eye na, Yahuda hay tə haya gər ka Pol. Tə gəs na ti ye ha kame i Sariya.

¹³ Tə gwadətay a bəy niye: «Ndo nakay na, faya ma tsəviye tay ha ndo hay a pesl tə matətikatay mədəslay ha gər a Mbəlom ta tsəved wədəye wal. Wu nakə faya ma tsikateye na, a ye ka bo tə bazlam mapala eye bay.»

14 A say haße a Pol mət̄sike me, Gayoŋ a mbədatay naha faya a Yahuda hay, a gwad̄atay: «Tadə ndo nakay kə tsik wuray ka bəy i dala kəgəbay a ge mənese nakə ka zal naha aye na, nəkurom Yahuda hay na sliye faya məzle həlay eye mət̄sənakum na.

15 Ane tuk na, ka kədum wuway na, ka wu hay, ka məzele hay kəriye ada ka bazlam kurom mapala eye hay. Wu neheye a zəbakum naha dəre aye na, a nəkurom eye kurom bəna, neŋ na giye sariya i wu neheye andza nakay aye bay. A seŋ bay, bazlam ga mə dəma bay.»

16 Tsa na, a həhar tay ahaya abəra ma təv məge sariya.

17 Ti yaw abəra na, tə gəs Sosten bəy i gay i maduwule me, tə ndaḃa na kame i sariya. Ane tuk na, a gay mə gər kəset a Gayoŋ bay.

Pol a ma a Aŋtiyos

18 Pol a ndza məhəne haladzay ma Korin̄te. Ma dəba eye, a lətse abəra ma Korin̄te, a gər ha malamar hay. A ye a gəma i Seŋkəre ta Pərisil ada ta Akelas. Mə dəma na, Pol a həz na gər hərwi ḃa kə gwad̄ kurre: «Na vəl ha bo ka məge məsler i Mbəlom.» Tsa na, tə lətse abəra ma Seŋkəre, tə tsal a kwalalaŋ i yam ti ye ta Akelas ada ta Pərisil a Aŋtiyos ka dala i Siri.

19 Tə ndisl a Efez na, Pol a gər ha Pərisil ta Akelas. Neŋgeye a ye a gay i maduwule me mata kədə wuway ta Yahuda hay.

20 Mə dəma na, Yahuda hay ta tsətsah faya, tə gwad̄ay: «Ndza ka təv may məhəne haladzay.» Pol a wud̄a məndze bay.

²¹ A lətse, a gər tay ha, a gwađatay: «Tadə kə say a Mbəlom na, na maweye ka təv kurom mba.» A tsal a kwalalaŋ i yam ma Efez a ye a Sezare.

²² A lətsew abəra ma Sezare na, a ye a Zerozelem təday. A ye a tsikatayaw me a ndo məpe mədzał gər hay ka Yesu. Tsa na, a ye a Aŋtiyos.

²³ A ndza mə dəma məhəne tsakway. A mbəda gər ta dəba, a ye a tas ta Galat ada ta Firigiya. A vələtay gədaŋ a ndo məpe mədzał gər hay ka Yesu tebiye mə dəma.

Apolos a da ha bazlam i Mbəlom ma Efez

²⁴ A həlay niye na, Yahuda wuray andaya məzele ŋgay Apolos, tə wa na ka dala i Aləgəzandəri. Neŋgeye kə ndislew a Efez. Ndoweye niye na, a sər matətike wu a ndo hay lele. A sər Derewel i Mbəlom lele.

²⁵ Neŋgeye ka tətik bazlam i Yesu. A dawatay ha a ndo hay ada a tətikawatay na, ta tsətsuḅ tsətsuḅ eye lele. A dawa ha na, wu nakə a tsik ka Yesu ta dedek aye. Ane tuk na, a sər na, madzəhuḅe nakə Yuhana a dzəhuḅawa ha ndo hay a yam aye tsa.

²⁶ A dazlay a mətsike me parakka mə gay i mađuwule me i Yahuda hay, zluwer a gay bay. Pərisil tə zal ŋgay Akelas tə tsəne bazlam ŋgay niye na, tə zla na ka təv tay. Tə dāy ha tsəved i Mbəlom peteh.

²⁷ Ma dəba eye na, a say a Apolos mede a gəma i Akay.* Ndo məpe mədzał gər hay ka Yesu tə vələy gədaŋ ada tə watsay dərewel a həlay hərwi ada ndo məpe mədzał gər hay ka Yesu neheye ma Akay aye t̄a təma na lele. Tə watsa a ndo məpe

* **18:27** Məsler hay 18.12.

mədzal gər hay ka Yesu neheye ma Akay aye hərwi məgwadətay naha: «Apolos ki ye naha na, təmum na lele.» Tsa na, Apolos a ye a Akay. A ye naha na, a dzəna tay ha ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta ɲɟwalak i Mbəlom.

²⁸ Hərwi niye, a dzaɲɟawatay Derewel i Mbəlom a Yahuda hay, a dawatay ha parakka Yesu na, Kəriste. Andza niye a dərəzlawatay ka bazlam i Yahuda kame i ndo hay tebiye.

19

Pol ma Efez

¹ Ahəl nakə Apolos ma Korin̄te aye na, Pol a ye a Efez. A ye ta mahəmba i dala i Galat. A ye naha na, a ndzatay a gər a ndo neheye tə pa mədzal gər ka Yesu aye.

² A ye naha a tsətsah fataya, a gwadətay: «Ahəl nakə ka dzalum ha ka Yesu aye na, ka hutum Məsəfəre Tsədəɲɲa eye dāw?»

Ta mbəday faya, tə gwadəy: «Nəmaa tsəne dāda ndəray kə tsikamay ka Məsəfəre Tsədəɲɲa eye bay.»

³ Pol a tsətsah, a gwadətay: «Ka hutum na, madzəhuḅe waray?»

Ta mbəday faya, tə gwadəy: «Madzəhuḅe nakə Yuhana a dətay ha a ndo hay aye.»

⁴ Pol a gwadətay sa: «Yuhana a dzəhuḅawa na, ndo neheye a satay mambəde ha mede tay aye. A gwadətay a Israyel hay na: “Dzalum ha ka ndo nakə ma deyeweye kame ga aye”, andza məgwede, Yesu.»

⁵ Tə tsəne bazlam ɲɟay na, Pol a dzəhuḅ tay ha yam ta məzele i Bəy Maduweɲ Yesu.

⁶ Pol a pa fataya həlay. Kwayaŋŋa kwa way a huta Məsəfəre Tsədaŋŋa eye. Tsa na, tə pa bo ka mətsike me tə bazlam i gəma hay wal wal, tə da ha bazlam i Mbəlom.

⁷ Ndowe ye nehe ye na, ta giye kuro gər eye sulo.

⁸ Ahəl nakə Pol neŋge ye ma Efez aye na, a yawa a gay i mađuwule me i Yahuda hay. Kiye mahkar na, a tsikawa me mə dəma, zluwer a gay bay. A tsikawatay a ndo hay ka gər i Bəy i Mbəlom. A say na, ndo nehe ye faya ta pay zləm aye t̄a t̄əma bazlam ŋgay.

⁹ Ane tuk na, siye i Yahuda hay haladzay ta kula ha dərev tay. Ta t̄əma bazlam i Pol bay. Tə tsik wu nakə lele bay aye ka tsəved i məpay bəzay a Bəy Maduweŋ kame i ndo niye hay tebiye. Tsa na, Pol a gər tay ha, a həl ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu a lekwal i ndowe ye andaya tə zalay Tiranus. Nəte ye niye tebiye, tə kədawa wuway ta ndo hay pat pat.

¹⁰ Niye na, kə ndza məve sulo. Ndo nehe ye nəte ye mandza eye ka dala i Azi niye, Yahuda hay ada Gərek hay tə tsəne bazlam i Bəy Maduweŋ Yesu.

Wawa i Seva hay

¹¹ Mbəlom a gawa masuwayaŋ nehe ye a gatay hərəbəkkə a ndo hay aye tə həlay i Pol.

¹² Tə zlawatay naha a ndo i dəvats peteked nehe ye ta lamay a bo i Pol aye. Tə lamawatay ha a ndo i dəvats hay. Ndo i dəvats hay tə mbəlawə ada ndo nehe ye məsəfəre lele bay eye hay mə bo tay aye, ti yawa abəra mə bo tay.

¹³ Siye i Yahuda hay andaya ta həhalawa ka gəma ka gəma hərwi mahəhere fakalaw abəra ka

ndo hay. Nəteye dərmak tə dze ha mahəhere fakalaw tə məzele i Bəy Maduweŋ Yesu. Tə gwadawatay a məsəfəre neheye lele bay aye: «Ndo-humaw abəra mə bo i ndo nakay tə məzele i Yesu nakə Pol faya ma diye ha bazlam ŋgay aye.»

¹⁴ Tə gawa wu niye na, nəteye tasəla. Nəteye wawa i bagwar i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye, tə zalay Seva.

¹⁵ Pat wuray tə tsikay a məsəfəre nakə lele bay eye andza niye, a gwadətay: «Neŋ na, na sər Yesu, ada Pol neŋgeye way na, na sər. Nəkurom na, məhey tey?»

¹⁶ Tsa na, ndo niye fakalaw mə bo ŋgay aye a mbəzla fataya dədavdav ta gədaŋ. A ze tay ha ta gədaŋ, a gatay mbəlak ada a buwa fataya abəra peteked tay hay. Ta hway bo kəriye.

¹⁷ Yahuda hay ta Gərek neheye ma gəma i Efez aye tebiye tə tsəne wu nakə a ge bo aye na, ta dzədzar haladzay. Tə dəslay ha gər a məzele i Bəy Maduweŋ Yesu haladzay.

¹⁸ Ndo hay haladzay ta təra ndo məpe mədzal gər hay. Ti yawa, tə dawa ha mənese tay neheye tə gawa aye kame i ndo hay tebiye.

¹⁹ Ndo hay haladzay, nəteye neheye tə gawa maharam aye tə həlaw dərewel i maharam tay, tə fəka tay ha kame i ndo hay tebiye. Tə pasla na andza ta səkəm ha na, suloy eye ma giye kwar i suloy gwezem kuro kuro zlam.

²⁰ Andza niye bazlam i Bəy Maduweŋ a ye kame kame, a səkah ta gədaŋ.

Magazləga ma Efez

²¹ Ma dəba i wu neheye a ge bo aye na, Pol a dzala mə gər ɲgay mede a Zerozelem. Ma diye ta Masedowan ada ta dala i Akay.* A gwad: «Na ye a Zerozelem na, na diye a Roma dərmaḱ.»

²² Tsa na, a slər ndo madzəne ɲgay hay, Timote ta Erast a Masedowan. Ane tuk na, bo ɲgay eye a ndza ka dala i Azi tsakway sa.

²³ A həlay niye na, maḡazləḡa a lətse haladzay ma ḡəma i Efez hərwi bazlam i Yesu Bəy Maduweɲ.

²⁴ Ndoweje andaya a lambadawa wu hay ka suloy. Məzele ɲgay na, Demetəriyos. Wu neheye a lambadawa aye na, wawa i gay hay tsekweɲ tsekweɲ neheye a ndzəkit bo gay bagwar eye nakə ndo hay ta dūwulaway me a mbəlom tay nakə a ndzəkit bo ɲgwas, tə zalay Artemis aye. Andza niye neɲgeye ta ndo i məsler ɲgay hay tə hutawa ha suloy haladzay.

²⁵ A ye, a hayatay gər a ndo i məsler ɲgay hay ta ndo neheye tə gawa slala i məsler niye aye, a gwadətay: «Dzam ga hay sərum ha, ka hutakweye zlele haladzay na, hərwi məsler nakay.

²⁶ Ane tuk na, nəkurom faya ka ɲgatumeje ada faya ka tsənumeje wu nakə faya ma giye bo aye. Pol faya ma tsikateje a ndo hay na, kule neheje nəkway faya ka ɲgarakweje aye nəteje mbəlom hay bay. Ndo hay haladzay ta təma bazlam ɲgay. Kanaɲ ma ḡəma i Efez deḱdeḱ bay, ka dala i Azi tebiye.

²⁷ Tadəkə ge andza niye na, ndo hay ta tsikiye wu nakə lele bay eye ka məsler kway. Ada ta tsikiye na, ka məsler kway deḱdeḱ bay. Ta tsikiye wu

* **19:21** Məsler hay 18.12.

nakə lele bay aye ka gay i maɖuwule me i bagwar i mbəlom kway Artemis. Kwa neŋgeye na, ndo hay ta zəbiye faya bagwar eye sa bay. Azlakwa ndo hay tebiye ka dala i Azi ada ka məndzibəra tə dəslay ha gər na, a neŋgeye dūh.»

²⁸ Ndo hay tebiye tə tsəne andza niye na, a ndalatay haladzay. Ta wuda, tə gwad: «Bagwar eye na, Artemis mbəlom i Efez hay.»

²⁹ Gəma a ndza na, huɖuya, huɖuya. Ndo hay tə gəs Gayus ta Aristark. Nəteye neheye sulo aye na, Masedowan hay, tə lakawa ha Pol. Ti ye tay ha a təv i həbaɖ tay nakə tə gawa mə dəma aye.

³⁰ A say a Pol mede a təv i ndo niye hay. Ane tuk na, ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə gay me, ta vəlay tsəved mede bay.

³¹ Siye i ndo neheye nəteye ma məsler bagwar eye ka dala i Azi ta təra dzam i Pol aye, tə slər ndo ka təv i Pol, tə gwad mâ ye a təv i həbaɖ tay niye bay.

³² Nəteye niye hay tebiye mahaya gər eye na, nəteye mə wadəŋ wadəŋ hərwi siye hay faya ta wudiye wu mekelen, siye hay ta wuda hərwi wu neŋged. Siye haladzay mə walaŋ tay niye tə haya gər hərwi mey na, tə sər bay.

³³ Ndo Yahuda wuray andaya ka təv eye niye. Məzele ŋgay Aləgəzandər. Siye i Yahuda hay ti ye ha Aləgəzandər kame. Ta təkəray bazlam eye niye. Tsa na, a zla həlay ka mbəlom, a say mətsike me ada məɖatay ha.

³⁴ Ane tuk na, ndo niye hay ta zəba faya neŋgeye ndo i Yahuda na, ta wuda tebiye tay eye, tə gwad: «Bagwar eye na, Artemis i Efez hay.» Tə ndza faya ka mətsike andza niye ɓəre sulo.

³⁵ Ka mandəve ŋgay eye na, ndo mələve gəma niye kə sla faya məgwadətay tã ndza tete. Ndo niye hay tebiye tã ndza tete. Tsa na, a gwadətay: «A nəkurom Efez hay, Efez na, gəma i mbəlom bagwar eye Artemis, maa sər bay na, way? Ada kwa way ma dəslay ha gər a mandzəkit bo ŋgay nakə a kalaw mə mbəlom aye.

³⁶ Kwa way na, a sər. Nəkurom ndzum dıkdıd. Kã gum wu neheye lele bay aye bay.

³⁷ Ndo neheye ka gəsumatay ahaya kanan aye na, tã gaw məkal mə gay i mbəlom kway bay ada ta tsaday a mbəlom kway wal bay tuk na, kəkay?

³⁸ Tadə Demetəriyos ta ndo i məsler ŋgay hay bazlam tay andaya mətsike ka ndo na, tã ge ta tsəved eye. Ndo mäge sariya hay andaya, tã ye tã wuda ka təv tay.

³⁹ Tadə wu mekeleŋ eye hay andaya a sakum bəbay na, bagwar neheye anəke kanan aye tã ŋgənakum ha bazlam eye.

⁴⁰ Ka gakwa metsehe bay na, Roma hay ta makway ha mənese, ta gwadəkweye “Ka dazlumay na, a vərəm.” Ka hutəkweye gər i bazlam kwa tsekweŋ mədətay ha nəmay haya gər hərwi wu nakay na, ka sləkweye faya mətsikatay bay.» Tsa na, a gwadətay a ndo hay: «ŋgənum gər.» Ndo hay ta ŋgəna gər, ti ye wu tay tuk.

20

Pol ma Masedowan ada ma Akay

¹ Haya haya i bazlam niye hay a ndəv na, Pol a hayatay gər a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. A vələtay gədaŋ tã məmatay naha dərev. A gwadətay

na: «Ndze gwa.» Tsa na, a ye ηgway ka dala i Masedowan.

² A həhal ma gəma niye, a vəlatay gədan a ndo məpe mədzal gər hay ta məmatay naha dərev. Ma dəba eye, a ye a gəma i Gərek.

³ Mə dəma na, a ndza kiye mahkar. Həbe a say a Pol mede a gəma i Siri. Ane tuk na, a tsəne a satay a Yahuda hay məkəde na. Hərwi niye a ma ηgway ta Masedowan.

⁴ Ndo neheye tə laka ha aye na, Sopater wawa i Pirrus, neŋgeye ndo i gəma i Bere, Aristark ta Sekondus, nəteye ndo i gəma i Tesalonik hay, Gayus neŋgeye a yaw abəra ma Derbe, Timote ada Tisik ta Tərofime nəteye ka dala i Azi.

⁵ Nəteye neheye na, tə lahamay kame, ti ye a Tərowas mata həbe may mə dəma.

⁶ Ma dəba i magurlom i Pak, nəmay nəmaa tsal a kwalalan i yam, nəmaa ye abəra ma Filipi. Nəmaa ge məhəne zləm ka tsəved na, nəmaa ndisl a gəma i Tərowas tuk. Nəmaa ndza mə dəma luma nəte.

Awtis a lətsew abəra ma mədahan

⁷ Pat i luma i maŋgəzla ta huwa na, nəmaa haya gər hərwi mənde dəf i matəkəre məməte i Yesu.* Tədcə eye na, Pol ma gəriye tay ha, ma diye ηgway. Hərwi niye, a tsikatay bazlam i Mbəlom hus a magərhəvad.

⁸ Nəmay mahaya gər eye na, ka gər i gay neŋged. Gay nakə nəmay mə dəma aye na, lalam hay hal-adzay mavata eye.

⁹ Mə gay eye niye na, wawa eye andaya gawla eye, məzele ηgay Awtis. Neŋgeye mandza eye ka

* **20:7** Məsler hay 2.42.

mavavar faya ma piye zləm ka bazlam i Pol niye a tərəts ha bay, faya ma tsikiye huya aye. Tsa na, mändzehəre a gəs na, a bərəzl a mändzehəre. A sər ka bo sa bay, səkwat a dədaw abəra mə gay ka gər i gay mamahkar eye ka dala. Ndo hay tə mbəzlaw tə lətse ha ka mbəlom na, kə mət tsiy.

¹⁰ Pol a mbəzlaw, a ye ka təv ηgay. A gufuk naha faya, a zla na a həlay, a gwadətay: «Dərev m̄a ye fakuma abəra bay, kə mət bay.»

¹¹ Tsa na, Pol a tsal a gay niye sa. A ye naha a zla makwala, a ηgəna ha. Tsa na, tə nda. A ma ka mətəsike me haladzay sa hus a mekedə, a ye ηgway.

¹² Ndo hay tə laka ahaya gawla nakə meenej aye a mətəgay. Ndo hay tebiye dərev tay a ηgwasə.

¹³ Nəmaa ye, nəmaa tsal a kwalalanj i yam hərwi məhəle may a Asos. Pol neŋgeye, a say mede tə sik. Nəmay, nəmaa gwad na, nəmaa zliye na ka me i dəlov mə dəma.

¹⁴ A ndzamay naha a gər ma Asos na, a tsal a kwalalanj i yam, nəmaa zla na ka me i dəlov. Nəmaa ye a gəma i Metilen.

¹⁵ Tədə eye na, nəmaa ndisl a Siyo. Tədə tadəy eye na, nəmaa ndisl a Samos. Tədə tadəkay eye na, nəmaa ndisl a gəma i Melet.

¹⁶ Niye andza məgwədə na, a say a Pol mändze ma Efez bay hərwi ma ta mətəsiye ka dala i Azi, ma ndisliye a Zerozelem bəse bay. Tadə ma giye bo na, a say mändisle a Zerozelem pat i Penjektot.†

Pol a tsikatay me a ndo i Efez hay

¹⁷ Ahəl nakə nəmaa ndisl a Melet aye na, Pol a slər ndo ka madugula neheye tə ndzatay kame a

† 20:16 Məsler hay 2.1.

ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ma Efez aye ada tâ yaw ka tæv ηgay. Ndo niye a ye, a zalatayaw.

¹⁸ Ndo niye hay tə həlaw bo, tə ndislew ka tæv ηgay na, a gwadatay: «Kwa i mede naha ga a gay kurom ka dala i Azi na, ka sərūm ha məndze ga mə walaη kurom.

¹⁹ Na gay məsler a Bəy Maduweη tə marəhay ha gər, tə mədzal gər eye ada na sa dəretsətseh haladzay hərwi Yahuda hay a satay məkədə ga.

²⁰ Ka sərūm ha, wu nakə ma gakumeye ηgama aye na, na ηgaha na bay. Na dākum ha tebiye. Na tətikakum kame i ndo hay ada mə gay kurom hay.

²¹ Na tsikatay a Yahuda hay ada a ndo neheye Yahuda hay bay aye, tâ gər ha mezeleme tay, tâ yaw ka tæv i Mbəlom. Tâ yaw, tâ pa mədzal gər tay ka Bəy Maduweη kway Yesu Kəriste.

²² «Anəke na, na diye a Zerozelem. Maa geη kutoη mede a dəma na, Məsəfəre Tsədəηηa eye ada na sər wu nakə ma ta ndzeηeye a gər mə dəma aye bay.

²³ Wu nakə na sər aye na, gəma nakə na ye a dəma aye na, Məsəfəre Tsədəηηa eye faya ma deηeye ha. A gwedeη: “Məgəse kar a daηgay tə dəretsətseh faya ma həbiye kar.”

²⁴ Ane i ga na, na ndziye ma bəra mba, a'ay dūh na mətiye na, wuray andaya a yeη a gər ka zal bay. Wu nakə a seη aye na, na ndəviye ha məsler i bəy Maduweη Yesu nakə a vələη aye hus ka mandəve ηgay eye. Məsler nakə a vələη aye na, mədə ha Labara Nğwalak eye i ηgama i Mbəlom.

²⁵ «Məndze ga nakə na ndza mə walaη kurom aye, na tsikawakum na, labara i Bəy i Mbəlom. Na

sər ha anəke na, ka ta ɲgatumeɲeye dāda sa bay.

²⁶ Hərwi niye, na tiye mbal abəra ka gər kurom. Tadə ndəray nəte kə dze abəra mə walaɲ kurom na, mənese ga sa bay.

²⁷ Hərwi na dākum ha wu nakə a say a Mbəlom mäge aye tebiye. Na ɲgaha fakuma abəra wuray kwa tsekweɲ bay tebiye.

²⁸ Tsəpum gər kurom, ada wene wene eye na, tsəpum ndo məpe mədzaɲ gər hay ka Yesu neheye Məsəfəre Tsədanɲa eye a gwadākum tsəpum aye. Gumatay gər a ndo məpe mədzaɲ gər hay ka Yesu. Wawa i Mbəlom, bo ɲgay eye a mət na, hərwi ada t̄a t̄ara ndo məpe mədzaɲ gər hay ka Yesu.

²⁹ Hərwi, na sər ha, na ye gwa na, ndo hay ta deyeweye a walaɲ kurom. Nəteye ta ndzək̄it bo na, andza kəra i pesl hay, ta gəriye ha ndo məpe mədzaɲ gər hay ka Yesu bay.

³⁰ Ada kwa mə walaɲ kurom ndo hay ta dazleye a maraw me hərwi masəpete tay ha ndo məpe mədzaɲ gər hay ka Yesu ka məpatay bəzay.

³¹ Gum metsehe lele, sər̄um ha na, məve mahkar, ta həvad ta həpat neɲ faya na d̄ay ha metsehe kwa a way nəte ta nəte ta mətuwe eye.

³² «Anəke na, na gəriye ha a həlay i Mbəlom. Neɲgeye ma gākumeye ɲgwalak andza nakə a tsik aye. Neɲgeye na, ma səkahakumeye ha mədzele ka Yesu kame kame ta gədaɲ ɲgay ada ma vəlakumeye wu neheye a ləva ha bo ma ta vəlateye a ndo neheye ta t̄ara i ɲgay hay aye.

³³ Neɲ na, dāda na tsətsah suloy, gura kəgəbay peteked ka ndəray bay.

³⁴ Bo kurom eye ka sər̄um ha, na ge məsler na, t̄ə həlay ga eye hərwi məhute wu məndaɲ may a neɲ

ta ndo neheye tə lakawa ga ha aye.

³⁵ Na dəkum ha na, ada kâ gum məsler nakə ma dzəniye ndo i mətawak hay aye. Bazlam i Bəy Maduweŋ kway Yesu nakə a tsik aye na, mâ makumaw a gər. A gwad: “Ka vəlay wu a ndo na, ka hutiye mənğwese a ze ndo nakə a təma aye.”»

³⁶ Pol a ndəv ha bazlam niye na, a dəkw gurmets, a dıwulay naha me a Mbəlom ta nəteye tebiye.

³⁷ Ta ndəv ha mađuwule me na, nəteye tebiye tə pa bo ka mətuwe haladzay. Ti ye naha, tə gəs na ka bo təmbolok təmbolok, tə tsikay me ta mətuwe eye, tə gwaday: «Do tə zay.»

³⁸ Wu nakə a ndalatay wene wene aye na, Pol a gwadatay: «Dada ka ta ŋgatumenje ye sa bay» aye. Tsa na, tə laka ha Pol hus ka təv i kwalalan i yam.

21

Pol ma diye a Zerozelem

¹ Nəmaa ŋgəna gər na, nəmaa ye, nəmaa tsal a kwalalan i yam. Nəmaa ye kwayanŋa a gəma i Kos. Tədə eye na, nəmaa ndisl a Rodes. Nəmaa lətse abəra ma Rodes, nəmaa ye a Patara.

² Nəmaa ye naha a dəma na, nəmaa huta kwalalan i yam nakə ma diye a gəma i Fenisi aye. Tsa na, nəmaa tsal a dəma, nəmaa ye ha.

³ Ahəl nakə nəmay ma wuzlah i dəlov aye na, nəmaa ŋgatay a gəma i Sipəre tə həlay i gula. Nəmaa ye a gəma i Siri. Nəmaa ndisl a gəma i Tir. Mə dəma na, tə mbəzla ahaya wu hay abəra mə kwalalan i yam.

⁴ Nəmaa ndzatay a gər a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu mə dəma. Nəmaa ndza ka bo dziye

luma nəte. Məsəfəre Tsədanña eye a dətay ha wu nakə ma ta ndzay a gər a Pol aye. Tsa na, tə gwaday: «Pol, kâ ye a Zerozelem bay.»

⁵ Ane tuk na, məhəne tasəla ka ndəv tsiy, nəmaa həl bo, nəmaa ye. Tə laka may ha tebiye tay eye, ɲgwas tay hay, ta wawa hay hus ka me i bəlay dərəŋ tə walaŋ gay. Nəmaa ndisl ka me i bəlay na, nəmaa dəkw gurmets, nəmaa dıwulay me a Mbəlom.

⁶ Tsa na, nəmaa tsik me a bo nəte nəte. Nəmay nəmaa tsal a kwalalaŋ i yam, nəteye na, ta mbəda gər a mətagay tay hay.

⁷ Nəmaa ye abəra mə Tir tə kwalalaŋ i yam, nəmaa ye a Pətolmayis. Mə dəma na, nəmaa tsikatay me a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu, nəmaa ndza mə dəma məhəne nəte ta nəteye.

⁸ Tədœ eye na, nəmaa həl bo, nəmaa ye ada nəmaa ndisl a Sezare. Mə dəma na, nəmaa ye a gay i Filip. Nəŋgeye ndo mətətikawa bazlam i Mbəlom. Nəŋgeye na, nəte mə walaŋ i ndo neheye tasəla tə pala tay ha ahəl niye ma Zerozelem aye.*

⁹ Dem ɲgay hay andaya fad, ta ye a zal zuk bay. Tə dawa ha bazlam i Mbəlom a ndo hay.

¹⁰ Nəmaa ndza məhəne haladzay na, ndo məde ha bazlam i Mbəlom wuray tə zalay Agabus a yaw abəra ma Yahuda, a ye naha ka təv may.

¹¹ Tsa na, a zla wu məbərə bəzay i huđ i Pol. A dzawa ha sik tə həlay ɲgay. Tsa na, a gwad: «Məsəfəre Tsədanña eye a gwad na, kəkay? A gwad na: “Ndo nakə na zla wu i bəzay i huđ ɲgay aye na, bəy i Yahuda hay ta dzawiye na andza nakay ma

* **21:8** Məsler hay 6.5 ada 8.5-40.

Zerozelem. Ta dzawa na na, ta vəlatəye ha a həlay a ndo neheye Yahuda hay bay aye.”»

¹² Bo may eye ta malamar neheye ma Sezare aye nəmaa tsəne bazlam niye na, nəmaa gay amboh a Pol. Nəmaa gwadəy: «Kâ ye a Zerozelem bay.»

¹³ Ane tuk na, a mbədəmay faya, a gwadəmay: «Ka tuwumeye ada faya ka dəduməneye ha dərev na, hərwi mey? Neñ na, neñ maləva bo eye tâ gəs ga a danğay kə ge düh bay tâ kəd ga, nâ mət hərwi Bəy Maduweñ Yesu ma Zerozelem.»

¹⁴ Nəmaa zəba faya na, ma gəsiye bazlam may bay. Nəmaa rəzlay a gər mətşikay sa bay. Nəmaa gwad: «Bəy Maduweñ mâ ge wu nakə a say aye.»

¹⁵ Nəmaa ndza məhəne tsakway ma Sezare na, nəmaa həl bo, nəmaa ye a Zerozelem tuk.

¹⁶ Siye i ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu tə lakamay ha. Nəmaa ye a gay i ndoweye andaya məzele ŋgay Mənasan. Neñgeye ndo i gəma i Sipəre, a pa mədzal gər ka Yesu na, kurre. Nəmaa ndziye na, mə gay ŋgay.

Pol ta Yakuba

¹⁷ Ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu ta təma may tə mənğwese eye lele.

¹⁸ Tədə eye na, Pol ta nəmay, nəmaa ye a gay i Yakuba. Mə dəma na, madugula neheye tə ndzatay kame a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye tə haya gər tebiye.

¹⁹ Pol a tsikatay me ada a təkəratay wu nakə Mbəlom a ge tə neñgeye ma məsler ŋgay nakə a ge mə walañ i ndo neheye Yahuda hay bay aye tebiye.

²⁰ Tə tsəne andza niye na, ta zambadəy a Mbəlom. Tsa na, tə gwadəy a Pol: «Pol, malamar,

zəba Yahuda hay haladzay ma pasliye bo bay, ta dzala ha ka Yesu, nəteye huya faya ta pay bəzay a bazlam i Musa mapala eye nakə Mbəlom a vəlay a Musa aye.

²¹ Azlakwa bay, ta tsəne nəkar na, ka tətikateye a Yahuda neheye tebiye nəteye mandza eye mə walaŋ i bərakəzaŋ hay ta gər ha bazlam mapala eye nakə Mbəlom a vəlay a Musa aye. Ka gwadateye: “Kâ dəsüm tay ha wawa kurom hay bay ada kâ pumay bəzay a kule i Yahuda hay bay sa.”

²² Ada mäge kəkay? Ta səriye ha ta dedək nəkar andaya ka ndislew kanaŋ.

²³ Ge wu nakə nəmaa tsikaka anəke aye. Ndo hay anaŋ fađ, ta vəl ha bo tay hərwi məsler i Mbəlom.

²⁴ Həlay tay mede hərwi məbere bo tsədaŋŋa ada mahəze gər andza nakə tə gawa aye mazlambar kə sla. Dum ka bo dziye a gay i mədəsley ha gər a Mbəlom hərwi məbere bo yak dərmaç. Səkəmumatay wu hay a həlay. Ka ge andza niye na, wu nakə ndo hay ta təkər ka nəkar aye na, andza dedək andaya mə bazlam tay niye ta təkər aye bay. Ada ta gwadiye nəkar dərmaç faya ka rəhay ha gər a bazlam i Musa mapala eye.

²⁵ Ndo neheye Yahuda hay bay aye ada ta təra ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu aye na, 6a nəmaa watsa tay naha bəđaw? Nəmaa watsa tay naha, nəmaa gwadatay: “Tâ həpəd slo nakə tə kəday a kule aye bay. Tâ nda bambaz bay kwa gənaw nakə a mət məməte aye tâ həpəd slo eye bay. Tâ tsəpa bo tay abəra ka mezeleme.”†»

²⁶ Tədəcə eye na, Pol a ye ta ndo neheye fađ aye,

† 21:25 Məsler hay 15.20.

ti ye mata bere bo tsədaŋŋa. Tsa na, Pol a ye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom, a gwad̄ay a ndo məvəlay wu a Mbəlom: «Məhəne tasəla ka ndəv abəra mə dəma na, məbere bo kway ma ndəviye, nəmaa maweye hərwi ada kwa way mâ vəlay wu a Mbəlom.»

Tə gəs na Pol

²⁷ Məhəne niye tasəla eye ma ta ndəviye kədayya na, Yahuda neheye ti yaw abəra ka dala i Azi aye tə ŋgatay a Pol mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Tə patay me a ndo hay ada tâ ye tâ gəs na. Ti ye faya tə gəs na.

²⁸ Ta wuda, tə gwad̄: «İsrayel hay, hwayumaw! Ndo nakə a tsikawa wu nakə lele bay ka İsrayel hay, ka bazlam i Musa mapala eye ada ka gay i mədəslay ha gər a Mbəlom aye na, neŋgeye anaŋ. Anəke na, neŋgeye faya ma zakiye ha wene wene eye na, kə həlaw ndo neheye Yahuda hay bay aye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Kə nas ha təv nakə tsədaŋŋa eye.»

²⁹ Tə tsik andza niye na, tə ŋgatay a Tərofime ndo i Efez tə Pol mə walaŋ gay. Tə dzala mə gər tay ma giye Pol kə zla ahaya a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom.

³⁰ Ndo hay tebiye mə walaŋ gay tə tsəne labara niye. Ndo hay ta hwayaw kwa məŋgay məŋgay. Tə gəs na Pol, tə vaha na abəra dəreŋ tə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Tsa na, kwayaŋŋa ta dərəzl na məged̄.

³¹ Ahəl nakə ta pəla tsəved̄ a satay məkəde na Pol aye na, bagwar i bəy i sidzew i Roma a tsəne ndo hay tebiye ma Zerozelem mə wadəŋ wadəŋ.

³² Kwayaŋŋa, a ye ta bagwar i sidzew ada sidzew siye hay ta hway ka tøv i ndo niye hay. Ndo hay tə ŋgatay a bagwar i bəy i sidzew ta sidzew siye hay na, tə gər ha məkədə Pol.

³³ Bagwar i bəy i sidzew niye a həndzəd naha ka tøv i Pol, a gəs na. Tsa na, a gwadətay: «Dzawum na lele tə tsalalaw sulo.» Tsa na, a tsətsah ka ndo hay, a gwadətay: «Ndo nakay nəngeye na, way? A ge na, mey?»

³⁴ Ane tuk na, ndo niye hay tebiye faya ta wudiye ta gədan. Siye hay ta wuda, tə tsik wal, ada siye hay ta wuda, tə tsik wu mekeleŋ. Bagwar i bəy i sidzew niye a sla faya mətsəne wuray dedek eye bay, hərwi faya ta wudiye haladzay. Tsa na, a gwadətay a sidzew hay: «Dum ha Pol a tøv kway nakə ka ndzawakwa mə dəma aye.» Tsa na, ti ye ha Pol a dəma.

³⁵ Ahəl nakə faya ta diye na, Pol a ndisl ka tøv nakə maga madədo aye na, sidzew hay tə zla na hərwi ndo hay faya ta ŋgədətsiye na ka zal.

³⁶ Hərwi ndo hay tebiye faya ta pay bəzay tə mawude eye, tə gwad: «Kədum na!»

Pol a tsikatay me a ndo hay

³⁷ Ahəl nakə faya ta fələkwiye ha Pol a gay tay niye na, Pol a gwadəy a bagwar i bəy i sidzew niye tə bazlam i Gərek: «Ka vələneye tsəved ka mətsikaka wu ga andaya tədew?»

Bagwar i bəy i sidzew niye a tsətsah faya, a gwadəy: «Nəkar na, ka sər bazlam i Gərek daw?»

³⁸ Na gwad nəkar ndo i Ezipt wuray patakay a zlaw mawesewes a hudgay aye ada a həlaw ndo

hay gwezem fađ tə wu həlay a patay ha a kəsaf hərwi mabəbazl tay ha ndo hay aye bədaw?»

³⁹ Pol a mbəday faya, a gwaday: «Nəj na, ndo i Yahuda. Tə wa ga ma gəma i Tarsis ka dala i Silisi. Nəj ta dedek wawa i gəma niye lele eye. Amboh vələj tsəved ka mətsike me, na tsikateye me a ndo hay.»

⁴⁰ Bagwar i bəy i sidzew niye a vəlay tsəved ka mətsike me. Pol a lətse ka dakakal i gay, a gatay tə həlay kət kət ada ndo hay tebiye tā ndza tete. Tsa na, ndo hay tebiye tə ndza tete. Pol a dazlay mətsikatay me tə bazlam i Yahuda hay.

22

¹ «Malamar ga hay ta bəba ga hay, bazlam ga nakə anəke na tsikakumeye, na mbədiye ha ka bo abəra me aye na, tsənum təday.»

² Ndo niye hay tə tsəne Pol faya ma tsikateye me tə bazlam i Yahuda hay na, ta səkah ha məndze tete sa.

Tsa na, Pol a gwadətay:

³ «Nəj na, ndo i Yahuda. Tə wa ga ma gəma i Tarsis ka dala i Silisi. Na gəl na, kənañ ma Zeromezem. Ndo nakə a dzengeñ aye na, Gamaliyel. Maa tətiken məpay bəzay a bazlam mapala eye i bəba tətə kway hay kəkay na, nəjgeye. Na vəlay ha bo peteh a Mbəlom andza nəkurom neheye anañ bəgom aye.

⁴ Na gatay dəretsətseh a ndo neheye tə pay bəzay a Bəy Maduweñ Yesu aye hus ka məkəde tay ha mədahañ eye. Na gəs tay ha haladzay. Kwa ɲgwas hay, na ye tay ha a danğay.

⁵ Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom ta madugula hay ta sliye faya məhələ mbal ga, na tsik na, dedek. Ta watsa dərewel hay, ta vəleŋ a həlay hərwi mede ha ka təv i malamar neheye nəteye Yahuda hay ma gəma i Damas aye. Ada na ye a dəma na, mata gəse ndo neheye faya ta pay bəzay a Yesu aye hərwi ada nâ həlatay ahaya kanan a Zerozelem məgatay dəretsətseh.

⁶ «Ahəl nakə neŋ faya na diye, neŋ bəse na ndisliye a Damas aye na, mazlambar magərhapat. Kwayaŋŋa dzaydzay bagwar eye a mbəzlaw abəra mə mbəlom. A lawara ga a wuzlah tuwzik, a dəv dzaydzay haladzay.

⁷ Tsa na, na dəd ka dala. Na tsəne mətsike me, a ləvaw mə mbəlom, a gwedeŋew: “Sol, Sol, nəkar faya ka geŋeye dəretsətseh andza niye na, hərwi mey?”

⁸ «Na tsətsah: “Nəkar way, Bəy Maduweŋ?”

«Mətsike me niye a mbədeŋew faya, a gwad: “Neŋ na, Yesu ndo i Nazaret nakə faya ka geye dəretsətseh aye.”

⁹ Ndo neheye faya ta lakiye ga ha aye ta ŋgatay a dzaydzay niye, ane tuk na, ta tsəne mətsike me i ndo nakə a tsikeŋew me aye bay.

¹⁰ «Na tsətsah naha faya, na gwaday: “Na giye na, kəkay, Bəy Maduweŋ?”

«Bəy Maduweŋ a gwedeŋew faya: “Lətse, do a Damas. Ka ndisl naha a dəma na, ta tsikakeye wu nakə Mbəlom ma gwadakeye ge aye.”

¹¹ Na lətse ka mbəlom na, na ŋgatay a dərə bay, hərwi dzaydzay nakə a dəv haladzay aye ka gu-lufeŋ ha dərə. Ndo neheye faya ta lakiye ga ha aye, tə gəseŋ həlay, ti ye ga ha a Damas.

12 «Ma Damas na, ndoweye andaya məzele ηgay Ananiyas. Neηgeye ndo məpay naha faya a Mbəlom lele ada a rəhay ha gər a bazlam kway mapala eye lele. Yahuda neheye ma Damas aye ta rəhay ha gər lele.

13 A ye naha ka təv ga, a gwedeη: “Sol malamar ga, dəre yak mâ händək!” A tsik andza niye na, kwayaηηa dəre ga a händək. Na ηgatay a bo ηgay eye tuk.

14 A gwedeη sa: “Mbəlom i bəba tətə kway hay kə zla kar kurre hərwi ada kâ sər wu nakə a say ka giye aye ada kâ ηgatay a ndo nakə mənese andaya faya təbey aye ada kâ tsəne mətsike me i ηgay eye ηgway andza nakə anəke kə ge bo tsiy aye.

15 Anəke nəkar ka təra na, ndo məhəle mbal ηgay. Mbəlom kə slər kar ha mədətay ha a ndo hay wu nakə ka tsəne aye tə wu nakə ka ηgatay aye.

16 Anəke ka həba na, sa mey? Lətse ka mbəlom ta dzəhuḡ kar ha a yam ada tsətsah faya mâ dzəna kar hərwi ada Mbəlom mâ bara fakaya abəra mezeleme.”

17 «Ma dəba eye na, na mbədə gər a Zerozelem. Na yawa a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom, na dıwulaway me a Mbəlom. Pat wuray na, na ye a gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Neη faya na dıwuleye me na, məsine a geη.

18 Ma məsine ga niye na, na ηgatay a Bəy Maduweη, a gwedeη: “Lətse, do abəra ma Zerozelem hərwi ndo neheye na, ta tsəniye bazlam yak nakə ka neη aye bay.”

19 «Na mbədəy faya a Bəy Maduweη, na gwadəy: “Dədək Bəy Maduweη, tə sər ha lele na yawa a gay i madıwule me hərwi məgəse tay ha ndo neheye

tə dzala ha ka nəkar aye a daŋgay ada məndebe tay ha.

²⁰ Ahəl nakə tə kəf na Etiyen, ndo məde ha bazlam yak aye na, neŋ andaya dərma, a yeŋ a gər. Na həba ka peteked i ndo neheye tə kəf na Etiyen aye.”

²¹ «Ane tuk na, Bəy Maduweŋ a gwedeŋ: “Do, na sləriye kar ha a gəma dərən eye hay, ka təv i ndo neheye Yahuda hay bay aye.”»

Pol kame i bagwar i sidzew i Roma

²² Ndo niye hay tə pay zləm a bazlam i Pol nakə faya ma tsikateye hus a ndisl ka bazlam nakə a gwad «Na sləriye kar ka təv i ndo neheye Yahuda hay bay» aye. Tsa na, ta wuda ta magala, tə gwad: «Dzum ha ndo nakay abəra mə dəma! Kəfum na abəra mə dəma mədahaŋ eye! Neŋgeye na, a ye ka bo ma ndziye ka bəra bay.»

²³ Ta wuda haladzay, ta kal ha peteked tay a magərmbəlom. Tə həl bətekwew məkutse a magərmbəlom dadukdukwe.

²⁴ Bəy i sidzew a zəba faya andza niye na, a gwadatay a sidzew hay: «Gəsum na, ada kâ yum ha a gay.» Tə gəs Pol, tə fələkwa ha a gay. Ti ye naha na, a satay məndebe na Pol hərwi məgay kutoŋ ka mətsike me, mâ datay ha Yahuda hay ta wuda na, hərwi mey?

²⁵ Tə dzawa Pol mata ndebe tuk na, Pol a gwadəy a bagwar i sidzew niye: «Nəkar na, tsəved yak andaya məndebe ndo i Roma nakə ta gay sariya zuk bay aye ta mandalağa daw?»

²⁶ Bagwar i sidzew a tsəne bazlam i Pol na, a ye ka təv i bəy bagwar eye i sidzew hay, a ye a dəy ha

bazlam i Pol nakə a tsik aye. A gwadəy: «Ka giye tebiye na, kəkay? Ndo nakay na, ndo i Roma.»

²⁷ Tsa na, bagwar i bəy i sidzew niye a ye ka təv i Pol. A ye naha a tsətsah faya, a gwadəy: «Tsikenj ta dedək, nəkar na, ndo i Roma dəw?»

Pol a mbədəy faya, a gwadəy: «Ayaw! Neñ ndo i Roma.»

²⁸ Bəy i bagwar i sidzew niye a gwad: «Neñ na təra ndo i Roma na, na vəl suloy haladzay.»

Pol a mbədəy faya, a gwadəy: «Neñ tə wa ga na, ndo i Roma ŋgway bəna na səkəm ta suloy andza nəkar bay.»

²⁹ Kwayanŋa ndo neheye maləva bo eye ta ndaḡiye Pol məgay kutoŋ ka mətsike me aye, ta həndzəf faya abəra. Bo i bagwar i bəy i sidzew eye a sər ha Pol neŋgeye ndo, a pay tsalalaw a ndo i Roma na, a dzədzar haladzay.

Pol kame i madugula i Yahuda hay

³⁰ Bagwar i bəy i sidzew niye a say məsəre ha Yahuda hay tə may ha mənese hərwi mey. Hərwi niye, tədəcə eye na, a pəla ahaya tsalalaw abəra mə həlay a Pol. Tsa na, a zalatay a bagwar hay i ndo neheye tə vələway wu a Mbəlom aye tebiye. A hayatay gər. Tsa na, tə zla ahaya Pol, a lətse ha kame tay.

23

¹ Pol a ndazl tay ha bagwar i Yahuda hay. Tsa na, a gwadətay: «Malamar ga hay, neñ na sər ha məndze ga ka tsəved i Mbəlom na, lele. Mədzał gər ga mapa eye na, ka neŋgeye.»

² Bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom məzele ŋgay Ananiyas, a tsəne na, a gwadətay a ndo

neheye nəteye bəse ka təv i Pol aye: «Fumay ka bazlam.»

³ Pol a gwadəy: «Mbəlom ma fakeye na, a nəkar. Ka ndza kanan məgeñ sariya na, andza nakə bazlam mapala eye a tsikaka aye. Ane tuk na, nəkar eye düh faya ka nasiye ha bazlam i Mbəlom mapala eye hərwi ka vəlateye tsəved a ndo hay tâ kəd ga.»

⁴ Ndo neheye nəteye bəse ka təv i Pol aye, tə gwadəy a Pol: «Ka tsadəy a bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom na, kəkay!»

⁵ Pol a mbədatay faya, a gwadətay: «Malar ga hay, na sər ha neñgeye bagwar i ndo məvələway wu a Mbəlom bay. Hərwi mawatsa eye mə Derewel i Mbəlom na, tə gwad: “Dada ka tsikiye wuray manasa eye ka bəy i gəma yak bay.*”»

⁶ Pol a sər ha, ndo neheye mahaya gər aye na, siye hay Saduke hay, siye hay Farisa hay. Hərwi niye a wuda kələrri kame tay, a gwadətay: «Malar ga hay, neñ na, ndo Farisa ada gwala ga hay na, Farisa hay. Ka gumeñeye sariya anəke na, hərwi nakə na dzala ha ta dedək mədahañ hay ta lətseweye abəra ma mədahañ aye.»

⁷ Pol a ndəv ha bazlam ñgay niye na, kwayañña Saduke hay ta Farisa hay tə pa bo ka məma ha ka bo mañgok mə walañ tay. Ma məhay gər tay niye na, mədzal gər tay a ñgəna.

⁸ Saduke hay nəteye tə gwad na, mədahañ hay ta lətseweye abəra ma mədahañ sa bay, gawla i Mbəlom hay andaya bay ada kwa məsəfəre andaya

* 23:5 Madayaw abəra ma Ezipt 22.27.

bay. Farisa hay i tay na, ta pa faya mədzal gər tay. Tə gwad wu neheye tebiye andaya.

⁹ Ta səkah ha mawude haladzay sa. Tsa na, siye i ndo mədzanğawa bazlam i Mbəlom mapala eye, nəteye ma bərək i Farisa hay dərmağ, hərəm tə lətse, tə gwad: «Nəmay na, nəmaa huta mənese kwa tsekweñ ka ndo nakay təbey. Ma giye maa tsikay me na, ağəna gawla i Mbəlom kəgəbay məsəfəre.»

¹⁰ Ta səkah hay məbetse me huwwa mə walañ tay sa. Bagwar i Bəy i sidzew a zəba faya na, ta kədiye na Pol, a vəlay madzədzere haladzay. Tsa na, a gatay wiyaw a sidzew hay, a gwadatay: «Dum, gəsum ahaya Pol abəra ma wuzlah tay ada kə yum ha a gay nakə a ndzawa mə dəma aye.»

¹¹ Ta həvad eye niye na, Bəy Maduweñ a yaw a bəzay ha bo a Pol, a gwaday: «Dərev m̄a ye fakaya abəra bay, tete yak. Ka həl mbal ga ma Zerozelem. A señ kə həl mbal ga ma Roma dərmağ.»

A satay a Yahuda hay məkədə Pol

¹² Tədə eye na, siye i Yahuda hay tə haya gər, tə ma ha ka bo bazlam. Tə mbada, tə gwad: «Nəmaa kəd na Pol bay na, nəmaa ndiye dəf bay, nəmaa siye yam bay. Kutoñ nəmaa kədiye na təday.»

¹³ Ndo neheye tə haya gər, tə ma ha ka bo bazlam aye na, ta ziye kuro kuro fad.

¹⁴ Tə həl bo, ti ye ka təv i bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta madugula hay. Ti ye naha, tə gwaday: «Nəmay na, nəmaa mbadaka kame i ndo hay. Nəmaa ndiye dəf bay, nəmaa siye yam bay. Kutoñ nəmaa kədiye na Pol təday ada nəmaa ndiye dəf, nəmaa siye yam.»

¹⁵ Nəkurom ta bagwar i ndo mələve dala kway na, dum tsətsahum ka bagwar i bəy i sidzew, mâ zlakuma ahaya Pol a bəra. Gwadumay na, a samay mazəbe ada mətsəne bazlam nakə a tsikawa aye lele. Nəmay na, nəmaa ləviye bo lele, ta zla ahaya, ma ta ndisleweye kanəŋ na, nəmaa kəf na.»

¹⁶ Ane tuk na, bazlam niye faya ta tsikiye na, wawa i malamar i Pol kə tsəne. A ye a gay i bagwar i bəy i sidzew nakə tə pa a dəma Pol aye. A ye naha, a dəy ha a Pol.

¹⁷ Pol a tsəne andza niye na, a zalay a bəy i sidzew, a gwaday: «Laka ha wawa nakay ka təv i bagwar i bəy i sidzew hərwi bazlam ŋgay andaya a say mədəy ha.»

¹⁸ Bəy i sidzew ti ye ta wawa niye. A laka ha ka təv i bagwar i bəy i sidzew. A ye naha a gwaday: «Nəmaa yaw ka təv yak na, Pol i danğay a zelen. Na ye ka təv ŋgay na, a gwedenj nâ lakaka ahaya wawa nakay hərwi wu andaya a say mədaka ha.»

¹⁹ Tsa na, bagwar i bəy i sidzew niye hay a gəs na wawa niye abəra mə həlay. A ye ha kətsah abəra ka təv i ndo hay. A tsətsah faya, a gwaday: «Ka gwedenj na, kəkay?»

²⁰ Wawa niye a gwaday: «Yahuda hay ta haya gər, tə ma ha ka bo bazlam, tə gwad ta deyeweje, ta tsətsahiye naha fakaya Pol. Ka zlatay naha tədce kame i məhay gər i bagwar i ndo mələve dala tay andza agəna ta zəbiye ka bazlam ŋgay nakə a tsikawa aye.

²¹ Ane tuk na, ta yaw, ta tsətsah na, kâ təma tay na bay. Hərwi ndo hay mə walaŋ tay, ta ziye kuro kuro fad ta pay bo a gofo. Nəteye na, ta mbəda tsiy. Tə gwad ta ndiye dəf bay, ta siye yam bay. Kutoŋ ta

kədiye na Pol təday. Anəke na, nəteye mahaya gər eye tsiy, ta həba na, bazlam yak nəte ŋgweŋ.»

²² Bagwar i bəy i sidzew niye hay, a gwadəy: «Kâ təkəray bazlam nakay a ndəray sa bay.» Tsa na, a gwadəy: «Do wu yak.»

Tə slər ha Pol ka təv i Felikus

²³ Ma dəba eye na, bagwar i bəy i sidzew niye a zalatay a bəy i sidzew hay sulo, a gwadətay: «Hayumay gər a sidzew hay temerre sulo, ndo makukure pələs hay kuro kuro tasəla ada hasləka hay temerre sulo, ta həl suwal tay a həlay. Nəkurom tebiye ləvum bo lele ka mede a Sezare. Ka həlumeye bo ta bəre tsid i həvad.

²⁴ Ləvum ha bo tə pələs neheye ka zlumeye ha Pol aye. Ka deyumeye na, mâ ndisl ka təv i Felikus ndo mələve dala i Sezare na, wuray kwa tsekweŋ mâ gay bay.»

²⁵ Tsa na, bagwar i bəy i sidzew niye hay a watsatay dərəwel a həlay, a gwad:

²⁶ «Nəŋ Kələd Lisiyas, na tsikaka naha me a nəkar Felikus.

²⁷ «Ndo nakay na sləraka naha na, Yahuda hay tə gəs na a satay məkədə na. Nəŋ na tsəne nəŋgeye ndo i Roma na, na zla na bazlam eye ka gər ga nəmay ta sidzew ga hay. Nəmaa təma ha, nəmaa gəs na nəmaa ye ha a gay may.

²⁸ Hərwi məsərə ha wu nakə ta kədiye na faya aye na, na zla, na ye ha kame i məhay gər i ndo mələve dala tay hay.

²⁹ Na ye ha, na pay zləm a bazlam tay eye na, tə tsik ka bazlam tay mapala eye. Gər i bazlam eye

nakə dā mægweđe kə nas ada məkəđe na faya aye kəgəbay məgəse na a danğay aye na, andaya bay.

³⁰ Ma dəba eye na, tə gwedeŋ Yahuda hay ta haya gər, ta ma ha ka bo bazlam. Hərwi niye, na ge mahonok bay, na sləraka naha bəse. Na gwadatay a ndo neheye tə may ha mənese aye na, tã ye naha tã wuda ka təv yak.»

³¹ Sidzew hay tə ge andza nakə tə tsikatay aye. Tə zla Pol, ti ye ha ta həvad hus a gəma i Anđipatəris.

³² Tədcə eye na, sidzew neheye tə laka tay tə sik aye, tə gər tay ha. Ta mbəda gər a dəba, tə ma a təv nakə tə ndzawa mə dəma aye. Ndo makukure tə pəles ti ye ha Pol.

³³ Tə husa a Sezare na, ndo makukure pəles hay tə vəlay dərəwel nakə tə vəlatay naha a həlay a Felikus ada tə vəlay ha Pol a həlay.

³⁴ Bəy a təma dərəwel niye a dzanğa. Tsa na, a tsətsah ka Pol, a gwadaŋ: «Nəkar na, ndo i dala waray?»

Pol a dāy ha, a gwadaŋ: «Neŋ ndo i dala i Silisi.»

³⁵ Bəy a tsəne andza niye na, a gwadaŋ: «Na gakeye na sariya yak na, ndo neheye tə maka ha mənese aye tã yaw təday.» Tsa na, a gwadatay a sidzew hay: «Dum ha Pol a gay nakə bəy Herod, bəy bagwar eye a ŋgar ahəl niye aye.»

24

Pol kame i Felikus

¹ Ma dəba i məhəne zlam na, Ananiyas bagwar i ndo məvəlaway wu a Mbəlom ta siye i madugula i Yahuda hay ada ndoweye andaya tə zalay Tertulus, ndo məsəre gər i bazlam i sariya i bəy i Roma,

ti ye a Sezare. Ti ye ka tæv i bəy niye tə zalay Felikus aye, ta wuda ka Pol.

² Bəy a slər ndo ka Pol. Ti ye, tə zalay naha. Pol a yaw na, Tertulus a dazlay məngay naha bazlam a gər a Pol. A gwadāy a bəy: «Bəy bagwar eye, zay andaya məndze haladzay ka dala kway na, hərwi yak. Mələve i bəy yak nakə faya ka ləviye na, tə metsehe lele. Ka lambad tay ha wu hay lele hərwi madzəne dala kway.

³ Hərwi wu neheye tebiye nəmaa huta aye na, nəmaa gaka sisəe kwa ahəl waray ada kwa kəday. Nəmaa gaka sisəe haladzay.

⁴ «A seŋ məmətse kar ha haladzay bay. Ane tuk na, amboh hərwi ŋgwalak yak, pamay zləm ka bazlam may məndze tsekweŋ tey.

⁵ Nəmaa sər ha, ndo nakay na, ndo mənese ha dala kway. Neŋgeye na, bəy i ndo neheye faya ta pay bəzay a parasay i ndo neheye tə zalatay Nazaret hay aye. Neŋgeye faya makwasatay ha gər a Yahuda hay tebiye ka məndzibəra.*

⁶ Ka pəla tsəved ka mənese ha gay i mədəslay ha gər a Mbəlom. Hərwi niye, nəmaa gəs na. [A samay məgay sariya andza bazlam may mapala eye,

⁷ ane tuk na, Lisiyas bəy i sidzew a buwa famaya abəra ta gədaŋ a ŋgaha na.

⁸ Tsa na, Lisiyas a gwadamay: “Dum ta wudum faya ka tæv i bəy Felikus.” Nəmaa yaw ka tæv yak na, hərwi mawude faya.] Tadə ka tsətsah faya bazlam na, nəkar tə gər yak ka səriye wu nakə nəmaa wuda ha faya aye na, dedek.»

⁹ Yahuda hay dərmaç tə gwad: «Bazlam niye na,

* 24:5 Mata 2.23.

dedek andza niye. Wu neheye tə tsik ka Pol aye na, nəte.»

¹⁰ Ta ndəv ha bazlam tay na, bəy a vəlay tsəved a Pol ka mətsike me. A gay naha a Pol wiyaw tə həlay. Tsa na, Pol a dazlay a mətsike me, a gwad: «Na sər ha, nəkar na, ndo məge sariya ka dala kway kə ndza məve haladzay. Hərwi niye dərev ga kə ɲgwasa haladzay hərwi na huta tsəved məge sariya kame yak.

¹¹ Bəy, nəkar tə gər yak ka sliye faya matsətsehe məndze ga ka ndo hay. Kə ge anəke na, ma ziye məhəne kuro gər eye sulo bay nakə na yaw a Zerozelem mata dəslay naha gər a Mbəlom aye.

¹² Ahəl nakə na ye a dəma aye na, nəmaa ge mahəmba kwa ta ndo hay bay ada kwa na pay me a ndo hay mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom bay. Ada kwa mə gay i məduwule me, kwa ma wuzlahgəma na pay me a ndo hay bay.

¹³ Ndo neheye anəke nəteye faya ta ndərɓakiye na, wuray kəriye. Ta sla faya mətsike wu nakə ta dədiye ga ha ta sariya aye bay.

¹⁴ Neɲ na, na dəkeye ha wu nakə na sər aye. Ta dedek, na pay bəzay a tsəved nakə nəteye tə gwad lele bay aye. Ane tuk na, neɲ faya na gay məsler na, a Mbəlom i bəba tətə may hay. Ada na dzala ha ka wu nakə mawatsa eye mə dərewel i Musa ada nakə mawatsa eye mə dərewel i ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay aye.

¹⁵ Hərwi na sər ha ta dedek andza nəteye neheye tə sər ta dedek ndo neheye mənese andaya fataya bay aye ta ndo i mezeleme hay ta lətseweye abəra ma mədahaɲ.

¹⁶ Hərwi niye, neɲ na vəliye ha bo ga məndze

tsədaŋŋa kame i Mbəlom ada kame i ndo hay pat pat.

¹⁷ «Na ndza mə slele məve haladzay, na ye a Zerozelem bay. Na ye a Zerozelem na, na zla madzəne a ndo ga hay ada hərwi məvəlay wu a Mbəlom.

¹⁸ Tə ndzeŋ a gər mə gay i mədəsley ha gər a Mbəlom na, na ndəv ha məsler i məbere bo tsədaŋŋa tsiy. Ndo hay andaya bay ada magazləga andaya bay.

¹⁹ Ane tuk na, siye i Yahuda neheye ka dala i Azi aye, nəteye andaya. Həbe tadə ta huta fagaya mənese na, mata dayaw mawude fagaya ka təv yak na, nəteye.

²⁰ Kəgəbay mənese nakə na ge tə gəs ga faya, ti ye ga ha kame i bagwar i Yahuda hay aye na, ta tsikaka.

²¹ Ma giye na, hərwi nakə na gwad ta magala kame tay: «Ka gəsuma ga ahaya kame kurom bəgom na, hərwi nakə neŋ na dzala ha ta dedek mədahan hay ta lətseweye abəra ma mədahan aye.»»

²² Bəy Felikus na, a sər ha tsəved i məpay bəzay a Yesu lele. Hərwi niye, ka ndəv ha sariya bay, a gwadatay: «Lisiyas bəy i sidzew ki yaw na, na ndəviye ha sariya aye.»

²³ A gwaday a bagwar i sidzew: «Pa na Pol a daŋgay, kə gay dəretsətseh bay, gəray tsəved a dzam ŋgay hay tə zəbay dəre.»

²⁴ A ndza məhəne tsekweŋ na, Felikus ta ŋgwas ŋgay Duruzel tə ndisl naha. Ŋgwas ŋgay na, dem i Yahuda hay. A slər ndo ka Pol, m̄a zalayaw ada

mâ yaw ka tæv tay. Ki yaw, ka təkəratay ka məpe mədzal gər ka Yesu Kəriste, ta pay zləm.

²⁵ Tsa na, a dazlay mətsikatay ka məndze nakə ta ndziye mənese andaya fataya bay, ka məgay met-sehe a bo ada ka sariya nakə Mbəlom ma gateye a ndo hay aye. Felikus a tsəne andza niye na, zluwer a gay. Tsa na, a gwadəy a Pol: «Anəke na, do wu yak, aza na huta həlay eye na, na zalakeye sa.»

²⁶ Felikus a dzala mə gər ɲgay agəna Pol ma vəleye suloy. Hərwi niye a zalaway a Pol mətsike me.

²⁷ Tə ndza ka bo məve sulo na, ta mbəda ha Felikus ta Porsiyos Festus. Felikus na, neɲgeye a say mayatay a gər a Yahuda hay. Hərwi niye a gər ha Pol ma daɲgay.

25

Pol kame i bəy Festus

¹ Ahəl nakə tə pa na Festus a bəy, a dazlay a məsler, a ge məhəne mahkar na, a həl bo abəra ma gəma i Sezare, a ye a Zerozelem.

² A ndisl a Zerozelem na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta bagwar i Yahuda hay ti ye ka tæv ɲgay hərwi mawude ka Pol. Ta tsətsah faya, tə gwadəy:

³ «Ambəh, zlamay ahaya Pol a Zerozelem ka mäge sariya may kənaɲ.» Tə tsikay andza niye na, bə ta nda faya me ada a satay mata kəde na ka tsəved.

⁴ Ane tuk na, Festus a mbədatay faya, a gwadətatay: «Pol na, neɲgeye ma daɲgay mə gay ma Sezare. Anəke na, na giye mahonok bay, na

ndziye məhəne tsekweŋ na, na mbədiye gər a mətagay.»

⁵ A gwađatay sa: «Kə sakum na, bəy kurom hay tâ peŋ bəzay a Sezare. Tadə ndo nakay kə ge wu nakə lele bay aye na, tâ ye naha, tâ ge faya sariya.»

⁶ Festus a ndza ma Zerozelem na, məhəne tsamahkar hus a məhəne kuro tsa. Tsa na, a mbəda gər a Sezare. Bəy i Yahuda hay tə pay bəzay. Tədə eye na, a ye a təv məge sariya. A gwađatay: «Dum, zlumenew Pol.»

⁷ Pol a ye ka təv məge sariya na, kwayaŋŋa Yahuda neheye ti yaw ma Zerozelem aye tə lawara na. Ta raw faya me ka mənese neheye a say a zləm mətsəne bay aye wal wal haladzay, ane tuk na, tə sla faya mətsike dedək ŋgay eye bay.

⁸ Ta ndəv ha mətsike bazlam tay niye hay na, Pol a ge ka bo abəra me, a gwađatay: «Na ge mənese kwa tsekweŋ bay tebiye, kwa ka bazlam mapala eye i Yahuda hay, kwa ka gay i mədəslay ha gər a Mbəlom, kwa ka bəy i Roma eye, na ge mənese bay.»

⁹ Festus a say neŋgeye mâ yatay a gər a Yahuda hay. Hərwi niye, a tsətsah ka Pol, a gwađay: «Ka deyekweye a Zerozelem na ta gakeye sariya yak mə dəma na, a saka daw?»

¹⁰ Pol a mbəday faya, a gwađay: «Neŋ kame i sariya i bəy i Roma, tâ ŋgəneŋ ha sariya ga na, kanaŋ. Kwa nəkar tə gər yak ka sər lele, na gatay mənese a Yahuda hay bay.

¹¹ Tadə na ge mənese nakə da məkədə ga faya aye na, na may ha me a məməte wal bay. Ane tuk na, tadə maraw me i ndo neheye ta raw fagaya me andaya mə dəma bay na, ndəray ma sliye faya

məvəlatay ga ha bay. Mata ge sariya ga na, bəy i Roma!»

¹² Festus a tsəne bazlam ŋgay niye na, tə ma ha ka bo bazlam mə walaŋ tay ta ndo ŋgay hay. Ma dəba eye, Festus a gwadəy: «Ka gwad mata gaka sariya yak na, bəy i Roma ba! Ka diye ka təv ŋgay dedək.»

¹³ Ma dəba eye andza tsekweŋ na, bəy bagwar eye nakə tə zalay Agəripa aye neŋgeye ta malamar ŋgay ŋgwas eye, tə zalay Berenis, ti ye a Sezare mata zəbayaw dərə a Festus.

¹⁴ Tə ndza mə dəma məhəne haladzay. Hərwi niye Festus a huta həlay eye məday ha labara i Pol a bəy bagwar eye. A gwadəy: «Ndo wuray andaya kanaŋ Felikus a gər ha a daŋgay, na yaw na ndzay a gər.

¹⁵ Na ye a Zerozelem na, bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye ta madugula i Yahuda hay ti ye naha ka təv ga, ta wuda faya, tə gwedeŋ: “Gəs na ta sariya.”

¹⁶ Ane tuk na, na mbədəy faya, na gwadətay: “Dada Roma hay ta kədiye ndo ze mədzatay ha gər a ndo neheye ta wuda faya aye bay. Tə dzatay ha gər ta ndo neheye ta raw faya me aye ada neŋgeye dərmak tadə dedək, dedək bay na, ma tiye mbal i gər ŋgay.”

¹⁷ Tsa na, nəmaa yaw ka bo dziye. Nəmaa yaw na, na mətsa ka wuray bay. Tədə eye na, na ye ka təv mäge sariya. Tsa na, na slər ndo hay, na gwadətay: “Zalumay naha a Pol mâ yaw.”

¹⁸ Pol a yaw na, ndo neheye ta wuda faya aye ti ye naha. Ndo neheye ta wuda faya aye na, tə tsik faya wuray andza nakə na dzala aye bay.

¹⁹ Wu nakə na tsəne aye, tə kəf wuway na, ka kule tay nakə tə paway bəzay aye. Ada sa na, ka ndo nakə tə zalay Yesu a mət aye na, Pol a gwaɖawa kə lətsew abəra ma mədahan aye.

²⁰ Neŋ na, a geŋ wadəŋ wadəŋ, na sər mäge kəkay bay. Hərwi niye, na gwaɖay a Pol: “A saka na, takwa mata ge sariya i bazlam nakay ma Zerozelem kəla ɖaw?”

²¹ Ane tuk na, Pol a wuda andza niye bay. A gwaɖ: “Mata ŋgəneŋ ha sariya ga na, bəy i Roma.” Aya ane, na gwaɖatay a sidzew hay: “Pum na a gay i daŋgay, tsəpum na hus a pat nakə na sləriye ha ka təv i bəy i Roma aye.”»

²² Agərīpa a tsəne andza niye na, a gwaɖay a Festus: «Neŋ dərmaɖ a seŋ mətsəne bazlam i ndo niye tə zləm ga.»

Festus a mbəɖay faya, a gwaɖay: «Təɖə na, ka tsəniye bazlam ŋgay.»

²³ Təɖə eye na, Agərīpa ta malamar ŋgay Berenis ti ye naha ta ndo neheye tə patay naha bəzay aye. Bəy i sidzew hay, ndo neheye bagwar eye ma gəma niye aye tə patay naha bəzay. Ti ye naha tə fələkwa a gay i mäge sariya. Ti ye naha na, Festus a gwaɖatay a ndo ŋgay hay: «Dum, zalumayaw a Pol, mâ yaw.» Ndo niye hay ti ye, tə zalayaw a Pol. Pol a yaw ka təv tay.

²⁴ Tsa na, Festus a gwaɖ: «A nəkar Agərīpa, bəy bagwar eye ada a nəkurom neheye tebiye kanan aye. Ndo nakə Yahuda neheye ma Zerozelem aye ta Yahuda neheye kanan aye ta wuda faya ka təv ga. Ta wuda faya, tə gwaɖ neŋgeye na, mâ ndza sa bay, məkəɖe na.

²⁵ Neŋ na, na huta faya mənese nakə dā məkəde na aye bay. Ane tuk na, bo ŋgay eye tə gər ŋgay a gwad: “Bəy i Roma mâ ŋgəneŋ ha sariya ga.” Hərwi niye, na dzala na, na sləriye naha.

²⁶ Neŋ na, gər i bazlam eye nakə dā na watsay naha a bəy i Roma na, na sər bay. Hərwi niye na slər naha kame kurom tebiye ada wene wene eye kame yak Agərīpa bəy bagwar eye. Tsətsah faya gər i bazlam eye. Ka tsətsah na, agəna neŋ dərmaŋ na hutıye gər i bazlam nakə na tsikiye aye hərwi ada nâ huta wu nakə na watsay naha a bəy i Roma aye.

²⁷ Na zəba faya məslərə ha ndo i danğay ka təv i bəy i Roma ze məsərə mənese ŋgay eye na, lele bay.»

26

Pol kame i Agərīpa

¹ Agərīpa a gwadəy a Pol: «Anəke na, na vəlaka tsəved ka mətsike me abəra ka bo yak.»

Tsa na, Pol a zla həlay a mbəlom, andza məgwede a say ma tsikiye me. A dazlay a mətsike me abəra ka bo ŋgay. A gwadəy a bəy Agərīpa:

² «A nəkar bəy Agərīpa, dərev ga kə ŋgwasə haladzay, hərwi na huta tsəved mətsike me abəra ka bo ga bəgom kame yak hərwi bazlam neheye tebiye Yahuda hay tə ŋgeŋ naha a gər aye.

³ Dərev ga a ŋgwasə wene wene eye na, hərwi nəkar ka sər məndze i Yahuda hay ada ta məkəde wuway nakə tə kədawa ka kule tay nakə tə paway bəzay tebiye aye na, ka sər. Neŋ faya na gakeye amboh, bazlam ga nakə na tsikiye na, pay zləm tey.

⁴ «Yahuda hay tebiye tə sər məndze ga lele, kwa abəra ma wawa. Məndze ga mə walañ i gwala ga hay ma Tarsis ada ma Zerozelem, na ndza mə walañ tay ahəl niye kəkay na, tə sər.

⁵ Nəteye tə sər ga ha zla anəke bay, ta sliye faya məte mbal i gər ga. Tadə a satay na, ta sliye faya mətsike dedek. Na pay bəzay a kule i Farisa nakə mawura bo aye.

⁶ Ada anəke faya ta geñeye sariya na, hərwi nakə na pa mədzal gər ga ka wu nakə Mbəlom a tsik ahəl niye, a gwad ma vəlateye a bəba tətə hay həlay ɲgwalak eye.

⁷ Slala may hay kuro gər eye sulo ta pa mədzal gər tay ka wu nakə Mbəlom a gwad ma vəliye aye na, ta məgay məsler a Mbəlom tsekerkerre həvad ta həpat tebiye. Bəy Agərripa, Yahuda hay ta raw fagaya me na, hərwi nakə na pa faya mədzal gər aye dərma.

⁸ Nəkurom Yahuda hay, Mbəlom ma ta təmiye tay ha ndo hay abəra ma mədahañ na, a sakum mədzele ha faya bay na, hərwi mey?

⁹ «Neñ tə gər ga, na dzala məge vəram ka bazlam i Yesu ndo i Nazaret andza nəkurom neheye ka dzalum aye dərma.

¹⁰ Wu neheye tebiye na ge na, ma Zerozelem. Na huta gədañ na, abəra ka təv i bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye. Na gəs ndo neheye tə paway bəzay a Yesu aye haladzay a dañgay. Ahəl nakə tə gawatay sariya i məkədə tay ha aye na, na gwadawa faya yawa dərma.

¹¹ Na yawa a gay i maduwule me hay wal wal, na gawatay dəretsətseh ada a seweñ məgatay kutoñ ada tã gər ha məpe mədzal gər ka Yesu. A ndelen

fataya turtur haladzay. Na pəlawə tay ha, kwa ma gəma neheye dərenj aye. Na yawa fataya mata gatay dəretsətseh.

¹² «Andza niye, na həl bo na ye a Damas ta gədanj ada ta məsler nakə bagwar hay i ndo neheye tə vəlaway wu a Mbəlom aye tə slər ga ha aye.

¹³ Bəy bagwar eye, ma giye magərhəpat, neñ faya na diye a Damas nakə na ŋgatay a dzaydzay faya ma mbəzlaweye abəra mə mbəlom aye. A dəv na, a ze madəve i pat. Dzaydzay niye a lawara may ta ndo ga neheye faya ta lakiye ga ha aye.

¹⁴ Nəmay tebiye nəmaa dəd ka dala. Tsa na, na tsəne mətsike me, a tsik tə bazlam i Yahuda hay. A gwad: “Sol, Sol, nəkar faya ka geñeye dəretsətseh andza niye na, hərwi mey? Nəkar faya ka giye gədanj kurtsətsa andza sla nakə faya ma giye gədanj ka sakwal i ndo nakə faya ma kədiye na aye.”

¹⁵ «Na mbəday faya, na gwaday: “Nəkar eye na, way, Bəy Maduweñ?”

«Tsa na, Bəy Maduweñ a gwedeñ: “Neñ na, Yesu nakə faya ka geye dəretsətseh aye.

¹⁶ Ane tuk na, lətse. Lətse dzək tə sik yak lele. Na bəzaka ha bo na, hərwi matəre kar ha ndo i məsler ga ada ka diye ha wu neheye ka ŋgatay aye ada neheye ka ta ŋgateye aye.

¹⁷ Na tsəpiye kar abəra ka Yahuda hay ada ndo neheye Yahuda hay bay aye. Na sləriye kar ha ka təv i ndo neheye Yahuda hay bay aye.

¹⁸ Ka diye ka həndəkətatay na dəre tay hay hərwi ada t̄a yaw abəra ma ləvonj, t̄a ye a dzaydzay, t̄a təmaw abəra ma gədanj i Fakalaw, t̄a maw ka təv i Mbəlom hərwi t̄a təma məpəse ha mənese tay ada

ta hutıye tæv mändze ka tæv i Mbəlom andza ndo neheye tə pa mədzal gər tay ka neñ aye.”

¹⁹ «Hərwi niye, Ağərıpa bəy bagwar eye, na kərah wu nakə na ɲgatay a yaw mə mbəlom aye bay.

²⁰ Na da ha bazlam i Bəy Maduweñ ma Damas təday, ma dəba eye ma Zerozelem, ka dala i Yahuda tebiye, ada a ndo neheye Yahuda hay bay aye. Na tsikatay, tã gər ha mezeleme, tã yaw ka tæv i Mbəlom, tã ge məsler nakə ma diye ha ta dedek ta gər ha mezeleme tay aye.

²¹ Anan, hərwi niye Yahuda hay tə gəs ga mə gay i mədəslay ha gər a Mbəlom ada a satay məkəde ga.

²² Na gay sisə a Mbəlom ka matsəpe ga, hus ka bəgom neñ andaya faya na diye ha bazlam ɲgay kame i ndo makətsa eye hay kwa kame i ndo bagwar eye hay. Wu neheye Musa ta ndo məde ha bazlam i Mbəlom siye hay tə da ha parakka, ka wu nakə ma giye bo aye, neñ na gər ha faya abəra kwa tsekweñ bay.

²³ Tə da ha, tə gwad: “Kərıste ma ta siye dəretsətseh, ma mətiye ada neñgeye ma təriye makurre i ndo mələtsew abəra ma mədahañ. Ma datay ha dzaydzay i bazlam ɲgay a İsrayel hay ada a ndo neheye nəteye Yahuda hay təbey aye.”»

²⁴ Pol faya ma tsikiye andza niye na, Festus a tsik ta magala, a gwaday: «Gər a vuwaka daw Pol? Məsəre wu yak nakə ka sər haladzay aye ka sər ha mətsike me ta tsəved eye sa bay daw?»

²⁵ Pol a gwaday: «Gər a vuweñ bay ɲgalaka Festus. Na tsik duh na, bazlam neheye dedek aye ada bazlam neheye a tsəne bo aye.

²⁶ Wu neheye na, bəy bagwar eye kə tsəne ada na tsikeye parakka, hərwi na sər ha ta dedək wu nakə neŋgeye a sər bay aye ada kə tsəne bay aye na, andaya bay. Hərwi wu neheye tebiye a ge bo aye na, ta məkal bay.

²⁷ Nəkar, Ağərripa bəy bagwar eye, ndo mədə ha bazlam i Mbəlom neheye ahəl niye tə də ha bazlam i Mbəlom aye na, ka dzala ha ka bazlam tay niye tə də ha aye bədaw? Na sər ha, ka dzala ha.»

²⁸ Ağərripa a gwaɗay a Pol: «Ka dzala na, na tərkiye ndo məpe mədzal gər ka Yesu hərwi bazlam nakay anəke aye tsa ɗaw?»

²⁹ Pol a mbəɗay faya, a gwaɗay: «Anəke bəse, kwa aza bay. Faya na ɗuwulay me a Mbəlom hərwi yak ada ta ndo neheye bəgom faya ta peŋeye zləm tebiye aye kâ tərüm andza neŋ. Ane tuk na, a seŋ na, tâ dzawa kurom a ɗaŋgay andza neŋ bay tey.»

³⁰ Bəy Ağərripa, Festus, Berenis ada ta ndo neheye mandza eye ka təv tay aye tebiye tə lətse.

³¹ Ahəl nakə nəteye faya ta deyeweye wu tay aye na, tə gwad nəte nəte mə walaŋ tay: «Ndo nakay na, kə ge wuray nakə ɗa məkəde na kəgəbay məgəse na a ɗaŋgay aye bay.»

³² Tsa na, Ağərripa a gwaɗay a Festus: «Ndo nakay taɗə ɓa ka tsətsah a say bəy i Roma mâ ŋəŋay ha sariya bəna, haɓe na, məgər ha.»

27

Tə slər ha Pol a Roma

¹ Ma ɗəba eye na, bəy a pamay pat mede ka dala i Itali ta kwalalaŋ i yam. Ahəl nakə pat eye a ndisl a ɗəma aye na, tə vəlay ha Pol ta ndo i ɗaŋgay siye

hay a həlay i bəy i sidzew wuray ada mâ ye tay ha a Roma. Məzele i bəy i sidzew niye na, Zuliyus. Neŋgeye nəte mə walaŋ i sidzew neheye ta tsəpawa bəy i Roma aye dərma.

² Nəmaa tsal a kwalalaŋ i yam nakə a yaw abəra ma gəma i Adramite aye. Sləlah i yam faya ma diye ta wuzlahgəma i Azi neheye ka me i bəlay aye. Tsa na, nəmaa ye tuk. Nəmay ka bo dziye ta ndoweye andaya tə zalay Aristark, ndo i gəma i Tesalonik ka dala i Masedowan.

³ Tədœ eye na, nəmaa ndisl a gəma i Sidon. Nəmaa ndisl naha na, bəy i sidzew niye tə zalay Zuliyus, neŋgeye a gay gər a Pol lele. A vəlay tsəved a Pol mâ ye, mâ zəbatay dərə a dzam ŋgay hay ada tâ vəlay wu hay, tâ gay gər lele.

⁴ Nəmaa həl bo abəra ka təv niye na, tə kwalalaŋ i yam sa. Nəmaa ye tə həlay i gula i Sipəre. Həbe nəmaa ye tə həlay i mənday, aya ane mətasl a vəlamay tsəved bay.

⁵ Nəmaa tas ta dəlov nakə bəse ta gəma i Silisi ada ta gəma i Pamfeli aye ada nəmaa ndisl a gəma i Mira ka dala i Lisiya.

⁶ Nəmaa ndisl naha a dəma na, bəy i sidzew niye a huta kwalalaŋ i yam nakə a yaw abəra ma Aləgəzandəri aye. Ma diye ka dala i Itali. Nəmaa mbəzlaw abəra ma neŋged, nəmaa tsal a dəma. Tsa na, nəmaa ye kwayaŋŋa.

⁷ Nəmaa ndza ka tsəved məhəne haladzay. Nəmaa ye tsəfetsəfe, nəmaa ndisl a wuzlahgəma i Kinidus na, ta gər eye. Nəmaa sla faya mede deder sa bay, mətasl a ma may ha a diye i həlay i gula. Nəmaa ye tə həlay i gula i Kəret nəmaa ndisle bəse ta gəma i Salmone. Kəret na, malawara eye ta yam.

⁸ Mede kame na, mawura bo eye haladzay. Tsa na, nəmaa ndisl a təv eye andaya tə zalay Təv Nğwalak Eye Hay neheye ndo hay tə lətsawa ha a dəma kwalalaŋ i yam hay aye, bəse ta wuzlahgəma i Lase.

⁹ Nəmaa ndza ka tsəved haladzay. Ahəl i mede may nakə faya nəmaa diye na, pat i daliyam i Yahuda hay ka mbərəm mede abəra mə dəma. Hərwi kə ndisl ka kiye niye andza niye na, ndəray ma diye tə kwalalaŋ i yam sa bay. Ta bəriye kwalalaŋ i yam tay hay ka dəkal hərwi mətasl nakə a gawa haladzay yam a tsalawa ka bo dəŋgwala aye. Ta həbiye ka təv eye niye haladzay bəna ta dədiye a yam. Ane tuk na, Pol a zəba ka ndo niye hay a satay mələtse bay, ta diye kame na, a gatay dəf.

¹⁰ A gwadatay: «Dzam ga hay, na zəba faya na, mede kway nakay faya ka deyekweye tə kwalalaŋ i yam aye na, mədze andaya mə dəma. Kwalalaŋ i yam tə wu neheye mə dəma tebiye aye na, ta nasiye. Ada nəkway dərmak na, agəna ka təmakweye bay, ka dzakweye.»

¹¹ Ahəl nakə tə həl bo, ndo məbəle kwalalaŋ i yam ta ndo i kwalalaŋ i yam, tə gwad: «Takwa ha ka bo kame.» Bəy i sidzew niye a tsəne bazlam i Pol nakə a tsik aye na, kwa ka təma bay. A təma na, i ndo neheye tə gwad «Takwa ha ka bo» aye.

¹² Ada sa na, təv niye məndze mə dəma a həlay i mətasl na, lele bay, hərwi mətasl a gawa haladzay. Hərwi niye matsəla ndo hay tebiye na, a satay mede kame. A satay tədə ma giye bo na, ta ndisliye a Fenikis təv məpe bo i kwalalaŋ i yam nakə ma Kəret aye. Bəlay andaya na, ta diye i məgəma

dəkdek tsa. Ta ndziye mə dəma təmad.

Mətasl bagwar eye

¹³ Mətasl a dazlay a mavəzle farfar. Mətasl nakə a yaw ma diye i Salawa aye. Tə dzala mə gər tay na, ta sliye faya məndisle a təv nakə ta ndisliye a dəma aye. Tə lətse ha bəre eye andaya mə kwalalaŋ i yam. Ti ye bəse ta tsakay i gəma i Kəret.

¹⁴ Ane tuk na, kwayaŋŋa mətsal bagwar eye a vəzl haladzay. Mətasl niye tə zalay na, mətasl nakə a yaw ma bəzay i gəma aye.

¹⁵ A zla na kwalalaŋ i yam. Tə dza bo ka məmay ahaya gər a kwalalaŋ i yam a diye i mətasl nakə a yaw aye na, tə sla faya bay. Nəmaa gər ha, mətasl mâ ye may ha.

¹⁶ Nəmaa ye ta diye i Salawa i gəma wuray tə zalay Koda ma wuzlah i yam. Nəmaa zəzukw bo tsekweŋ abəra ka mətasl. Andza niye, nəmaa bər na, kwalalaŋ nakə wawa eye ta gər eye, merəbe gwetsek hərwi mâ dze bay.

¹⁷ Tə zla ahaya kwalalaŋ i yam niye tsekweŋ eye tə pa na ka gər i kwalalaŋ i yam bagwar eye. Tsa na, ləber andaya maləva bo eye, ta ndewed ka kwalalaŋ i yam bagwar eye. Ta dzədzar haladzay hərwi hewiyen andaya bəse ka tsakay i Libiya, kwalalaŋ i yam ma ta ndəfiye faya sik. Ka ndəf faya sik na, ma dziye a yam. Hərwi niye tə kal ha təŋgel wuray məbara eye ka kwalalaŋ i yam hərwi ada kwalalaŋ i yam mâ ŋgərzla faya.

¹⁸ Huya, mətasl niye na, kə gər ha mavəzle bay, faya ma bəliye may ha ta gədaŋ haladzay. Tədœ eye na, tə pa bo ka məkutse tay ha wu hay abəra mə kwalalaŋ i yam a bəlay.

19 Tədcə eye sa na, tə kuts ha ləber, petekəd nakə faya ma diye ha kwalalaŋ i yam. Tə kuts ahaya tə həlay tay eye.

20 Məhəne haladzay nəmaa ŋgatay a pat bay, a wurzla bay. Mətasl faya ma vəzliye ta gədaŋ huya. Nəmaa təmiye na, nəmaa pa faya mədzal gər may sa bay.

21 Ta nda wu mənday bay məhəne haladzay. Pol a lətse kame tay, a gwadətay: «Dzam ga hay, ka tsənumeŋ na bazlam ga, ada ka yakwaw abəra ma Kəret bay na, ka sakweye dəretsətseh bay, wu kway hay ta dziye bay.

22 Ane tuk na, anəke na, faya na gwadəkumeye dərev m̄a ye fakuma abəra bay. Ndəray kwa nəte ma mətiye bay. Kwalalaŋ i yam kway na, ma dziye.

23 Ta həvad nakay, gawla i Mbəlom ga nakə faya na geye məsler aye, ki yaw ka təv ga.

24 A gwedeŋ: “Pol, k̄a dzədzar bay! Bəy i Roma ma gakeye sariya yak. Mbəlom ma təmiye tay ha ndo neheye faya ka deyumeye ka bo dziye hərwi yak.”

25 Dzam ga hay, dərev m̄a ye fakuma abəra bay. Na sər ha ta dedək wu nakə Mbəlom a tsikeŋ aye na, ma giye bo.

26 Ka təmakweye na, a dala eye andaya malawara eye ta yam.»

27 Məhəne kuro gər eye fađ, mətasl niye faya ma diye may ha huya ka gər i bəlay i Mediterane. Ta magərhəvad na, ndo məbəle kwalalaŋ i yam, tə sər ha nəteye faya ta həndzədiye bəse ta dala.

28 Tə kal bəre məbərə eye ka ləber a yam mələve ha zəbol i yam. Ta zəba faya na, zəbol ŋgay eye

miter 40. Ti ye kame tsekwen sa na, ta dazlay a mələve. Ta zəba faya kwetsetsik yam niye na, miter 30.

²⁹ Ta dzədzar haladzay, tə gwad kwalalaŋ i yam ka ndəf sik ka hotokom na, ka dzakweye. Hərwi niye tə həl ləber hay faɖ, tə ɓar ka təŋgel hay faɖ, tə kal tay ha ta dəba. Tsa na, ta ɖuwulay me a mbəlom tay hay hərwi ada ɖəre m̄a tsad̄a.

³⁰ Ndo məbəle kwalalaŋ hay a satay mətəmaw abəra mə kwalalaŋ i yam. Ta pəla tsəved ka məzla ha kwalalaŋ niye wawa eye a yam ada tə gwad na, ta pəliye ha təŋgel hay, ane tuk ta raw me ka məhute gər i bazlam hərwi məzlaw abəra mə kwalalaŋ ada mətəme.

³¹ Pol a gwad̄ay a bagwar i sidzew i Roma ta sidzew hay: «Tadə ndo neheye ta ndza ma kwalalaŋ i yam bay na, ka slumeye faya mətəme bay.»

³² Tsa na, sidzew hay ta tərəts ha ləber neheye tə ɓar ha kwalalaŋ i yam nakə wawa aye, tə gər ha a ye ka gər i yam.

³³ Mazlambar ɖəre ma tsad̄iye na, Pol a zalatay a ndo hay tebiye ka m̄ənde wu m̄ənday, a gwad̄atay: «Bəgom, kə ge məhəne kuro gər eye faɖ, faya ka həbumeye ze m̄ənde wu m̄ənday.

³⁴ Neŋ faya na gwad̄akumeye, ndayum wu m̄ənday hərwi kwa way a say mətəme. Andza niye, ndəray kwa nəte mə walaŋ kurom ma dziye bay, kwa məkwets i gər ŋgay ma dziye bay.»

³⁵ Ma dəba i bazlam niye hay na, Pol a zla wu m̄ənday, a gay naha sisə a Mbəlom kame i ndo

hay tebiye. Tsa na, a ɲənatay wu mənday* niye a dazlay a mənde wu mənday.

³⁶ Nəteye tebiye tə ma ha a bo dərev, tə nda wu mənday.

³⁷ Nəmay tebiye mə kwalalaŋ i yam na, temerre sulo tə kuro kuro tasəla gər eye məkwa.

³⁸ Ahəl nakə kwa way a nda wu mənday ka mərehe aye na, tə kuts ha siye i wu mənday a yam hərwi kwalalaŋ mâ mba ka gər i yam sa bay.

Kwalalaŋ i yam a həb

³⁹ Dəre a tsadə na, ndo madzərweđe kwalalaŋ i yam ta sər ha nəteye ka waray bay. Ane tuk na, tə ɲgatay a təv laloŋ eye ta hewiyen eye. Tə gwad: «Tadə ma giye bo na, takwa ha a dəma, kwalalaŋ i yam mâ gərzla a dəma.»

⁴⁰ Tə pəla ha ləber neheye tə bar ka bəre mə hud i yam aye. Tə gər ha bəre niye a yam. Ti ye naha tə pəla ləber neheye mazəva eye ka mayako nakə a may bo a kwalalaŋ i yam ka məday ha tsəved aye. Tə bar peteked ka mbəlom kame ɲgay eye ada mətasl mâ təhay lele. Ahəl nakə faya ta diye na, mətasl a təhatay ta gədaŋ, a ye tay ha ka hewiyen niye.

⁴¹ Ane tuk na, tə ndisl na, kwalalaŋ i yam a husa dənuts ka hewiyen. Kwalalaŋ i yam a sla faya məbəle sa bay. Me ɲgay eye a ye mbəzək a hewiyen, a sla faya madayaw abəra mə dəma sa bay. Tsa na, yam nakə a tsal ka bo aye, a bəl haladzay a həb ha dəba i kwalalaŋ niye.

* 27:35 Məsler hay 2.42.

⁴² A satay haḅe a sidzew hay məkəḁe ndo i daŋgay hay hərwi ada ndəray mâ təma ha bo tə mahuzluve bay.

⁴³ Ane tuk na, a say a bəy i sidzew i Roma mətəme ha Pol. A gatay me a sidzew hay ka məge wu nakə tə dzala aye. A gwadətay a ndo neheye tə sər mahuzluve aye, tâ lah mambəzle a yam ada tâ tas ka dala.

⁴⁴ A gwadətay a siye hay, tâ gəs həlay ka mayako kəgəbay ka wu neheye a həḅaw abəra ka kwalalaŋ i yam aye, tâ patay bəzay. Kwa way a təmaw abəra ma bəlay na, andza nakay.

28

Pol ka dala nakə tə zalay Malta

¹ Nəmaa təmaw abəra ma yam niye na, nəmaa tsal ka ḁakal na, nəmaa tsəne məzele i dala niye malawara eye ta yam. Tə zalay Malta.

² Ndo neheye mə ḁəma aye ta təma may lele. Ma dəba eye na, yam a pa, mətasl a ge tsiyiḅeḅe haladzay. Tsa na, tə vat ako əŋgəh. Tə gwadəmay: «Dumara, ndzum ka ako.»

³ Pol a ye, a həlaw mayako, a pa ka ako. Azlakwa ma mayako niye na, palas mə ḁəma. Ako a vəḁay na, a mbərzlaw abəra ma ako tsakwalak ka həlay i Pol, a naz na.

⁴ Ndo i dala niye hay tə ŋgatay a palas niye maḅala eye ka həlay i Pol aye na, tə gwad mə walaŋ tay: «Ndo nakay na, ta dedek ndo məkəḁe ndo hay. Kə təmaw abəra ma bəlay, ane tuk na, ma təmiye abəra ka sariya i Mbəlom bay.»

⁵ Pol a gwatsaka ha palas niye abəra ka həlay a ako. Kwa tsekweŋ wuray kə wur faya bay tebiye.

⁶ Ndo hay tə dzala na, həlay i Pol ma dəsliye kəgəbay ma dəfiye abəra ka mbəlom, ma mətiye. Ta həba məndze haladzay na, wuray a gay a Pol bay. Tsa na, ta mbəda ha mədzal gər tay, tə gwad: «Ndo nakay na, mbəlom!»

⁷ Bagwar tay eye andaya ka dala eye niye, məzele ɲgay Publiyus. Gay ɲgay ta guvah ɲgay andaya bəse ta təv nakə nəmay mə dəma aye. Ndo niye a təma may tə məɲgwese eye a gay ɲgay. Nəmaa həna mə gay ɲgay məhəne mahkar.

⁸ Bəba i Publiyus andaya, neɲgeye ɲgwalak eye bay, maraɓaraɓ ada zay a lohay. Pol a ye ka təv ɲgay, a pay həlay ka gər ada a dıwulay me a Mbəlom. Tsa na, a mbəl.

⁹ Ndo i dəvats neheye ka dala niye tə tsəne na, ti ye ka təv i Pol. Pol a mbəl tay ha.

¹⁰ Ndo hay tebiye ta bəzamay ha ta dedek ta rəhamay ha gər. Ahəl nakə nəmaa diye may aye na, tə vələmay wu neheye ta gamay ɲgama ka tsəved aye.

Pol a ndisl a Roma

¹¹ Nəmaa ndza mə dəma kiye mahkar na, nəmaa həl bo, nəmaa ye tə kwalalaɲ i yam nakə a yaw abəra ka dala i Aləgəzandəri aye. Məzele i kwalalaɲ i yam niye na, Diyoskur. Kwalalaɲ i yam nakay kə ndza kiye haladzay hərwi həlay niye həlay nakə ɲgwalak eye bay mətasl a gawa haladzay aye.

¹² Nəmaa ndisl a gəma i Sirakus na, nəmaa ndza mə dəma məhəne mahkar.

¹³ Nəmaa lətse abəra mə dəma, nəmaa ye ta tsakay i dəlov, nəmaa ye a gəma i Regiyo. Tədœ eye na, nəmaa həl bo, nəmaa ndisl a gəma i Pozoles.

Nəmaa ndza ka tsəved na, məhəne sulo tsa, mətasl a təhamay.

¹⁴ Ma gəma niye na, nəmaa ndzay a gər a ndo məpe mədzal gər hay ka Yesu. Tə zalamay, nəmaâ ndza mə gay tay luma nəte. Ada nəmaa ye a Roma na, andza nakay.

¹⁵ Malamar neheye ma Roma aye tə tsəne faya nəmaa diye naha na, ti yaw mədze gər tə nəmay. Ti ye hus a luma i Appiyus ada a təv nakə tə zalay Gay i Mbəlok Mahkar aye. Pol a ngatatay na, a gay sisce a Mbəlom ada dərev a may naha.

¹⁶ Nəmaa ndisl naha a Roma na, tə vəlay tsəved a Pol mâ ndza mə gay ngay wal tə sidzew nakə ma tsəpiye na aye.

Pol a da ha bazlam i Mbəlom

¹⁷ Ma dəba i məhəne mahkar na, Pol a zalatay a madugula i Yahuda neheye ma Roma aye tā ye ka təv ngay. Ti ye, tə haya gər ka təv ngay na, a gwadatay: «Malamar ga hay, tə gəs ga ma Zerozelem, tə vəlatay ga ha a həlay a Roma hay. Tə gəs ga na, na tsik wuray nakə ngwalak eye bay aye ka slala kway kəgəbay ka bazlam i bəba tətə kway hay mapala eye, na tsik faya wuray bay.

¹⁸ Ndo neheye ti ye ga ha ka təv tay aye ta tsətsah fagaya bazlam na, a satay həbə məgər ga ha. Hərwi ta huta fagaya mənese nakə da məkəde ga faya aye bay.

¹⁹ Ane tuk na, a satay a bəy i Yahuda hay bay. Hərwi niye, na gwad kutoŋ na diye ka təv i bəy i Roma. Neŋgeye ma geŋeye na sariya ga. Wal a seŋ məme tay ha mənese a gwala ga hay bay.

²⁰ Hərwi niye na zalakum na, a seŋ mənğatakum ada mətsike me tə nəkurom. Ka sərüm ha neŋ madzawa eye tə tsalalaw na, hərwi wu nakə İsrayel hay tə pa faya mədzal gər aye.»

²¹ Madugula i Yahuda hay ta mbəday faya, tə gwaday: «Nəmaa huta dərewel nakə a yaw ma Yahuda a tsik ka nəkar aye bay. Nəray nəte mə walaŋ i malamar kway hay ki yaw, kə tsikamay labara i wuray kəgəbay wu nakə ŋwalak eye bay aye ka nəkar bay.

²² Ane tuk na, a samay na, bo yak eye dəmay ha wu nakə ka dzala aye. Andza niye, nəmaa sər ha ndo hay kwa mənğay andaya faya ta tsikiye wu nakə ŋwalak eye bay aye ka ndo i Yesu neheye.»

²³ Madugula i Yahuda hay tə pay pat nakə ta dziye gər tə Pol aye, pat eye niye ta maweye a gay ŋgay. Pat eye a slaw na, ndo hay haladzay ti ye a gay ŋgay. Pol a ndza hway ka mədatay ha Bəy i Mbəlom ta gədaŋ ada a pəla tsəved t̄a t̄əma bazlam nakə ma tsikateye ka gər i Yesu aye mə dərewel i Musa ada mə dərewel i ndo məde ha bazlam i Mbəlom hay.

²⁴ Siye i ndo hay na, ta t̄əma bazlam i Pol nakə a tsik aye, ane tuk na, ndo mekeleŋ eye ta kərah mədzal ha.

²⁵ Ta kəf wuway haladzay mə walaŋ tay. A həlay nakə ta diye na, Pol a tsikatay bazlam nəte tsa, a gwadatay: «Wu nakə Məsəfəre Tsədaŋŋa eye a tsikatay a bəba t̄əte kurom hay tə bazlam i Ezay ndo məde ha bazlam i Mbəlom aye na, dedek.

²⁶ Mbəlom a gwad:
 “Do zəbaw ka ndo neheye ada gwadatay:
 Ka tsənumeye lele,

ane tuk na, ka sərume ye bay.
 Ka zəbumeye faya lele,
 ane tuk na, ka ɲgatumeye bay.
²⁷ Ndo neheye ta kula ha gər, a satay mətsəne bay.
 Ta dərəzl na zləm,
 ta dərəzl na dərə tay.
 A satay mənɟatay tə dərə tay bay,
 a satay mətsəne tə zləm tay bay,
 a satay məsərə tə gər tay bay.
 A satay məmaw ka təv ga bay.

Hərwi niye, na mbəliye tay ha bay.*»

²⁸ Pol a gwadətay sa: «Sərūm ha na, Mbəlom a sləraw Labara Ɗɟwalak eye i mətəme ha ndo neheye Yahuda hay bay aye. Nəteye na, ta tsəniye na bazlam ɲgay.»

[²⁹ Ma dəba i bazlam neheye na, Yahuda hay ti ye wu tay. Ahəl nakə faya ta diye na, faya ta kədiye wuway mə walaɲ tay.]

³⁰ Pol a ndza məve sulo mə gay nakə a vəlawa faya suloy aye. A təmawa tay ha ndo neheye ti yawa ka təv ɲgay aye tebiye.

³¹ A da ha labara i Bəy i Mbəlom ada a da ha bazlam i Bəy Maduweɲ Yesu Kəriste a ndo hay. A tsikatay ta gədanɲ tə tsəbtsəb eye, ndərəy kə gay faya me bay.

* **28:27** Ezay 6.9-10.

Dzam Wedeye
New Testament in Merery

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Merery

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Merery

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

024cb559-a7ea-5bd1-9dc9-f33abc74bfec